Erlom Ahvlediani

Sivrisinek Şehirde

dedalus

dedalus

Kardeş Payı ne zaman başlayacak yav...asdfdsf

© Dedalus Kitap - 2014

Yazar: Erlom Ahvlediani

Kitabın Adı: Sivrisinek Şehirde

T.C. Kültür Bakanlığı
Sertifika No: 23858
Isbn: 978-605-4708-87-1

Dedalus Kitap: seksen dört
Roman: yirmi sekiz

Basım Tarihi : aralık iki bin on dört

Yayın Yönetmeni: Sedat Demir
Yayına Hazırlayan: Nilay Ormanlı
Düzelti: Merve Akıncı

Sayfa Düzeni: Altamira Adworks
Kapak Tasarımı: Altamira Adworks

Baskı-Cilt:
Şenyıldız Yay. Matbaacılık Ltd.Şti
Topkapı / İstanbul
(Sertifika No: 11964)

dedalus

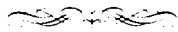
Alemdar Mah. Çatalçeşme Sk. Defne Han No: 27/28
Sultanahmet-İstanbul • www.dedaluskitap.com
Tel: +90 212 513 03 43 • Faks: +90 212 513 03 44

GEORGIAN NATIONAL BOOK CENTER

Bu kitabın Türkçe yayın hakları Kalem Ajans aracılığıyla alınmıştır.

This book was published with the support of the Georgian National Book Center.

ERLOM AHVLEDİANİ

SİVRİSİNEK ŞEHİRDE

Gürcüceden çeviren:
Fahrettin Çiloğlu

dedalus

Erlom Ahvlediani

Erlom Ahvlediani 1933 yılında Tiflis'te doğdu ve 2012 yılında aynı şehirde hayata veda etti. 1957 yılında Tiflis Devlet Üniversitesi Tarih Fakültesi'nden mezun oldu. Ahvlediani edebiyat alanında çok sayıda öykü ve üç roman kaleme aldı. Bunda Ahvlediani'nin Sovyet rejimine muhalif bir duruşa sahip olması ve genelde editörlerin onun yapıtlarını basma cesareti gösterememeleri de etkili olmuştur. Ünlü yazar Nodar Dumbadze, *Niangi* (Timsah) adlı mizah dergisinde Ahvlediani'nin ilk öyküsünü yayımlayınca, Ahvlediani ve Dumbadze neredeyse "halk düşmanı" ilan edilmiştir.

Ahvlediani'nin *Tembel Farc'nin Hikâyesi*, *Vano ile Niko* gibi yapıtları arasında, *Sivrisinek Şehirde* özel bir yere sahiptir ve yazarın başyapıtı kabul edilir. 2010 yılında yayımlanan bu roman, ertesi yıl Gürcistan'da Saba edebiyat ödülüne değer bulunmuştur. Ahvlediani'nin eserleri Türkçe dışında, Almanca, Flamanca, Rusça, Ermenice, Çekçe, Macarca ve Arapçaya çevrilmiştir.

Fahrettin Çiloğlu

Fahrettin Çiloğlu, İstanbul'da gazetecilik öğrenimi gördü. Uzun yıllar ansiklopedi yayıncılığı alanında editör olarak çalıştı, İstiklal Kitabevi'nin yayın yönetmenliği yaptı. Pek çok dergi ve gazetede, özellikle Gürcü kültürü üzerine yazıları, öykü ve şiirleri yayımlandı. Nodar Dumbadze, Otar Çiladze, Dato Turaşvili, Erlom Ahvlediani gibi yazarlar başta olmak üzere, Gürcüceden edebi ve edebiyat dışı çeviriler yaptı. İstanbul'da Türkçe ve Gürcüce olarak iki dilde yayımlanan *Pirosmani* (2007-2010) dergisinin yayın yönetmenliğini üstlendi. Türkçe öyküleri *Uçinmaçini* (2007), şiirleri *Nisan Şiirleri* (2004) gibi kitaplarda yayımlandı. Türkçe yazdığı öyküleri Almanca ("Die Reise meiner Großmutter nach Istanbul"; 2008) ve Gürcüceye (Sanam Tovs / "Ne Zaman Kar Yağsa") de çevrildi.

PEN üyesi olan Çiloğlu, Gürcüceden Türkçeye edebi çeviriler yapan az sayıdaki çevirmenden biridir.

İçindekiler

I • 7
SİVRİSİNEK ŞEHİRDE /HİKÂYE/ • 9
PROLOG • 11
GRAFOMAN YAZAR (MERAM) • 15
HİKÂYENİN KENDİSİ • 19
II • 23
DÖRTGEN GÖKYÜZÜ • 25
AY VE SOKAK LAMBASI • 31
KIŞ VE KAR YAĞMADI • 35
III • 37
BAŞKA GÜNEŞ • 39
BEŞ DUYUYLA • 43
IV • 49
ŞARKI • 51
MENEKŞE VE ISIRGAN • 53
"AKVARYUM" KAFE • 57
ALTINCI • 61
V • 63
BULUŞMA • 65
VI • 79
UYANIŞ • 81
RENKLİ TAŞLAR • 85
AŞK • 91
VII • 93
BİR YAĞMUR DAMLASI • 95

VIII • 101
CİMŞER'İN ODASI • 103
CİMŞER SOKAKTA YÜRÜYOR • 111
ISIRMALAR • 115
BALIK OLDUĞUMUZ ZAMAN • 119
SİVRİSİNEK YORULDU • 127
AŞK KİTABI • 129
YAZARIN GÜNLÜĞÜNDEN • 139
SİNEK VE AKŞAM • 141
MAHKEME • 143
PARMAKLIKLI EVİN SAKİNİ • 151
YAZARIN ÖLÜMÜ • 155
DÜŞÜNCELER VE GÖLGELER • 157
DÖNÜŞ (EPİLOG YERİNE) • 159
SAATE SIKIŞMIŞ ZAMAN • 163
YAŞAMDAN ÖLÜME GEÇİŞ ANI • 171
TANIŞMA • 173
ODAYI TOPLAMANIN HİKÂYESİ • 175
LİA HASTA OLMAK İSTİYOR • 179
SITMA İSTASYONU • 183
İYİLEŞME • 189

I

Bakın, ben, dünyaya gözlerimi açtığımdan beri karanlık gecede dolaşıp duruyorum. Bazen uzaktan, varla yok arası bir ışık belirince, bir böcek gibi oraya yöneliyorum. Ne var ki, sonra bu ışığı da karanlık yutuyor ve kendimi yeniden zifiri karanlık gecenin içinde buluyorum.

SİVRİSİNEK ŞEHİRDE /HİKÂYE/

Yazı masama büyü yapılmış olmalı; ne kadar düzenlersem düzenleyeyim, otları iyi ayıklanmamış tarla misali, kısa zamanda üzeri yeniden gereksiz eşyayla dolup taşıyor.

Bundan dolayı, uzun zamandan beri, bu boş işi yapmayı bıraktım.

Herhalde, bu eşyanın bir zamanlar bir işlevi vardı, ama neyin ne işime yaradığını, artık hatırlayamıyorum.

Masamın üzerinde, sadece üzerine yazı yazdığım beyaz bir kâğıt duruyor olsaydı önümde, ne iyi olurdu!

Masamda ayrıca, bir yazı kalemi, dolu bir sigara paketi, eski eczane terazisi (küller ve filler, tanıdıklarım ve gece, rüyalarım, anıların gibi her şeyi tarttığım eczane terazisi), kum saati, masa lambası ve en önemlisi, büyüteç bulunmalı. Büyüteç mutlaka olmalı, çünkü geceleyin, masa lambası ışığına sayısız böcek geliyor. Gece sessizliğinde, arada bir pat sesi duyuluyor, böceklerden biri kâğıda konuyor ve ben onu, işte bu büyüteçle inceliyorum.

Doğanın tuhaf fikri olan her böcek bende, ne çok düşünmelere ve duygulara sebep oluyor! Onların küçücük hâlleri bende sonsuz bir hüzne yol açıyor. Bazen, onların bizim başka yaşamlarımız olduğu duygusuna kapılıyorum, bu küçücük bedene sığınmış. Biz de onlar gibi aciz, korunmasız, iğrenç, sahipsiz, can sıkıcı, gereksiz yaratıklarız. Belki de böcekler, bizim gerçek varlığımızı daha iyi göstermek için varlar.

Her şeyi bir yana bırakacak olursak, masamın böcekleri, bu gereksiz, işe yaramaz eşya arasında, beni tekdüze yalnızlıktan kurtaran ve hayatıma neşe katan tek canlı varlılardır.

PROLOG

Bja didaçkimi,
Tuta mumaçkimi,
Hviça-hviça muritshebi
Da do cima çkimi.[1]

Kolheti Ovası'na okaliptüs ağaçlarını dikip bataklığı kuruttuklarında, her sivrisinek ölmeye karar verdi. İnsanlarda yüksek ateşe ve üşüyüp titremeye yol açmadan, hepsi o anda öldü.

Ölüm yaşam değil, bunu herkes bilir. Kim bunu bilmiyorsa, zamanı gelince öğrenir.

Sivrisinekler her zaman ölüyor. Bir su birikintisine atılan yanan sigara, sivrisineğin yaşamının son bulduğu andaki vızıltısından daha fazla ses çıkararak söner.

Ne kadar sivrisinek varsa, hepsi kırıldı. Hepsi tek tek öldü. Sivrisinekler hep birlikte kırıldığında, kim onların tek tek ölmediğini sanıyorsa, kesinkes yanılıyor.

Onların arasından sadece bir sivrisinek kurtuldu (Gerçek bir Kolhetili gibi onun da gözlerinin mavi olduğunu söylüyorlar. Kuşkusuz ben buna inanmıyorum, sanırım siz de inanmayacaksı-

---

[1] Eski halk şiirinin Megrelcesi: Güneş annemdir benim / Ay ise babam... / Bu parıltılı yıldızlar / Kız ve erkek kardeşlerimdir benim. ç.n.

nız. İnanan inansın, ben engel olmam). O, kendini kurtardı. Oysa kendini kurtarmak çok zordur. Kendini kurtarmaktan daha zor bir şey yok bu dünyada ve kendini kurtarmak çok zor olmasına rağmen, mavi gözlü sivrisinek kendini kurtarmıştı.

Mavi gözlü sivrisinek kendini kurtardı, çünkü o, başka bir ölümü kucaklayacaktı, daha ağır ve aşağılayıcı olan bir ölümü.

Benim sivrisineğim diğerleriyle birlikte ölmedi, çünkü yerine getirmesi gereken çok önemli bir görevi vardı. Katiliyle karşılaşması gerekiyordu, bu canına mal olacak bir karşılaşmaydı.

Ölüm yaşam olmadığı halde, o yine de ölümden korkmuyordu. Bazısı şöyle diyordu: Bir sivrisineğin yaşamı nedir ki, ölümü bir şey olsun! O, ölüm için bile çok küçük. Nasıl ki yaşam, onun dünyaya gelişinin farkına varamadıysa, bu dünyadan gidişi de, onun üç tüye sığmış bilincini aynı şekilde teslim alır. Bu durum, sivrisineğin varla yok arası vızıltısının uğuldayan bir kraterin içine düşmesine benzer.

Ben onlarla aynı fikirde değilim. Sivrisinek için yaşamın ne olduğunu, ölünce ne kaybettiğini nereden biliyorlar ki?! Belki de o, yaşamın değerini bizden daha iyi biliyordur, belki de biz abartıp, ölümün felaket, yaşamın ise değerli olduğunu söylüyoruz.

Öyle ya da böyle, sivrisinek, kardeşleriyle birlikte tatlı ve soylu biçimde ölmeye hayır demişti (Ah, ne kolaydır herkesle birlikte ölmek), çünkü başka bir ölümle kucaklaşmak istedi, daha ağır ve aşağılayıcı bir ölümle. O, kendisini öldürecek olan kişinin iki elini bulacaktı, kendisini ezecek olan o iki eli.

Böylece meramına ulaşacaktı.

Sivrisinek bunda yanılmamalıydı. Hiç kuşkusuz, o, herhangi birinin elinde de ölebilirdi, ama bu sıradan bir cinayet olurdu. Daha da önemlisi, bu daha çok bir intihar sayılırdı ve büyük görevini de yerine getirememiş olurdu.

Öte yandan, sivrisineğin katilini bulup, onun eliyle öldürülünce ne olacağını, aslında kimse bilmiyordu. Galiba bunu, sadece sivrisinek biliyordu, ama bu büyük sırrı kimseyle paylaşmıyordu.

Kendi katilini bulmak, hiç de kolay bir iş değil. Bunun için nereye gideceğini, hangi yolu tutacağını bilmen gerekir. Ne var ki bizim sivrisinek doğaya, onun nefes alıp vermesine güvendi, esrarlı yollarına ve akarsularına itimat etti. Hangi yolu izlerse izlesin, bu isteğin peşinden nereye giderse gitsin, kendi katilini bulacağından hiç kuşkusu yoktu; sadece gördüklerinin peşinden gitmesi halinde bile.

Kendisini buna inandırdıktan sonra, bu konuda daha fazla kafa yormadı, ilk esintiye kapılıp yola çıktı.

Güzeller güzeli bir esintiydi bu, nazlı bir esinti, şeffaf ve ince kanatları vardı. Sivrisinek ona, kendini unuturcasına âşık oldu.

Esinti sivrisineği şehre kadar taşıdı. Burada ise, bir sürü küçük esintiye dönüştü; pervane esintisine, açıp kapanan kapı esintisine, nefes vermeye ve almaya... Bizim sivrisineği ise orta yerde bırakıp gitti.

Sivrisinek kedere kapıldı, ancak sonra görevi olduğu aklına geldi, kederini yenip cesaretini topladı.

Şehre geldikten sonra, önceleri sadece saraylan dolaşıyor ve geniş caddelerde geziniyordu. Sonra şehrin nabzına uyum sağladı, iş de buldu. İşini son derece dürüstçe yaptığını teslim etmemiz lazım.

Onun işi, hangi yıldızın kime ait olduğunu saptamaktı. Bu işin karşılığında ona kimse ücret ödemiyordu, çünkü bu işe kimsenin ihtiyacı yoktu. Bunun yol açtığı bir tek sonucu vardı, o da sivrisineğe ayrılmış olan zamanın gittikçe tükenmesiydi. Kısaca söylersek, öldürülmeden önce onun hayatta olması gerekiyordu; hayatta olduğu sürece de sevmesi...

Onun ev edindiğini ve orada aşk biriktirdiğini söyleyenler bile vardı. Kimi ise, onun nefret de biriktirdiğini söylüyordu; çünkü nefretin, daha çok zehirlenmiş bir aşk olduğuna inanıyorlardı. Biz kesin olarak biliyoruz, diyorlardı, sivrisinek birkaç nefretin zehrini

emdi ve onu yeniden aşka dönüştürdü (Buradan hareketle kimi, bu tür zehri, sivrisineğin başının içinde sakladığı sonucuna varıyordu).

Başkaları tam tersini söylüyorlardı. Onun üstlendiği büyük bir görevin asla olmadığına, her şeyi sivrisineğin uydurduğuna bizi inandırmak için çaba harcıyorlardı. "Avareliğini gizlemek için bunu uydurmuş, işte bakın, beni ölüm bekliyor diye; sanki ölüm bizi beklemiyor! Ve beni öldürmelerine değin aşksız yaşayamam, diyor." Aslında o büyük şehrin her ayartıcı şeyine kendisini kaptırmıştı; sokak ve meydanlarda, bahçe çöplerinde, toz ve çamur içinde ne bulsa evine getiriyordu: Bakışları ve anlık parıltıları, çiy ve yağmur damlalarını, kar tanelerini, yaprak hışırtılarını, kır çiçeği kokularını, esinti püflerini, batan güneşin renklerini, ayın solgun ışığını, yıldızların uzak parıltısını, yolunu şaşırmış müzik seslerini ve çeşitli dinlerin ahenksiz melodilerini, iniltilerini, her şeyi ve gereksiz yere koyulmuş noktalama işaretlerini bile...

Ne var ki, inanın bana, bütün bunlar dayanağı olmayan dedikodulardan başka bir şey değildi. Mavi gözlü sivrisinek, ben kesinlikle biliyorum ki, inatla kendi katilini arıyordu, ama bulamıyordu. Sonra ne olmuş ki, bu zaman içinde pek çok kez âşık olmuşsa! Daha da önemlisi, onun her aşkı ve gönül kapılması bir araya gelse bile, ölüme duyduğu aşkla boy ölçüşemezdi (Ben bütün bunları eczane terazisiyle çok dikkatlice tarttım). Onun her aşkı, hasretle beklediği ölüme yaklaştıran bir adımdı...

Mavi gözlü sivrisinek kendi katilini arıyordu...

Mavi gözlü sivrisineği düşünürken, bu eskinin eskisi Kolheti şarkısını hatırladım:

"Güneş annemdir benim,

Ay ise babam...

Bu parıltılı yıldızlar

Kız ve erkek kardeşlerimdir benim."

GRAFOMAN YAZAR (MERAM)

Bu olayı yazmaya başlar başlamaz, bir velvele koptu. Başım döndü. Karnıma ağrılar saplandı, çürümüş ve ah vah arasında çekilmiş akıl dişim ağrıdı. Sol bacağım uyuştu. Gözlüğüm yere düştü ve bir camı kırıldı. Bundan önce ise, sağ elimi bir şey ısırdı. Sol elimi, sağ elime çarptım. Öldürüp öldürmediğimi hâlâ bilmiyorum. Rüzgâr çıktı ve evin camlarını yere indirdi, evin çatısının kiremitlerini uçurdu. Yağmur yağdı. Masama önce bir damla düştü. Sonra ikincisi. Ardından üçüncüsü... Sonrasını sayamadım. Çamaşır leğeni getirmek için yerimden fırladığım anda, dizimi masanın kenarına çarptım. O anda elektrik de kesildi. Mumu bulamadım. (Sanırım siz de biliyorsunuz, mum ampule göre daha yaşam dolu.) Kibrit kutusu da tamamen ıslanmıştı, içindeki çöplerle birlikte.

Önce biraz ateş bastı. Sonra üşüdüm...

Hep böyle oluyor. Her şeyin, ama her şeyin ters gitmesi için, benim bir işe girişmem yeterlidir. Sanki engeller burada

bir yerde pusuya yatmış ve benim işe başlamamı bekliyor. Oysa bu işin başlamaya değdiğinin çok iyi farkındayım. Başlamaya değdiğini biliyorum, çünkü onlar durduk yerde harekete geçmezlerdi; anlaşılan, onlar da bana engel olmaları gerektiğini biliyorlar. Onların taarruza geçmesi, saldırması, tam da bu işin gerekli, ertelenemez olduğunu gösteriyor. Gelin, diyorum onlara, kuşatın beni, hücum edin, ne kadar yıkıcı, ne kadar acımasız, ne kadar yenilmez olursanız olun, gelin, ben buradayım. Gelin kibirler, çıkarlar, kahpelikler, kızgınlıklar, doymazlıklar, hasetlikler, bezginlikler! Teker teker gelin ve hep birlikte gelin... Gelin vefasızlıklar, harcanmışlıklar, terk edilmişlikler, hainlikler, iftiralar, karanlılar! Gelin, gelin, gelin, ben buradayım ve ele geçirin beni! Söndürün, ayaklar altına alın, beni satın alın, yoldan çıkarın, utandırın beni, kendinizi hoş göstermeye çalışın. Gelin, gelin, sabırsızlıkla bekliyorum sizi! Her iş sizinle ölçülüyor. Ben buradayım...

Masamın üzerine sağanak halde yağmur yağıyor...

Şiddetli biçimde cezalandırıldım, itiraf ediyorum. Çocukluğumdan beri boş sayfaya tahammülüm yok, tamamen yazıyla doldurmalıyım. Bir tek boş sayfam bile kalmadı. Bütün kalemlerim tükendi. Yazmadan da duramıyorum. Bakın, diğer kalemlere göre en az yazan kalemi elime aldım, yazıyla doldurulmuş bir deste kâğıdı önüme koydum ve bu hikâyeyi yazmaya başladım.

Bu karanlıkta, ne yazdığımı da bilmiyorum. Yani, ne gam, kalem de zaten yazmıyor, sayfalar da zaten başka yazılarla dolu. Ne yazmayı tasarlamıştım kim bilir? Bundan dolayı ne yazarsam yazayım, hiç fark etmez.

Ben gerçekten dürüst ve samimi biri olmasam, tamamen başka bir şey okuduğunuzu, benimse aslında bambaşka bir şey yazdığımı hiçbir zaman anlayamazdınız. Her şey bir yana, çok uykum var.

Masamın başında oturmuş beyaz kâğıda bakıyorum. Başımı ellerimin arasına almışım. Bu boş sayfa, söylemek istediğim şeyi en iyi biçimde anlatıyor: "Söyleyecek hiçbir şeyim yok!"

Ah, yazdıklarımı okuması için ateşe armağan ettiğim zamanlar, ne iyi zamanlarmış! Ateş çok iyi bir okurdur, çok dikkatli bir musahhihtir aynı zamanda ve her türlü hatayı düzeltir.

Şimdi, ne yapacağımı bilmiyorum, ne de olsa sayfayı doldurmam gerekiyor. Anlamsız şeyler yazmaya hakkım da yok. Eskiden bunu çok rahat yapıyordum, ama bu fırsatı sonuna kadar kullandım ve şimdi, anlamlı düşüncelerin gelmesini bekliyorum, ama düşünceler...

Bu sayfayı neyle doldurayım, bilmiyorum. Kafamda sayısız duygu, mevzu, fikir, tema oluşuyor, ama hiçbirinde kelimeler, noktalama işaretleri, tireler, paragraflar ve benzeri bir şey yok. Ne de cümleler var.

Pazara gitmeye karar verdim.

Erzak almaya pazara gittim.Kelimeler, noktalama işaretleri, cümleler ve paragraflar satın aldım.

Aşk, umursamazlık, tiksinme, hoşluk, acı satın aldım.

Onlarca kapan satın aldım. Bulut gibi beyaz bir at aldım, bir de doru at (yağız at satılmıştı), çok sayıda böcek... Bütün bunlar, bu beyaz sayfayı doldurmak içindi.

Şu anda odam zifiri karalık içinde ve sanırım, ben de tam olarak evde değilim.

Üşüyüp titredim ve birden ateş bastı...

HİKÂYENİN KENDİSİ

Beş dakikalık kum saatini ters çevirdim ve mavi gözlü sivrisineğin, kayıp Cimşer'in, dokuzuncu sınıf öğrencisi Lia'nın, grafoman yazarın, Lia'nın erkek kardeşi Gia'nın, Manana'nın, esintinin, sıtmanın, yer ile göğün, çıkmaz sokağın, parmaklıklı pencerenin, bu hikâyede yer alan ve almayan herkesin hikâyesi başladı...

Olayın kendisi o kadar basit ki, şaşırabilirsiniz. Bundan dolayı bu sayfada başından sonuna her şeyi anlatmak için acele ediyorum. Ben hep acele ederim, çünkü sabırsız biriyim. Her şeye şu anda başlamak ve bir an önce bitirmek istiyorum.

Hikâye şöyle başlıyor: Mavi gözlü sivrisinek kendi katilini arıyor. Esinti ise pervane tarafından bozuk para gibi harcandı. Gökyüzü dörtgendi; güneş ise bir oyuncak... Ay sıradan bir sokak lambası değil. Sivrisinek, katilini, Cimşer'i kısa zamanda bulacaktır. Sivrisinek, Cimşer'e kendisini öldürmesi gerektiğini idrak etmesini sağlamaya çalışıyor. Ancak Cimşer sivrisineği

öldürmeyecek, çünkü o kendinde değil. Azap içindeki sivrisinek gidip Cimşer'i ısırır ve yüksek ateş ile üşüyüp titremesine yol açar. Bundan önce sivrisinek Lia'yı ısırır. Lia ve Cimşer birbirlerine âşık olurlar. Hastalık Cimşer'in aklının başına gelmesini sağlar, ama artık çok geçtir. Cimşer kurbanını bulamaz. Sivrisineği de tesadüfen tamamen başka biri öldürür. Ne var ki o, böylesi korkunç bir suç işlediğinin farkında bile değildir. Bundan dolayı, sivrisineği kimin öldürdüğünü henüz biz de bilmiyoruz. Bu mahkemede gün yüzüne çıkacaktır.

Bu hikâyenin yazarlarından biri, yüksek ateşe ve üşüyüp titremeye teslim oldu. Sonra ikicisi de arkasında iz bırakmadan ortadan kayboldu. Üçüncü yazarın kurşuna dizilme cezası ömür boyu hapse çevrildi. Dördüncü ve beşinciye, kendi iradeleriyle, yazarlığa hayır dedirttiler. Geri kalanlara ise çeşit çeşit ödül ve mükâfatlar verdiler.

Cimşer ve Lia ayrılırlar, yeni hayatlarında tekrar karşılaşma umuduyla birbirini hayal ederler.

Sonunda rüzgâr çıkar ve güneşi uyandırır.

Erken koyulmuş olan nokta işareti yerinden kalkar ve sona doğru harekete geçer.

P. S. *Sonunda yazarın kim olduğu gün gibi ortaya çıktı. Meğer benmişim, ama gerekli malzemeleri kimin bir araya getirdiğinin açıklığa kavuşması gerekiyor. Bundan sonraki hayatımda bunu mutlaka ortaya çıkaracağım.*

Ya sıtmaya kurban giden yazar bensem? Yani, o zaman oh olsun bana!

Ancak bu kez kolay kurtuldum, özel mülklerime el koyulması sayesinde. Çünkü bu hikâyeyi benim yazmadığımı, kim yazıyorsa, benim ona malzeme topladığımı kamuoyu önünde itiraf ettim.

Sonunda, yazarlık onurunu ayaklar altına aldığım için imtiyazlı biri haline geldim.

Buzdolabını (zaten soğutmuyordu), gaz sobasını (zaten ısıtmıyordu), daktilomu (zaten yazmıyordu), renkli ve siyah-beyaz televizyonları (zaten çalışmıyorlardı), ne kadar divitim varsa hepsini (bir tanesi bile yazmıyordu), rengârenk kurşun kalemlerimi (hiçbirini kalem açacağı açamıyordu), iki tarafı da yazılı kâğıtları (yağmurun yıkadığı el yazılarımı) elimden aldılar. Sahip olduğum ne varsa götürdüler. Derin nefes almamı yasakladılar; bana sadece dosdoğru bakma hakkını bıraktılar.

Bir de hiç kalem değmemiş bir kâğıt yaprağı bıraktılar bana.

Şu anda masanın başında oturmuş, başımı ellerimin arasına almış halde bu yaprağa bakıyorum.

II

DÖRTGEN GÖKYÜZÜ

Şimdi ise, hikâyenin kendisini yeni bir sayfada genişçe anlatma zamanı geldi.

Gökyüzü açık mavi renktir. Gökyüzünün neden açık mavi olduğunu aslında kimse bilmiyor; bunu sadece gökyüzü biliyor.

"Gökyüzü neden açık mavi?" diye soruyorum kendime. Kendime soruyorum, çünkü bu soruyu size soramam, değil mi? Diyelim ki, sordum, sonra cevabınızı almak için sizi nerede bulayım veya hangi birinizin peşine düşeyim? Kendime, doğrudan kendime sormam daha kolay bir iş, üstelik kendim burada ve anında bana cevap verir, cevabı biliyorsa. Veremezse cevabını, hemen burada nasıl olsa, bilmiyorum der ve biraz utanır, ama zararı yok, ne de olsa bu aramızda kalır. Sonra başka bir soru sorarım, daha kolay bir soru ve o da bana cevap verir, ikimiz de hoşnut kalırız. Ne var ki, şöyle bir durum var: Kendime artık zor sorular sormayacağım, cevaplayamaz diye korkuyorum ve basit sorular sormak için gayret ediyorum. Bu arada, o, yani kendim, basit sorulara alışır ve gittikçe tembelleşir.

Sonunda, hap gibi sorular dışında hiçbir şeyi cevaplamayacak hâle gelmesi de mümkün.

Gördüğüm kadarıyla, insan kendi içinde bir tane değil, iki adet. Üç adet de olabilir. Eğer üç adetse, bu da kanıtlanmışsa, bu bir insanda çok kişiyle yüz yüzeyiz demektir. Bir insanın iki kişi olduğunu, yukarıda verdiğim örnekle de, ben kesinlikle biliyorum. Biri sorular sorar, diğeri bu sorulara cevap verir (veya cevap veremez). Cevap veren de bir insan mı? Cevap veremeyen ise, daha bir insan; bakın neden: Çünkü sorulan soru kolay. Soru kolay oluşuyor, ama cevabı zor. Çok kolay bir soru seni öyle bir şaşkına çevirir ki, bir daha da seni bu şaşkınlık içinden kimse geri döndüremez. Diyelim ki, "İki kere iki kaç eder?" diye bir soru soruldu. Sen cevabın dört olduğunu biliyorsun, ama sana niye bu kadar kolay bir şey sorulmuş olsun? Belki de o iki içinde başka bir şey anlatılmak isteniyor olabilir. İki kere iki matematiksel kavram değil, biyolojik bir mefhum olabilir. Peki, şuna dikkat edin: Yüzden bir çıkarsa, ne kalır? Hmm! Siz buna gülüyor olabilirsiniz. Hiş kuşku yok ki, 99. Sonra siz şu soruyu kurguluyorsunuz: Yüz deveden bir eşeği çıkarırsak, geriye kaç kalır?Sivrisineğin mi yoksa devenin mi daha zeki olduğu sorusu da ilginç. Bunu kesinlikle kimse bilmiyor ve birinin bunu kesin biçimde açıklayabileceğini hiç sanmıyorum. Ben, kişisel olarak, armın mı yoksa elma ağacının mı daha zeki olduğu üzerine uzun zamandır kafa yoruyorum. Bunu açıklığa kavuşturmak için bir ara eczane terazimi de kullandım. Pek çok kez tarttım, pek çok kez mütalaa ettim, ancak hangisinin daha zeki olduğu konusunda bir karara varamadım. Bunu bir türlü açıklığa kavuşturamadım. Bazı sonuçlara ulaşmasına ulaştım, ama...

Biraz konudan saptım. Gelin, biz yine kendi sorumuza dönelim: Gökyüzünün niye açık mavi olduğu sorusuna. Gerçekten de ne anlamsız bir soru. Bu saçma soruyu kim sormuştu, bir

bilsem! Böyle bir tartışma bizi çok uzağa götürür, belki oradan bir daha geri de dönemeyiz.

"Niye gökyüzü açık mavi de başka bir renk değil?" sorusu duyuluyor.

"Eğer böyle devam edeceksek, ben de şunu sorayım. Güvercin niye güvercin renginde, gül niye gül renginde ve menekşe niye menekşe renginde? Yol rengi olan yolu ise, bir kenara koyalım. Gökyüzü de bir renk seçecekti ve o da, başka renkler içinde kendi rengini seçmiş (Sivrisinek mavi gözleriyle göğe baktığı için gökyüzünün renginin bundan dolayı açık mavi olduğunu düşünenler de var)."

Benim gözlemime göre, gökyüzü altındaki pek çok şey aynı rengi tercih ediyor. Bu anlaşılır bir durum, çoğunluk sonsuzluğa benzemek istiyor (Ne var ki, bundan bir şey çıkmayacağından eminim). Örnek olarak denizleri alalım: "Ne kadar deniz gördüysem, hepsi mavi, okyanuslar da mavi" diyenler var. Her ne olursa olsun, benim haritamda da denizler hep mavi renkle gösterilmiş.

Bugün denizin rengi aşağılanmış halde. Bir süre önce sivrisineği ziyaret edip bu konuda ne düşündüğünü kendisinden duymak istedim. Kendisine hediye de takdim ettim: Kıratın uzunca bir kuyruk kılını ve gerçekleşmemiş birkaç dilek. Niye gittiğimi o zaten biliyordu. Hediyeye şöyle bir göz attı, teşekkür mahiyetinde hafifçe başını salladı, ardından sözü hiç dolandırmadan şunu söyledi: "Bu sorun bana ayak bağı olmuyor, aksine cesaret veriyor ve beni mücadeleye teşvik ediyor. Miğferi başıma geçirir, örme zincirden gömleğimi giyer, zırhımı kuşanır, yayımı omzuma asar, iki ağızlı kılıcımı elime alırım ve bu rengin, o ilk saf anlamını geri getirmek için, başka bütün anlamlarına karşı savaş açarım. Unutulmuş bir şairin hakkında dizeler yazdığı o renk için yaparım bunu:

'Gökyüzünün rengine, mavi renge,

Bu ilk yaratılmış renge

Ve bu dünyaya ait olmayana,

Âşığım ta gençliğimden.' "

İçim rahatlamış olarak oradan geri döndüm (Çünkü sivrisineğin özü sözü bir biri olduğuna inanıyorum).

Konudan iyice saptım. Açıkça itiraf ediyorum. Bambaşka bir şey anlatacaktım oysa. Gökyüzünün mavi olduğunu herkes biliyor. Soğan doğrarken gözlerimizin yandığı ve gözyaşı geldiği de bilinen bir gerçek.

Hayır, tamamen başka bir şey söyleyecektim.

Kış, ama kar yağmıyor. Gökyüzü açık. Hava soğuk.

Lia evine dönüyor. O, dokuzuncu sınıfta okuyor. Bütün yol boyunca gökyüzüne bakıyor. Farklı bir kız. Her şeye, ilk kez görüyormuş gibi uzun süre bakıyor(Böyle seyretmeler evreni yeniliyor, ta oluşumundan beri). Sahiden, açık soğuk gökyüzünde seyredilecek ne olabilir? Anlamak mümkün değil. Bahar gelmiş olsa ve sen kırlangıç görmek istesen, tamam o zaman. Veya güneşin batışını, ya da doğuşunu görmek istesen... Oysa şimdi kış, gökyüzünü seyretmek çok anlamsız...

Lia, geniş sokaktan dar çıkmaz sokağa saptı. Kaldırım taşı bulunmayan sokakta çakıl taşları serili. Çıkmaz sokak yüksek kemerli bir bina ile son buluyor, ama kemer henüz uzakta. Lia sokaktan çıkmaz sokağa henüz saptı. Bir tarafta üç katlı eski bir ev duruyor. Onun hemen karşısında tuğladan bir duvar yükseliyor, boş bir duvar, ama duvar o kadar da boş değil, çünkü üst kısmında parmaklıklı bir pencere saklanıyor. O pencerenin arkasında biri yaşıyorsa eğer, bunu kesinlikle kimse bilmiyordu. Bir keresinde sokak bekçisi, pencereden aşağıya portakal kabuklarını attıklarını söylemişti. Bu pencerenin önceleri bodrum katı seviyesinde olduğunu ve parmaklıkların bulunmadığını söylüyorlar. Zaman

içinde küçük pencere yukarıya doğru hareket etmiş ve sonunda çatıya kadar çıkmış. Parmaklıkları da o zaman yapmışlar, olur ya, birileri düşmesin, sokak taşlarına düşüp paramparça olmasın diye. Ben bu hikâyeye tabii ki inanmıyorum, ama inanan inansın, ben engel olmam.

Bizim çıkmaz sokakta bir de kocaman çınar ağacı var; yaprak açtığında bütün çıkmaz sokağı dolduruyor, ama şimdi kış ve dalları bile çıplak (Bu da çok tuhaf, kışın ağaç soyunurken, insanlar sıkı giyiniyor).

Kemer henüz uzakta... Lia, daha ağacın yanına bile varmış değil. Lia yavaş yürüyor ve gökyüzüne bakıyor. Lia, yavaş yürürken, bir yandan da gülümsüyor. Daha önce gülümsemiyordu. Şimdi gülümsüyor. Sanki başkası gülümseyi bilmiyormuş gibi gülümsüyor. Sınıf arkadaşı Lia'ya âşık. O da gözlüklü. Ancak benim bu delikanlım hikâyede yer almayacak. O bunu istese de. Onu sadece bir kez, o da sırasında oturuyorken görebileceğiz.

(Laf aramızda, Lia miyop, ama gözlük kullanmıyor.)

"Lia!" diyen sesi duyuyor Lia.

Lia geri döndü, gözlerini kısınca erkek kardeşi Gia'yı gördü. Gia'nın elinde plançeta, gözünde gözlüğü vardı ve Gia'nın bilmediği bir şey yoktu.

Gia enstitüde okuyordu.

Lia kardeşini bekliyor, öte yandan gökyüzüne bakıyordu. Gia, kız kardeşinin yanına geldi, gökyüzüne baktı, sonra gözlerini Lia'ya çevirdi.

"Astronom gibi yukarılara ne bakıp duruyorsun?!"

Lia gülümsedi. Gia'nın bir şeye ilgi göstermesine sevindi.

"Şimdi söylerim," dedi Lia ve Gia'nın da ilgisini çekmeyi başardı.

"Eminim ki saçma sapan bir şey söyleyeceksin," dedi Gia, gökyüzüne bakmadan.

"Acele etme, Gia, sen her yerin kendi göğü olduğunu sanınm fark etmişsindir... Ettin mi?"

"Saçma sapan bir şey söyleyeceksin demiştim sana."

"Bak lütfen gökyüzüne! Gökyüzü bu çıkmaz sokak gibi dar ve uzun değil mi? Bak, lütfen!" Gia gökyüzüne bakmadı.

"Haydi, eve gel ve saçma sapan keşiflerini kendine sakla."

"Yoksa inanmıyor musun? Geniş sokağın göğü geniş, dar sokağınki ise dar."

"Ne olmuş yani?"

"Başka ne olacak. İnanmıyorsan, gökyüzüne bak. Bu çıkmaz sokağın göğünü, nerede olursa olsun ben hemen tanınm..."

"Amma da ısrarcısın... Bu saçmalıkları başka yerde söyleme, eskileri yetmiyormuş gibi hep yeni şeyler uyduruyorsun."

Lia, kardeşine hiçbir şeyden anlamadığını söylemek istiyordu, ama kendini tuttu. Gia, onun hiçbir şeyine inanmıyor, onunla alay ediyordu.

Sokağın kalan kısmını, yüksek, kemerli binaya kadar sessizce yürüdüler. Gia bu arada üç tanıdığıyla selamlaştı. Birine hal hatır da sordu. Lia, başıyla sadece çınar ağacını selamladı.

Lia, kardeşinin yanında yürüyordu ve arada bir göğe bakıyordu. Gökyüzü incir yaprağı gibi sağlıklı görünüyordu.

Kemerin önünde Lia bir anlık durdu, sağa sola bakındı, çıkmaz sokağa, sokağın dar ve uzun göğüne bir kez daha göz attı. Sonra avluya girdi. Burada da yukarı baktı ve şöyle dedi:

"Gia, bak, şu anda gökyüzü, bu avlu gibi dörtgen biçiminde!"

Gia boş ver anlamında ellini sallayıp apartmana girdi.

Avluda duran Lia, yukarıya bakıyordu, gökyüzü gerçekten bir dörtgendi, çerçeveye yerleştirilmiş gibi duran soğuk gökyüzü.

AY VE SOKAK LAMBASI

Ay sıradan bir sokak lambası değildir, bunu herkes bilir. Kim bilmiyorsa, zamanı gelince öğrenir.

Ay tuhaf bir şey. Bir sokak çocuğu gibi bazen yalınayak aşağı yukarı koşuşturuyor. Bazen ise, onun krala özgü haşmetli görüntüsü altından bütün dünya vakur bir sessizliğe bürünüyor.

Mevsim kış ve kar yağmıyor.

Vakit gece.

Hava soğuk.

Sigara dumanı altındaki odada beş ya da altı kişi var. O kadar yoğun duman var ki, çok iyi seçemiyorum.

Yani, odada beş ya da altı insan varken, beş mi yoksa altı mı olduğunu hemen söyleyemezsin.

Onlar odada sohbet ediyor, çünkü dışarısı çok soğuk. Soğukta ağırbaşlı sohbetler etmek imkânsızdır. Bu, bilinen bir şey... Soğukta ciddi sohbet, eğer koşullar gerektiriyorsa, mesela bir bent inşa ediliyorsa, o zaman mümkün olabilir. O zaman insanlar, hem ciddi konuları konuşmak, hem de soğukta olmak

zorundalar. Yani, eğer şartlar bunu gerektirmiyorsa, soğukta ciddi sohbet tamamen gayri ciddidir.

Kısacası, bu beş veya altı kişi soğuktan sakındı, çünkü şartlar bunu gerektirmiyordu ve küçük, duman altı haldeki odayı seçti.

Bu duman içinde fantastik bir durum ortaya çıktı, tamamen mucizevî bir durum... Her konuşmacı dört veya beş gölgeyle konuşuyordu ve her biri, düşünün ki, ona ya cevap veriyor ya da vermiyordu.

"Bu kış da geçecek..." diyordu birincisi.

"Geçecek tabii, geçmeyecek mi sandın?!" deyip sözünü kesiyordu ikincisi.

"Geçmeyeceğini hayal edebiliyor musun?" diye dalga geçiyordu üçüncüsü.

Dördüncüsü ve beşincisi (odada altıncı kişi var mıydı yok muydu, bilmiyorum demiştim) neredeyse aynı anda küllük içine sigara külünü silkeliyordu.

"İlkbahar gelecek..." diyordu birincisi.

"Gelecek tabii, gelmeyecek mi sandın?!" deyip sözünü kesiyordu ikincisi.

"Hiç gelmediğini, hep böyle devam ettiğini düşün," diye dalga geçti üçüncüsü.

Dördüncüsü ve beşincisi aynı anda küllük içine sigaranın külünü silkeliyordu. Odada altıncısı var mıydı, yok muydu bilmiyorum, eğer var idiyse, neyin külünü silkelediğini de bilmiyorum.

Beş ya da altı kişiden biri esnedi.

"Ne diyeceğim, biliyor musunuz..." diye söze başladı birincisi.

"Ne diyeceksin peki?!" deyip sözünü kesti ikincisi.

"Bildiğini düşünebiliyor musun?" diye takıldı üçüncüsü.

Dördüncüsü ve beşincisi neredeyse aynı anda küllük içine sigaranın külünü silkelediler. Altıncının ne yaptığını bilmiyorum, çünkü ben, bildiğim şeyi de bilmiyorum.Küllükteki bir sigaradan duman çıkıyordu. Sigaradan çıkan duman, ince, sarmal bir şerit gibi tavana doğru yükseliyordu. Sonra dağılıp odanın dumanına katılıyordu. Beşinden veya altısından biri, kibrit çöpüyle küllükteki izmaritleri karıştırmaya başladı; dumanın hangi sigaradan çıktığını anlamaya çalışıyordu. Aniden kibrit çöpü patladı ve... Beşinden veya altısından beşi veya altısı, kahkaha attılar.

Kısa süre sonra sigara son dumanını salıp söndü.

Vakit geceydi ve dışarıda soğuk vardı.

Komşu evde biri piyano çalıyordu. Piyanodan çıkan sesler yolda soğuyor ve gücünü yitirmiş biçimde buğulanmış camlara çarpıyordu. Sahi, soğuk sesler sıcak odalarda ne yapacaktı ki, burada kar taneleri gibi eriyip giderlerdi.

(Seslerden söz ederken, mavi gözlü sivrisineğin büyüsüne kapıldığı aşklarından biri aklıma geldi: Sivrisinek büyüleyici bir sese âşık olmuştu. Sesin peşine düşmüş, sesin içine bile girmişti. Kendisi de ısınmış ve sesi de ısıtmıştı. Ne var ki bu aşk çok kısa sürmüştü. Ses, sivrisinekle birlikte kiremit damlı bir evin üzerinden uçarken yolda tükenip yok olmuştu. Sivrisinek tek başına kalmış, üşümüş ve hüzünlü halde evine doğru yola çıkmıştı.)

"Yoksa eve mi gitsek?!" dedi birincisi.

"Eve mi gitsek yoksa?!" diyerek sözünü kesti ikincisi.

"Gitsek mi yoksa eve?!" diye takıldı üçüncüsü.

Dördüncü ve beşinci aynı anda ayağa kalktılar.

"Gitme zamanı," dedi, odada olup olmadığını bilmediğim altıncısı.

Beşinden mi, yoksa altısından mı biri evde kaldı. Kalanı dışarı çıktı. Şimdi çok dikkatli saydım. Beş kişi oldukları ortaya çıktı. Yani, hepsi birlikte altı kişiymişler, çünkü biri evde kaldı.

"K ı ş t a y ı z..." dedi birincisi.

"Ama kar yağmıyor," diyerek sözünü kesti ikincisi.

"Gece," diye takıldı üçüncüsü.

"Hava soğuk," dedi dördüncüsü, çünkü beşinci evde kalmıştı.

Altıncısı da bir şeyler söyledi...

Nikotin hepsini serseme çevirmişti. Nikotin acayip bir şey, serseme çeviriyor. Doğal havayı solumak ise ilkel bir durum ve delikanlıca değil. Her şey bir yana, dumanı çekip üflerken, yani sigara içerken, nefes alıp verdiğin aşikâr. Ama bu sırada canlı mısın, değil misin, inanmasalar yeridir. Köpekler, kediler, inekler, mandalar, aslanlar, kaplanlar, civcivler, hipopotamlar, gergedanlar, devekuşları, develer ve hindiler bile temiz havayı soluyorlar.

(Hava deyince aklıma geldi. Pencere camı havaya çok benziyor, ikisi de çok saydam. Sigara dumanı hava gibi saydam olsa, eminim ki hiç kimse sigara içmezdi. Bundan dolayı zaten kimse pencere camlarını içmiyor.)

"Bu sokak lambası mı, yoksa ay mı?" diye sordu birincisi.

Herkes sokak lambası direğine baktı, bir tarafında sokak lambası asılıydı, diğer tarafında ise...

"Nereden bileyim ben?!" diyerek sözünü kesti ikincisi.

"Bana sorarsanız, bu ay," diye takıldı üçüncüsü.

"Bizim üstümüzdeki gökte ayın ne işi var diye sormazlar mı?" diye lafa karıştı dördüncüsü, beşincisi evde kalmıştı.

Altıncısı şüpheye kapıldı, ama hemen yan tarafa geçip sokak lambası direğine bakınca, o taraftan direkte sadece bir sokak lambasının asılı olduğunu, gökyüzünde ise dolunayın olduğunu gördü.

KIŞ VE KAR YAĞMADI

Bu, sivrisinek için şehirdeki ilk kıştı ve o da karsız geçiyor.

Yaz olsa ve kar yağmasa, o zaman tamam, ama karsız kış, saçma bir şey.

Sivrisinek can sıkıntısı içinde pencerede duruyor ve bahçeye bakıyor.

Bahçede çocuklar görünmüyor.

Sivrisinek üzüntüye kapıldı.

Kıştayız ve kar yağmıyor. Bu şuna benziyor: İlkbahar gelsin de sen hiç âşık olma, yaz gelsin de yazlığa gitme, sonbaharda hüzne kapılma, ne yağmur yağsın ne de sen pencereden dışarıyı seyret... Bu aynanın içinde intihar edip bu tarafında sağ kalmaya benziyor.

Rüzgâr çıplak dallar arasında uğultuyla esiyor. Güneş ışınları soğuk toz gibi her şeyi kaplıyor. Böyle zamanda gün ölüyor ve ölüler diriliyor. Çocuklar, canlı oldukları halde avluya çıkmıyorlar.

Kıştayız ve kar yağmıyor.

Çıplak dallar hışırdıyor; bu onların günü, artık var olmayanların...

Sivrisineğin kalbi sıkışıyor. Karın yağmaması ve çocukların avluya çıkmamasını, kendi kabahati sanıyor. Belki, bataklıkta herkesle birlikte o da ölmeliydi! Sağ kalması belki de ihanet! Büyük bir görevi olduğu belki de sadece bir hayal! Belki mavi gözleri olmadığı hâlde olduğunu sanıyor!

Sivrisinek pencereden dışarıyı seyrediyor ve gördüğü her şeyi, çektiği azabın birer kanıtı sanıyor: Bu çıplak, yapraksız, karsız dalları, bu iç içe geçmiş dallar, sayısız sivrisineğin gölgeleri olmalı, rüzgârın uğultusu ise onların vızıltısının yankısı...

Sivrisinek kahredici düşüncelere daha fazla dayanamadı, pencereden uzaklaşıp yatağına uzandı.

Rüzgâr çıplak dallar arasında vızıldıyor, böyle bir günde yaşamaktansa, ölmek daha iyi.

Sivrisinek belki bir daha uyanmam diye uykuya daldı.

Uyandığında ise, öyle bir zifiri karanlık vardı ki, sanki gece gökten bir bütün olarak yere düşmüştü.

Sivrisinek, ölmediğine göre hayata devam etmeye hakkı olduğunu anladı...

Ve bu uyanma, ona küçük bir umut da verdi. Karlı bir kış neden olmasın?!.

III

BAŞKA GÜNEŞ

Güneş aydınlatır, bunu herkes bilir. Kim bilmiyorsa, zamanı gelince öğrenir.

Kıştayız ve kar yağmıyor.

Vakit sabah.

Sabah tuhaf bir şey, o mevcut. Her sabah güneşin doğuşuyla başlar, ama güneşin batışıyla başlayan sabah da mümkün, çünkü herkesin kendi sabahı var:

Sivrisinekçiğim, benim sabahım yok. Benim sabahım kendi odamda başlıyor, odamda şu abajuru olmayan lambayı yaktığımda, benim sabahım o zaman başlıyor. Yirmi beş yıldır sabah görmedim. Yine de sabahın nasıl olduğunu biliyorum, çünkü ben onu daha doğmadan görmüştüm: Güneşin henüz doğmadığı an, sabah işte böyle bir şey. Önce sadece göğün kenarı açılır, rengi soluklaşır. Sanırım o an her yer soğuyor. Sıcaklık batıdan güneşle birlikte gitmiş gibi, sanki güneş doğuncaya kadar yeryüzüne gömülmüş gibi. Yeni sıcak henüz başlamış değil. Güneş bu sabah sıcağı

henüz yanında getirmemiş. Yeryüzü bugünkü sabahın sıcağının beklentisi içinde sessizliğe bürünmüş.

Şu an sabah. Soğuk donduruyor.

Pazar dinlenme günüdür.

Lia uyandı ve yatakta ayağa zıpladı. Pazen geceliğinin eteği bileklerine kadar indi. Başını sallayıp uzun, kumral saçlarını arkaya attı ve pencereden dışarıya baktı.

"Yine kar yağmamış!"

Karşıdaki binanın çatısı, kışın zayıf güneşiyle aydınlanmıştı.

Lia, yataktan yere atladı ve pencereye gitti.

"Korkma, kar yağmamış!" diye bağırdı Lia, Gia'nın duyacağı biçimde.

Gia bitişik odada uyuyordu.

Bitişik odadan yatağın gıcırdama sesi duyuldu.

"Gia, beni duyuyor musun?"

"Bir şey mi oldu?" dedi, Gia'nın uykulu sesi.

"Yapraksız dallar neye benziyor? Hı? Evet, Manana'nın ninesinin kirpiksiz gözlerine benziyor."

"Ne diyorsun, anlamıyorum?" dedi, Gia'nın yeniden duyulan sesi.

"Ne mi? Manana ile tartıştım ve ona küstüm."

"Bundan bana ne, bunun için mi uyandırdın beni?"

"Hayır, Gia, seni bunun için uyandırmadım."

"Peki, ne oldu?"

"Bana hep budala diyorsun ya, niye budalaymışım ben, ha?"

"O-o-o!" diye uzattı Gia, "Beni rahat bırak, bırak uyuyayım!"

Bitişik odadan yine yatağın gıcırdama sesi duyuldu. Anlaşılan Gia, diğer tarafa dönmüş, yorganı başına geçirip Lia'ya bir şey söylememeye karar vermişti.

"Gia, hey, Gia!" diye seslendi Lia ve kedi gibi gerindi.

Lia, genelde zaten kediye benziyordu, özellikle yürürken. İsteseydi eğer, sessizce yanınızdan ayrılabilir veya yanınıza sokulabilirdi. Bunu sizin ruhunuz bile duymazdı, eğer genelde bir şey duyuyorsanız.

"Şimdi ben giyinip sokağa çıkarım. Gia'nın uyuması lazım. Gia akıllı ve uyumasa, olmaz. Gözlük de kullanıyor. Gözlük takmasa, o zaman benim gibi güzel gözleri olur. Gözlük camları gözlerini küçültüyor, ama gözlük takmasaydı, bu kadar akıllı olamazdı... Benim gibi budala olurdu."

Lia, elini yüzünü yıkadı, saçlarını ördü, kahvaltısını yaptı, dışarıya uygun giysisini giydi ve sokağa çıktı.

Gerçek bir Pazar günüydü: Sakin, huzurlu, soğukça ve şefkatli.

Kimsenin acelesi yoktu, hiç kimse bir yere yetişmek için hızlı yürümüyordu.

(Hız deyince aklıma geldi: Otomobil, kaç beygirgücünde olursa olsun, dört, ha-ha, beş vitesi var. Bir atın ise sadece bir beygirgücü var ve pek çok değişik hız biçimi. Öte yandan kuyruğu da var, sinekleri kovmaya yarıyor.)

Lia'nın da hiç acelesi yoktu. Epey dolaştıktan sonra ana caddeye vardı. Ana caddelerin, diğer sokaklara göre, daha geniş göğü var. Troleybüslerde de daha geniş alan var, insanların içinde de...

Ana caddede yüksek evler var. Evlerin ardında ise bir şeyler gizleniyor. Lia yürüyordu ve evlerin ardında bir şeylerin saklandığını şimdilik sadece hissediyordu. Lia yürüyordu ve aniden, evlerin ardında gizlenen şeyi gördü: Bu kocaman, turuncu güneş kursuydu...

Lia önce neye baktığını anlayamadı. Durdu ve gözlerini güneşe dikti. Zavallı kız şimdi bunu mu istemişti?! Lia, beş dakika boyunca gözlerini hiç kırpmadan güneşe baktığını söyleyince, Gia gülmekten ölecekti. Güneşe bakakalmak! Tuhaf. Kendisi

de şaşkın. Güneş devasa idi, turuncu renkte ve ışın saçmıyordu. Sadece ışık rengine sahipti. Güneş sanki kendi kendine bakıyordu. Lia, onu seyrediyordu ve şaşkınlık içindeydi. O bu saniyeler içinde güneşe kadar olan bütün mesafeyi görüp algıladı. Güneşin ötesine uzanan mesafeyi de görüp algıladı. Lia, uzak bulutların gezegeni kuşattığı, yakıcılığını ve göz kamaştıran parlaklığını azalttığı duygusuna kapıldı. Bugün güneş, Lia bakabilsin diye bu kadar soluk ve güzel olmalıydı. O günü, o gezegenin getirdiğine inanmak da kolay değildi.

Hayır, bu güneş, her gün ufuktan yükselen güneş değildi.

Lia durmuş güneşe bakıyordu. Seyrettiği şey onda tuhaf duygulara yol açıyordu. Lia'nın kalbi, alışılmamış veya unutulmuş bir sevinçle doluyordu. Lia güneşi seyrediyor ve çocukluk öncesini hatırlıyordu... Daha öncesini, ondan da öncesini... Başlangıcı olmayan öncesini...

Keşke şimdi Gia burada olsaydı!

Lia, birine daha bunu gösterebilmek için güneşten gözlerini ayırdı.

Biraz ötede, şaşkınlık içinde Lia'ya bakan bir oğlan duruyordu.

Lia, gelmesi için işaret etti.

Oğlan yanına gitti.

Lia, güneşe bakmasını işaret etti.

Oğlan güneşe baktı. Oğlan güneşe bakıp seyretmeye başladı.

Oğlan dönüp baktığında, Lia'nın yerinde yeller esiyordu.

Oğlan şaşkın halde tekrar güneşe baktı, omuz silkip caddede yürüyüp gitti.

Bu oğlan Cimşer idi.

BEŞ DUYUYLA

"Her sağlıklı erkeğin (kadının da) beş duyusu vardır: görme, işitme, koklama, tat alma ve dokunma."

(İ. Gogebaşvili)

Koku tuhaf bir şey, o mevcut.

Gaz yağının, benzinin, sirkenin kokusu var. Sabunun kokusu var, asetonun. Kokusu olan pek çok başka şey var.

İlkbaharın da kendine özgü güzel kokusu var.

İlkbaharın kokusunun naftalin kadar keskin olmadığı bir gerçek, ancak insan dikkat kesilirse, ilkbaharın da kokusu olduğunu algılar. Ben bunu burada, hiç kuşkusuz, ağaçların çiçeklenmesi bahar kokusudur gibi, mecaz anlamda söylemiyorum. Hayır. İlkbaharın, bizim koku almamızı harekete geçiren kendi kokusu var.

(Koku alma deyince aklıma geldi: Diğer köpekler arasında av köpeğinin olağanüstü koku alma duygusu var.)

Henüz çiçekler açmadı, henüz güzel kokularını getirmediler, ama bir kere, beklenen bütün güzel kokuların garip işareti şimdiden mevcut ve bu, ilkbaharın kokusu.

Şubatın ortası ve ilkbahar hakkında konuşmaya kimsenin hakkı yok sanki. İlkbaharın kokusunu alıyorum diyecek olsan, bazısı alaya alır seni ve şöyle der: "Kış içinde olup kar yağmamış olması ve havanın güneşli olması, sana bahar gibi mi geliyor?!"

Ben, kuşku yok ki, bu kadar saf değilim ve şunu ispat etmeye de çalışmayacağım: Gaz yağı kokusundan benzinin kokusunu çıkarırsak, benzinin kokusundan asetonun kokusunu, asetonun kokusundan sabun kokusunu, sabun kokusundan sirke kokusunu, sirke kokusundan başka pek çok kokuyu çıkarırsak geriye hangi koku kalırsa, işte o, baharın kokusudur diyecek değilim. Hayır. Aptal değilim ya?! Hissetmeyen hissetmesin, bahar kokusu öyle bir şey ki kaçınılmaz olarak ortaya çıkar. Eğer, vurdumduymaz biri gelir de bana "Bak, kırlangıçlar gelmiş, leylaklar açmış" derse, inanın o zaman, gerçekten çok kırılırım!..

Görme, baharın yaklaştığını en geç fark eden duyudur.

Görme deyince, burada işimize yaramayacak olan gözler hakkında bir iddia aklıma geldi: Gözünle görmediğine inanma!

Vurdumduymaz deyince aklıma dokunup hissetme geldi, dokunma deyince de deri, beş duyu organından biri. Bu harikulade kabiliyet, vücudumuzun değişik bölgelerine dağılmış durumda ve bu sayede biz sıcağı, soğuğu, serinliği, sertliği ve yumuşaklığı anlıyoruz.

İlkbahara dokunamazsın, çünkü o bir nesne değil. O, ilkbahar. Zamanı gelince bizzat kendisi dokunur rengarenk duyargalarıyla, şakımalarıyla ve coşkusuyla, sarhoş edici yeşilliğiyle ve güzel kokularıyla. Ölüyü bile canlandırır.

Tat almanın, ilkbaharın gelip gelmediğinin haberini vermede hiçbir rolü yoktur. Tatlı her zaman tatlıdır, acı da her zaman acıdır. Ancak tat deyince, başka bir atasözü aklıma geliyor: Aç olana soğuk ekmek şeker gibi gelir.

Bu arada, soğuk ekmeğe göre sıcağı daha iyidir. Genelde sıcaklık acayip bir şey ve o mevcut. Güneşin sıcaklığı var, ateşin, kanın, sobanın, radyatörün, ütünün, kuluçkanın... Kuluçkanın garip bir sıcaklığı var. Kuluçkanın anne sıcaklığı var. Aslında kuluçkanın sıcaklığı sıradan bir sıcaklık, ama gerekli olduğu zaman, kuluçkanın sıcaklığı mucizeye yol açıyor. Sıradan bir yumurtayı, koşan, atlayan, salına salına yürüyen civcive dönüştürüyor. Biz insanlar ise bu yumurtayı buzdolabında saklıyoruz, ondan bir civciv çıkmasın diye. Ah, aslında her yumurtanın nasıl da civcive dönüşmek istediğini bir bilseniz! Ama hayır, biz onu soğutuyoruz, buza çeviriyoruz, onu öldürüyoruz. Biz yumurtayı, sadece tereyağında yumurta olarak istiyoruz, daha iyi şartlarda ise pastalarda kullanmak üzere...

Pekâlâ, kuluçkanın sıcaklığı var, ama ne kadar sıcaklığın boşa gittiğini bir düşünün, boşu boşuna, amaçsızca, bir işe yaramadan. İnsan sıcaklığı çok büyük bir yaratıcılığın kaynağı ve biz bunu da buzdolabında saklıyoruz, ondan herhangi bir şey ortaya çıkmasın diye. Sıcaklığınızı ekin ve bakın nasıl bir sevgi ateşi parlamaya başlayacaktır.

Sivrisinek kendi yumurtalarından aslan çıkarıyor olsaydı, ne ilginç olurdu.

Yine konunun iyice dışına çıktım, itiraf ediyorum.

Duyulara dönecek olursak. Gelelim işitme duyusuna: bu asil duyu (Gerçi insan asilse, bütün duylar da asildir ya), görme duyusuna göre, ilkbaharın geliyor olduğunu anlamakta gecikiyor. İlkbahar gelince, birilerinin üşüyorum biçimindeki şikâyetleri yerine kuşların cıvıldamalarını duyuyoruz.

Görme duyusu hakkında yukarıda uzunca konuştuk, ama yine de buna döneceğim. Bu duyu şöyle diyor: Göremediğimin varlığına inanmam. Biz de niye bu kadar çullanıyoruz ki?! Sahi, eğer görmemişse, ne yapsın yani?!

Biz bütün bunları konuşurken, ilkbahar gelmekle kalmamış, gitmiş de olabilir. Pencereden dışarı bakalım mı? Hayır, ilkbahar henüz gitmemiş.

İlkbahar yola çıkmış geliyor!

Yaşasın beş duyunun beşi de!

Onlar olmasaydı, kim bilir ne olurdu hâlimiz. Beşi de dört koldan kuşatır ve baharın onları atlatması mümkün değil!..

İlkbahar deyince aklıma geldi: Kuş uçmaz kervan geçmez bir yerde, hiç kimsenin bilmediği bir yerde yaşlı bir çınar ağacı varmış. Ne ağacın kendisi ne de başkası onun canlı olup olmadığınıbiliyormuş.

Bahar geliyor ve hayat getiriyormuş.

Yaşlı çınar ağacı tedirgin halde beklemeye başlamış baharın yaklaşmasını...

Kuş uçmaz kervan geçmez yerdeki yaşlı çınar ağacı kısa zaman içinde canlı olup olmadığını anlayacakmış...

Yaşlı çınar ağacı deyince, kuş uçmaz kervan geçmez yerdeki çöl aklıma geldi: Hayal etmesine çölü hayal edebildim, ama ne yaparsam yapayım çölde ilkbaharı tahayyül edemedim. Sahi, ilkbahar çölde ne yapsın ki?! Çölde ölü ve manasız kumdan başka bir şey yok...

Mesela, bir ağaç mevcut olsa çölde, tek bir ağaç, o zaman bunca ilkbahar, sadece o bir ağaç için harcanmış olur. O bir tek ağacı sarıp sarmalardı ilkbahar, ama orada bir tek ağaç bile yok.

Çölde ilkbahar, tamamen boş yere, faydasız biçimde geçip gidecek.

* * *

Bu dünyada var olan bütün kokular küçük bir odaya gelip toplanmış. Soğuktan ürkmüş, şu anda yatakta üç yorganın altında yatan bir vücut, uykusundan uyandı. Vücut ateşler içinde yanıyor. Odadaki mevcut kokuların arasından ilkbaharın kokusunu ayırt etmeye girişseydi, çok zor matematiksel çıkarmalar yapmak zorunda kalacaktı. Vücut yorganın altından ellerini dışarı çıkarıp gerindi. Elleri üşüdü ve hemen yorganın altına soktu. Ateş ve soğuk, ikisi de dayanılmaz oldu. Vücut ne yapacağını bilemiyordu. Soğuktan korkuyordu, öte yandan ateş de canına okuyordu. Ayağa kalkmasından zaten söz eden yoktu. Kısacası vücudun işi çok zordu. Vücudun işi zor olmasına zordu, ama bilindiği gibi vücut dışarı çıkışı olmayan bir göl değil ki, bir çıkış da bulamasın. Vücut, yastığın altına sokuncaya kadar elleri hareket ettirip durdu. Yastığın altında el sakinleşti. Yastığın altı serindi. Sanki el temiz havada derin bir nefes almıştı. Sanki susuzluktan ölmüş el kutsal suyu, kaynağından içmişti. Sanki el sıcaktan kavrulan sokağın gölgeli tarafına geçmişti... Ve bu elden vücuda, güçlü coşku deresi sel gibi akmıştı. Vücut ayağa kalktı, çabucak giyindi, elini yüzünü yıkayıp sokağa çıktı.

Vücut bu şekilde Cimşer'in kendisi oldu.

IV

ŞARKI

"Gelmem bu dünyaya asla,
Olmazsan eğer sen yanımda."

Bu dünyaya gelen her şey, bir nedenle geliyor, bir amacı var, bir şey için doğuyor.

Bu amacı daha o doğmadan belirliyor ve sonra onu hayata bırakıyorlar.

Sonra ise, dünyaya gelenler, hayata başlar başlamaz, ne için ve kimin için doğduklarını hatırlamıyorlar. En iyi şartlarda ne için doğduklarını unuttukları için acı çekiyorlar. Veya daha kötü şartlarda, acı çekmedikleri gibi, hiçbir şey umurlarında da değil. Hiçbir şey hatırlamıyorlar, umursamazlığa ve kasavetsizliğe de özgürlük diyorlar.

Sonra orada, öte tarafta, hesap verme zamanı geldiğinde ve bu dünyaya geliş amacı hatırlatılıp hesap sorulduğunda, ağlayıp sızlıyorlar, ama iş işten geçmiş oluyor.

Ben kendi çevremde, bu dünyaya niye geldiğini ve ne istediğini bilen biri olarak sadece mavi gözlü sivrisineği tanıyorum.

Cimşer ise, doğup doğmadığını bile bilmiyor ve bunu anlamaya çalışıyor. Bazen bu dünyada olduğunu düşünüyor, ama bu dünyaya geliş nedenini bilmiyor. Bazen henüz doğmadığını sanıyor ve korku içinde dünyaya gelişini bekliyor.

Sadece Lia, unutulmuş bir rüya gibi bir şeyler hatırlıyor ve bu yaşamda, doğmadan önce kendisinin ne olduğunu hatırlatacak işaretleri arıyor.

Hiç kimse benden hiçbir şey istemiyor, kendi halimde yaşıyorum. Bu dünyaya niye geldiğimi de hiç merak etmiyorum. Tek eksiğim, niye bu dünyaya geldiğimi bilmekti sanki! Bu, bu hikâyeyi yazanın sorunu; ben sadece malzeme derliyorum.

Bu dünyaya niye geldiğini, narin bir çiçek olan mavi gözlü menekşe biliyor olabilir (Onun narinliği olmasaydı, gerçekten de dünya, ne anlamsız ve çekilmez olurdu). Bu dünya, bir çalılık dibinde menekşe çıksın diye yaratıldı diyenler de var (Hiç kuşkusuz ben buna inanmıyorum, sanırım siz de inanmazsınız). Renk cümbüşü kelebeği sarhoş etsin, küçük bir çocuk gizlice kelebeğe yaklaşsın, onu tutup sevsin diye... (Ancak daha sonra, umarım onu serbest bırakır).

Bu dünyadaki en büyük mutluluklardan biri, daha önce yakaladığın ve avucunda kanat çırpan kelebeği serbest bırakıp arkasından bakmaktır.

Menekşe üzerine söylenmiş ve unutulmuş bir şarkı aklıma geldi:

"Söyleyin güzel menekşeye,
Kurtçuk gelir yer seni,
Bu gelir başına güzelim,
Başını çevirirsen göğe!"

MENEKŞE VE ISIRGAN

Menekşenin mavi bir çiçek olduğunu herkes bilir. Bilmeyen biri varsa, gelir zamanı ve o da öğrenir.

Ne duvar, ne dağ, ne çit, ne pazar yeri, ne mağaza, ne top, ne de tank, çiçek değildir. Oysa menekşe, küçücük olmakla birlikte bir çiçektir.

Menekşe, hayli narin olduğu için menekşe adını taşıyor.

Menekşenin soyadı da menekşedir.

Şimdi şubatın son günlerindeyiz.

Şubatın son günleri deyince, martın ilk günleri aklıma geldi.

Lia eve dönüyor. Taş döşeli dar çıkmaz sokağa henüz sapmış değil.

Tam da çıkmaz sokağa sapmak üzereyken bir ses duyuyor:

"Lia!"

Lia arkasına dönüyor, gözlerini kısıp bakıyor ve erkek kardeşini, elinde plançete ve gözünde gözlüğü olan, her şeyi bilen Gia'yı görüyor.

"Eve mi gidiyorsun?" diye sordu Lia.

"Hm, başka nereye gidebilirim ki?!" diye cevap verdi mağrur biçimde ağabeyi.

"Öylesine sordum, işte, ben nereden bileyim!" diye mırıldandı küçük kız kardeşi, korku dolu sitemle.

"Bilmen gerekir!" dedi ağabeyi bir öğretmen edasıyla.

"Bunu bilmek için dâhi olmak lazım," diye düşündü küçük kız kardeşi ve alaycı bir bakış attı ağabeyine.

"Lia, menekşe ister misin?" diye sordu Gia, Lia'nın cevabını beklemeden plançeteyi ona uzattı.

Devasa çınar ağacının dibinde, şapkası gözlerine kadar inmiş köylü bir çocuk duruyordu. Elinde menekşe demetleri vardı, omzuna da muhtemelen menekşe demetleriyle dolu bir heybe asmıştı.

"Hayır," diye cevap verdi Lia, plançeteyi Gia'ya geri verip yürümeye devam etti.

Gia olduğu yerde kalakaldı ve şaşkın biçimde Lia'nın peşinden baktı. Sonra ona yetişip sordu:

"Lia, ne oldu sana böyle, hasta filan değilsin ya?"

"Hayır," diye yanıtladı Lia kısaca.

"Peki, öyleyse ne oldu? Sen menekşe sevmiyor muydun?"

"Seviyordum."

"Artık sevmiyor musun?"

"Menekşeyi bütün çiçeklere tercih ederim."

"Niye aldırmadın peki?"

"Gidip çocuğa sor bakalım, ısırganı var mıymış?"

"Isırgan mı? Isırganı ne yapacaksın?"

"İstiyorum!"

"Isırganı mı?"

"Evet, ısırgan, ısırgan!"

"Delirdin mi sen? Ne yapacaksın ısırganı?"

"Beni dağlamasını istiyorum."

"Ne?"

"Dağlamasını istiyorum. Gia, sor bakalım, ısırganı var mı? Olmayacağını biliyorum. Isırgan otunu toplamaya korkardı sanırım. Isırganı kimsenin satın almayacağından da korkardı... Ben ise alırdım."

"Sen ne söylediğinin farkında mısın?"

"Annemin üstüne yemin ederim ki alırdım! Beni dağlardı ve ben böylece ilkbaharı hatırlardım. Böğürtlen çalılığını hatırlardım, köyün ortasından geçen yolu hatırlardım, kuyuyu, ninemi, dedemi, Tehuri Nehri'ni, kulübeyi..."

Gia artık sesini çıkarmıyordu. Tanıdıklarının yürürken yanındaki ağlamaklı kıza dikkatlice bakmalarından utanıyordu.

"Ben canlı bir menekşeyi hiç görmedim. Ormanda hiç menekşe görmedim. Böyle menekşeyi ne yapayım ben? Suya koysam da kuruyacak. Ben de oturup menekşenin nasıl kuruduğunu mu seyredeyim? Sonra kurumuş menekşeyi pencereden dışarıya mı fırlatayım... Gia, şu çakılı alıp eve getirsen daha iyi olur, hiç olmazsa asla kurumaz..."

"Peki, tamam, yeter bu kadar laf," diye söyleniyordu ağabeyi.

Bu arada, bu konuşma sırasında, gözü yaşlı Lia, onu anlıyormuş gibi bakan oğlanı gördü. Lia bu oğlanı daha önce bir yerde görmüştü, ama nerede olduğunu şimdi hatırlamıyordu.

Bu oğlan Cimşer idi.

Cimşer de Lia'yı tanıyamadı. Ama böyle bir kızı bir yerden hatırlıyordu.

"AKVARYUM" KAFE

"Akvaryum" Kafe, akvaryuma çok benziyor, ama içinde su değil hava var, balıkların yerine de insanlar.

Geceleyin bu kafenin içi, genelde bütün kafelerinki gibi, iyice aydınlatılıyor ve bu sırada o kadar renkli bir hâl alıyor ki, insana güneşin batışını hatırlatıyor. Şimdilerde şehirde çok yüksek binalar inşa edildiği için, şehirliler batan güneşin renkleriyle mutlu olmayı "Akvaryum" Kafe'yi seyrederek karşılıyorlar.

Batmakta olan güneşin renklerini seyretmek, batmakta olan güneşin renklerini seyretmektir.

Ancak batmakta olan güneşin renkleri içinde olmak bambaşka bir şeydir. Paran pulun olsa da batmakta olan güneşin renklerinde olamazsın, ama "Akvaryum" Kafe'de olabilirsin. Bu açıdan kafe batmakta olan güneşin renklerinden daha iyi sayılır.

Vakit gece.

Beşi veya altısı sokakta yürüyor. Bini de yürüyor olabilir. Bini de geliyor olabilir diyorum, çünkü ben gölgelerine bakarak sayıyorum insanları. Böyle bir huyum var benim. Burada da

gölgeleri sayıyorum ama sayamıyorum. Sokağı, sokak lambaları aydınlatıyor, göz alıcı vitrinlerin içindeki ışıklar aydınlatıyor, otomobillerin farları aydınlatıyor. Her ışığın, prensip olarak gölge bırakma iddiası var ve onlar da gölge bırakıyorlar. Hiç mi üşenmiyorlar?! (Sen tek olduğun gibi, bunca gölgen içinde de aslında sadece biri gerçek gölgen; sana bir tek yol kalıyor, ölüp asfalta yığılarak gerçek gölgene kapanmak. Ne var ki, bunu kanıtlamak için ölmeye değmez.)

İnsanları sayarken herkesten çok güneşe güveniyorum. Güneş aydınlatıyorken, her gölgeye bir insan düşüyor. Ancak geceleri, benim şehrimde, her nedense, güneş doğmuyor ve insanları saymam güçleşiyor.

Gölgeler geliyor. Gölgeler birbirlerini kesiyor. Gölgeler duvarlarda sürünerek geliyor. Gölgeler kaldırım taşlarına çarpıyor. Gölgeler parçalanıyor. Gölgelerin rengi koyulaşıyor. Gölgelerin rengi açılıyor. Gölgeler hızlanıyor, yok oluyor ve yeniden ortaya çıkıyor.

Öte yandan bizim gölgelerimizi ezip geçiyorlar! Ey Güneş, kurtar gölgelerimizi!

Köşenin biraz ötesinde, önde ve yüksekçe bir yerde, "Akvaryum" Kafe göründü. Beş ya da altı kişi durup kafeyi seyretmeye başladı. Beş veya altı değil, ne kadar istersen o kadar insan kafeyi seyrediyor.

"İçelim mi?" diye söze başladı birincisi.

"İçelim tabii, içmeyelim mi yani?" diye kabaca sözünü kesti ikincisi.

"İçmediğimizi düşünebiliyor musun?" diye takıldı üçüncüsü.

Dördüncüsü ve beşincisi neredeyse aynı anda sigara paketlerini çıkardı. Beşinden ya da altısından biri kibriti çaktı. Beş mi yoksa altı mı kişinin ortasında güve büyüklüğünde bir ateş

yandı. Beş mi yoksa altı mı sigaranın ucuna beş mi yoksa altı mı ateşböceği kondu.

Kafede bildik bir gürültü vardı. İçeri girenleri kimi fark etti, kimi etmedi. Kimi ise zaten kafede yoktu. Kadehler çınlıyordu. Birinin gözleri parlıyordu. Biri fısıldıyordu. Biri ayağa kalkıp yalpalayarak kafeden dışarı çıktı.

İçtiler.

Birincisi, kadının birini hatırlıyordu.

İkincisi, sürekli onun sözünü kesiyordu.

Üçüncüsü, şaka yollu takılıp duruyordu.

Dördüncüsü, hiç kimseyi hatırlamıyordu.

Beşincisi, dördüncüsünün sevgilisini hatırlıyor ve sessizce oturuyordu.

Altıncısı kafede var mıydı, yok muydu, bilemiyorum, eğer orada idiyse ne hatırladığını da bilmiyorum.

İçtiler.

Birincisi, kadeh kaldırarak konuşmaya başladı.

İkincisi, kaba biçimde konuşmasını böldü.

Üçüncüsü, işi şakaya vurdu.

Dördüncüsünün adını hatırlayamıyorum. O beşincisine baktı. Beşincisi ondan gözlerini kaçırdı. Beşincisinin aklına dördüncüsünün sevgilisi geliyordu.

Altıncısı...

İçtiler.

Birincisinin çenesi düşmüştü.

İkincisi kavga çıkarma havasına girmişti.

Üçüncüsünün dili dolanmaya başlamıştı, ama hâlâ şamata yapıyordu.

Dördüncüsünün uykusu gelmişti.

Beşincisi sessizce duruyor ve arada bir dördüncüsüne göz atıyordu. Beşincisinin kalp atışları hızlanmıştı. Beşincinin aklına dördüncünün sevgilisi geliyordu.

Altıncısı...

İçtiler.

İçtiler ve sarhoş oldular.

Yoksa niye içsinlerdi?

Sarhoş oldular, hem de nasıl sarhoş oldular: Sendeleyerek masadan kalktılar, umut ve tutkularını, inanç ve sevgilerini söylediler karşılıklı...

"Akvaryum" Kafe adeta boşaldı. Meydan da boşaldı...

Aniden, büyük bir hızla ve fren sesleri arasında rüzgâr gibi geçip gitti bir otomobil.

ALTINCI

Altıncısı Cimşer idi.

"Cimşer!"

diye çağırıyorlardı altıncıyı diğerleri.

"Cimşer! Cimşer!"

diye altıncıyı çağırıyordu beşi.

Beş kişi gece yarısı şehirde altıncıyı arıyordu.

"Cimşer!"

Bu ad duvarlara çarpıyordu, sendeleyerek koşuyordu sokaklarda, kaldırım taşlarına düşüyordu, soğuk vitrinlere sürünerek ilerliyordu, posta kutularında birikiyordu. Yapraksız dallar arasında iç içe geçiyor ve parçalanmış, tırmalanmış, üşümüş halde altıncının etrafında dolanıp duruyor, bir yolunu bulup içine girmek istiyordu.

"Aa," dedi kendi kendine kayıp altıncı.

"Cimşer!" diye çağırmıyordu artık altıncıyı diğerleri.

"Cimşer!" Bu adı başından savdı altıncısı, bir köpeğin usandırıcı ve sadık sevgisini başından savar gibi.

İçerisi apaydınlık olan troleybüs durdu. Neredeyse tamamen boştu... Duraktan çok sayıda insan troleybüse bindi.

Troleybüs tıklım tıklım doldu. Son sinema seansı ya da tiyatro oyunu bitmiş olmalıydı. Herkes bayramlık kıyafetlerini giymişti.

Cimşer, çok sayıda insanın içten olmayan yakınlığını hissediyordu. Onlardan bir çeşit soğuk hava geliyordu. Sanki her biri buzdan yapılmıştı. Cimşer, kadınların sessiz güzel yüzlerini, boyalı dudaklarını, boyalı gözlerini ve kirpiklerini, isteksiz gözlerini görüyordu.

Onlar başka bir yaşamın parçasıydılar.

Tanıdığı ve bildiği tek şey, yerdeki sarhoş yansımasıydı.

Son troleybüs geçip gitti ve geride bir geç saat yolcusunun ayak sesi kaldı.

"Cimşer!" dedi altıncısı, sanki böyle bir adı söyleyip söyleyemeyeceğini anlamak istiyordu.

Sokağın karşı tarafında, gecikmiş bir yolcu hızlı adımlarla gidiyordu.

"Cimşer!" diye seslendi ona altıncısı. Gecikmiş yolcu adımlarını hızlandırdı.

"Cimşer!" diye bağırdı yeniden altıncısı.

Gecikmiş yolcu karanlığın içinde kayboldu.

"Cimşer! Cimşer!"

diyen sesler duyuluyordu gece yarısı boş şehirde, ancak hiç kimse durmuyordu, hiç kimse kışı geride bırakmış penceresini açmıyordu, hiç kimse altıncıya cevap vermiyordu...

Altıncının kendisi Cimşer idi.

V

BULUŞMA

Gece yarısı geride kaldı.

Sivrisinek, boşalmış sokaklarda tek başına dolaşıyor.

Gece yarısı evler, duvarları andırır biçimde yükseliyor. Onlar bir entelektüelin hüznüyle ilk doğal hallerine dönüyorlar, kendi başlangıçlarını hatırlıyorlar. Evler, bu güvenli, zarar görmemiş hayatı yaşıyorlar, bir günah gibi ve şimdi, gece yarısı dua ediyorlar.

Sivrisinek tek başına sokaklarda dolaşıyor.

Sivrisinek arkasından düzensiz ayak sesleri duydu. Geriye dönünce sendeleyerek gelen altıncıyı gördü.

Altıncı sokak lambasının dibinde durdu ve kendi gölgesine dikti gözlerini. Sonra anlaşılmaz bir şeyler mırıldanarak yüzünü elleriyle kapattı.

Durduğu yerde sallanıyordu.

Sivrisinek onun yanına uçtu, yüzünü kapattığı ellerine dikkatlice baktı.

Sivrisinek ürperdi.

"Yoksa o mu?" diye düşündü korku içinde.

Sivrisinek uçarak altıncının etrafında dolaştı...

Bunun katili olduğuna inansa mı?!

Bu kadar çabuk bulması mümkün değil.

Yoksa gitmeli mi, ondan uzaklaşmalı mı, biraz düşünmeli, ölçüp biçmeli mi?

(Ölçüp biçmek deyince, terazi aklıma geldi: Herkesin kendi terazisi var, her birimiz bu teraziyi kendi içimizde derin bir yerde saklıyor ve gizliyoruz: Kasabın kendi terazisi var. İşadamının, kadının, erkeğin, işsizin, sefilin, milyonerin, çocuğun, yaşlının, sarhoşun, hırsızın, maden bilimcinin, fırıncının, marangozun, kaplanın, devekuşunun, kırlangıcın, köstebeğin, siyasetçinin, denizcinin, hatta ipekböceğinin bile kendi terazisi var...

...Ve sivrisineğin de bir terazisi olacağına ne şüphe!

(Birinin bana dediğine göre, tek kefeli terazisi olanlar da varmış ve tartılacak şeyleri onun üzerine yığıyorlarmış, bir şeyleri tartmak için üzerinde ağırlıkların olması gereken ikinci kefesi ise, yokmuş.)

Sivrisinek uçup karanlığa sığındı. Buradan altıncıyı görebiliyordu ve her hareketini dikkatlice izliyordu.

Öte yandan ihtimalleri kendi terazisinde tartıyordu:

"Hayır, bu kadar çabuk ve birdenbire katilimi bulmuş olmam mümkün değil..."

"Nihayetinde, bunun o olmaması neden mümkün olmasın?"

"İlk karşılaştığım kişiye kendimi öldürtemem ya!"

"Ya o elleri? Benim katilimin ellerine sahip!"

"Yanılmam da mümkün değil, bu elleri ben çok eskiden beri biliyorum..."

"Ancak, bu süre zarfında ellerini değiştirmiş olamazlar mı?"

Evler diz çökmüş, ellerini havaya kaldırmış dua ediyorlardı.

Altıncı ise yerinde sallanıp duruyordu. Ellerini yüzüne kapamıştı ve sanki sivrisineğin vereceği kararı bekliyordu.

"Acaba bu gece hayatıma son nokta mı koyulacak?"

(Nokta acayip bir şeydir. Çok küçük olmasına karşın, böyle bir noktalama işareti yine de mevcut ve genel olarak çok büyük bir öneme sahiptir.)

"Önsezi mi? Kaderimin gereğinin tam da bu gece yerine geleceğine dair bugün hiçbir önsezim yoktu ki!"

("Kader" deyince aklıma geldi: Kimi kader diye bir şey olmadığını söylüyor, kimi ise, tam aksine, onun var olduğunu kanıtlamaya çalışıyor. Ben, kişisel olarak, bu gibi anlamsız tartışmalara girmiyorum, kendi halinde biriyim ben. Ama yine de kendime şöyle diyorum: "Eğer kader yoksa onun yerine var olan nedir?")

"...Ve yine de kader anı geliyor, o zaman ben yaşamdan çok ölümü sevmeliyim... Öyleyse nerede ölüm sevgisi? Nerede yok oldu, nereye kayboldu, nereye çekip gitti? Ben onu gözüm gibi hep yanımda taşıyordum, bir tılsım gibi. Sevip okşayarak, üzerine titreyerek, büyük bir eziyetle büyütüp yetiştirerek... Bu nasıl bir kadir bilmezlik, acımasız ve insafsız bir ihanet! Peki, yaşam sevgisi nerede? O da mı beni terk etti? Öte yandan onun yerini ölüm sevgisi de almadı. Şimdi yaşamdan da nefret ediyorum, çünkü ölümü de sevemiyorum! Bütün sevgileri elinden alınmış, böyle kimim ben şimdi?"

"Ben şimdi böyle hazırlıksız ölümü nasıl kabul edeyim, hiç istemeden, hiç farkına varmadan, alkışlar olmadan..."

"Hiç sevgi duymadan aşk buluşmasına gidilir mi?"

Sivrisinek, bu aşk buluşmasının ölümle, yasal evlilikle sonuçlanması gerektiğini biliyordu.

Altıncı orada, elleriyle yüzünü kapatmış duruyordu. Acıyla inliyor ve olduğu yerde sallanıp duruyordu.

Evler ise dua ediyordu.

Sivrisinek altıncıya acıdı.

"Uçup yanına gider, onu teskin ederim," diye düşündü, "Ellerine de daha dikkatlice bakarım. Beni öldürmesi gerektiğini o henüz bilmiyor. Ben de bilmiyormuşum gibi hareket ederim..."

Ancak uçup gitmedi, içinden bir ses konuşmaya başladı, ama söz söylemeden ve sivrisinek hiç durmadan vızıldıyordu:

"Nasıl bilmiyor gibi hareket edeyim? Bu bildiğimi, ne yapayım o zaman? Nereye saklayayım onu? Bu bildiğimi benim dışımda bir yerde saklayamam ki! Yani bu, benim içimde, benden başka birinin de beni öldürmesi gerektiğini bildiği ve benim ise, bu durumda bunu geciktirmeye çalıştığım, kaderimden kaçtığımı anlamına gelmez mi? Nasıl mı? Benim bildiğim bende değil mi, yani bana ait değil mi? Öyleyse bu itaatsizlik nereden geliyor? Yani bu, bende bana ait olmayan birinin daha olduğu anlamına mı geliyor? Eğer öyleyse, o kime ait? Neden bende mevcut? İçime onu kim yolladı, bir casus gibi onu gizlice içime kim koydu?"

Sivrisinek, kendi kendinden, asıl olanı karanlıkta bırakan bir şey sakladığını hissediyordu. Artık ölümü arzulamadığını kendine itiraf etmek ve bunu açıklamak istemiyordu. Anlaşılan şöyle: Hiç kimse önceden belirlenmiş bir zamanda ölmek istemiyor; hatta ölmeye her daim hazır olanlar bile.

"Ne kadar kolay geçmişte veya gelecekte ölmek! Şimdi ise, iyice uzamış olan şimdiki zamanda, bu açık gerçeklikte ve uyanıklıkta, çölde sığınacak hiçbir şeyin olmadığı bir anda,

öğle saatinin ölümcül güneşi ellerini beline koyup başına dikilmişken, üzerinde durduğun için kendi gölgen bile yok olmuşken, ölümle barışman mümkün olamıyor..."

"Ölüme mahkûm edilmiş olanın asıl cezası, onun hayatta olmasıdır. Onun asıl cezası, zamanlar arasında katlanılması en zor olanı, şimdiki zamandır. Bu katlanılamaz zaman, ne gelecek ne de geçmiş ile korunmakta, sonsuza kadar uzayıp gitmektedir."

"Ya bu kararsızlık ve tereddüt, benim hiçbir görevimin olmadığı, her şeyin bir hayal ve benim uydurmam olduğunun bir işaretiyse? Üç tüyden ibaret bir canlının ne görevi olabilir ki? Hiç!"

"Her şey yalan ve uydurma."

"Ancak ya tam tersiyse? Öyleyse, neden kurtuldum ben, bütün kardeşlerim öldüğünde?"

"Kime sorayım, kim bana cevap verir?"

"En sonunda, katilim beni öldürdüğünde, ancak o zaman her şeyi anlamış olacağım."

"Ama öldükten sonra, görevimin tamamlandığını nasıl anlayacağım? Acaba ölüm olmadan ölmek mümkün mü? Veya ben, bensiz ölebilir miyim?"

Bir canlı varlık öldüğünde acaba ne ölüyor? Acaba sadece verilmiş olan zaman mı ölüyor? Şu an mı, bu bakış mı? Yoksa bu evren mi ölüyor ve güneş mi kararıyor? Başkası için mi ölüyor bizim geçmişimiz ve geleceğimiz? Bizim için sadece şimdiki zaman mı ölüyor? Yoksa biz başkası için ölüyor, kendimiz için var olmaya devam mı ediyoruz?

Bu, onun asıl amacı ile verilmiş zaman arasındaki keskin çatışkıydı. İkisi aynı anda sivrisinekte var olamıyordu. Kader anı büyük görevini kovalıyordu.

Altıncı orada duruyordu, elleriyle yüzünü kapatmıştı. Acı içinde inliyor ve olduğu yerde sallanıyordu.

Altıncı bir şeyleri hatırlamaya çalışıyordu.

Sivrisinek ona karşı acıma duygusuyla doldu.

(Acıma, tuhaf ve var olan bir şey: Duygudaşlık ise, başkasını anlamanın en sağlam yoludur.)

Sivrisinek, acımayla birlikte içinde bir şeyin de harekete geçtiğini algıladı, içindeki bir şeyi ısıtıp onu uyandırdı. Bir an terazinin iki kefesi eşit seviyeye geldi. O, bu anı yakaladı. Şimdi aslolan kendi içinde keşfettiği bu belirsiz yolu yitirmemesiydi. Belki de bu yol onu ölüm sevgisine kadar da götürebilirdi.

Altıncının yanına uçmaya karar verdinde, hiç beklenmedik biçimde, o yolun içinde, yaşam sevgisine kadar giden ikinci bir yol daha fark etti.

Sivrisinek çok heyecanlandı. Bu imkânsızdı! Olduğu yerde donakaldı.

"Bir yol içinde iki yol var! Bu ne anlama geliyor olabilir? Hiçbir yolun olmadığı mı?" Dikkatlice bakınca, o yolların başka yönlere açıldığını fark etti: Bir yol ona doğru geliyordu; diğeri ise ondan çıkıp gidiyordu.

"Demek ki seçenekler mevcut! Ben, bana doğru gelen yolu seçmeliyim. Bu ölüm yolu ve ölümümün büyük bir amacı olup olmadığına bakmaksızın, en basit karara taşımalıyım onu, ölümü hiçbir koşul ileri sürmeden kabul etmeliyim, sonra ne olacağını ise, gelecek düşünsün..."

"Kısacası, yaşam bana artık gerekli değil. Yaşam sadece, onun öldürülmesi için gerekli. Gerçekten de nedir ki en nihayetinde kurban, başkasının yaşamını ve kendi ölümünü sevmek değilse eğer."

"Bütün hislerimi açıklığa kavuşturdum! Benim için şimdi gerekli olan..." deyip bir süre için tekrar sustu.

"Adı mı? Ben katilim adını biliyor muyum ki?!"

"Ne olmuş, bilmiyorsam eğer... Pek çok maktul de bilmiyor kendi katilinin adını... Hiç olmazsa orada öğrenirim."

Ve, aniden, sivrisinekte ölüm dile geldi: Sessizlik çığlık atıyordu; karanlık göz alıcı biçimde parlıyordu...

"Ve bir şey daha: Önemli olan yaşamdan ölüme geçerken bir saniyeyi bile kaçırmamalıyım..."

"Kaçırmamalıyım!"

Ve ölüme kadar uzanan mesafeyi kendinden geçercesine sevdi.

Sivrisinek bir ok gibi uçtu altıncıya doğru. Ne var ki etrafında uçup çevresini dolaşırken bir şeye çarptı. Önce neye çarptığını anlayamadı. Sonra ne olduğunu fark etti.

Bu, altıncının buz kesmiş, lime lime olmuş adıydı.

Sivrisinek bütün gece bu adı duymuştu. Demek ki bu onun sonunun yaklaştığı anlamına geliyordu.

"Cimşer!" diyerek altıncının kulağının yanında vızıldadı sivrisinek ve korkusu tamamen yok oldu.

"Ha?" diyerek ellerini aşağıya indirdi altıncı ve önündeki boşluğa anlamsız biçimde gözlerini dikti.

Lime lime olmuş, buz kesmiş, bir köpek gibi sadık olan adı Cimşer'in bedenine girdi ve içeride bir yerde, kalbinin yakınında sıcak ve güvenli bir yer buldu.

"İşte bu! İşte bu!" diyerek alkış tutuyordu sessizlik ve sivrisinek neredeyse isimle birlikte bedene girecekti.

Cimşer bunca süre boyunca, demek ki kendi ismini hatırlamaya çalışıyordu.

"Cimşer! Cimşer!" diye sürekli vızıldıyordu sivrisinek.

Cimşer'in yüzü acıyla doldu. Bunun kendisi olduğunu anlamak istiyormuşçasına, ellerini vücudunda dolaştırdı.

"Cimşer!"

"Kimsin? Kim çağırıyor beni?"

"Bu benim, Cimşer!" dedi sivrisinek ve Cimşer'in avucuna kondu.

"Seni beklediğimi bilmiyordum, meğer seni bekliyormuşum. Ben yanıma meleğimin geleceğini sanıyordum, uçarak gelecek ve beni kanatlarının altına alacak sanmıştım... Meğer bu senmişsin... Ben güzel bir melek beklerken, bana gelen sen oldun, bir sivrisinek, benim üç tüye bürünmüş meleğim. Ne yapayım, kusuruma bakma, gücenme. Ben bir melek bekliyordum."

"Ne yapayım, ben de... Sivrisinek olduğum için ben de utanıyorum, ancak bu 'sivrisinekliği' sonuna kadar taşımak benim boynumun borcu."

"Öyleyse, gel, sivrisinekçiğim, madem beni buldun!"

"Uzun zaman seni aradım... Sen de beni mi arıyordun?"

"Hayır. Ben seni bekliyordum... Meğer seni bekliyonnuşum."

"Beni mi bekliyordun?"

"Şşşş!" deyip parmağını dudağına götürdü. "Uzakta mıyız?"

"Uzaktayız, Cimşer."

"Çok mu uzaktayız?"

"Çok uzakta!"

"Geri dönemeyecek kadar mı uzaktayız?"

"Geri dönemeyebiliriz."

Cimşer olduğu yerde tekrar sallandı. Sivrisinek onun bir elini avucuna vurmasını bekliyordu, ama o bunu yapmıyordu.

"O uzaktaki güneşe ne oldu?" diye sordu Cimşer.

"Üfleyip bir mum gibi söndürdüler."

"Ya o ay?"

"Bir yağmur göletinde boğularak intihar etti."

"O yıldızlara ne oldu?"

"Yumurta gibi tek tek toplayıp göğün öte yanına savurdular."

"O gök ne oldu?"

"Kurudu, Cimşer, unutulunca olduğu yerde sarardı, kalem değmemiş bir kâğıt gibi. Sonra kenarından tutuşturup tamamen yaktılar."

Cimşer elleriyle yüzünü kapattı.

"O bozkıra ne oldu?"

"Kayboldu, Cimşer!"

"Nerede kayboldu?"

"Yolda."

"Yol ne oldu?"

"Uçurumdan yuvarlanıp paramparça oldu."

Cimşer başını öne eğdi.

"O fırtına ne oldu?"

"Esintiye dönüştü."

"Ya o esinti?"

"Zengin bir tacirin tombul karısı ondan küpeler ve bilezikler yaptı."

"Anneme ne oldu?"

"Senin kahrından bu dünyaya veda etti."

"Babama ne oldu?"

"Annenin kahrından gitti, Cimşer."

"Erkek ve kız kardeşlerim nerede?"

"Seni aramaya çıktılar, Cimşer."

Anneme acıyorum, çünkü o annem benim.

Babama acıyorum, çünkü o babam benim.

Kardeşlerime acıyorum, çünkü onlar kardeşlerim benim.

Acıyorum...

Cimşer, sivrisineğin oturduğu avucuna baktı.

"Ne kadar zaman geçti, sivrisinekçiğim?"

"Bana bahşedilen bütün bir hayat... Geriye tek bir şey kaldı."

"Vay anam!" diye bağırdı Cimşer. Üzerinde sivrisineğin oturduğu elini salladı ve kaçıp gitti.

Sevinsin mi yoksa üzülsün mü? Belki de sevinmeli, çünkü katili, kurbanından kendisi kaçtı. Sivrisinek samimi biçimde ölümü istememiş miydi?! Ölmeye karar vermemiş miydi? Vermişti...

Sivrisinek vızıldayarak ve kanatlarını hızlı hızlı çarparak bir süre boşlukta öylece asılı kaldı.

Şimdi olması gerektiği halde olmamış olan, ya hiçbir zaman olmazsa?Hayır! Hayır! Bu mümkün değil. Kader her şeyi bir araya getirmişti: Katili, kurbanı ve düşüncenin gerçekleşmesi için gerekli anı da. Her şeyi bir araya getirmemiş miydi? O, bu hazineyi ya sonsuza kadar kaybederse? Ya o sonsuza kadar hayatta kalırsa? O, sivrisinekken, bir de ölümsüz mü olacaktı...

Bu son düşünce sivrisineğin ödünü patlattı.

"Cimşer!" Ümitsiz vızıltılar içindeki sivrisinek, sokağın ortasında çığlıklarla koşmakta olan Cimşer'in peşine düştü.

Sokak ise sendeleyerek ona doğru koşuyordu.

(Sokak tuhaftır: Sen durunca, sokak da duruyor; sen yürüyünce sokak sana doğru geliyor; sen koşunca, o da sana doğru koşuyor; sen sallanarak gidersen, o da sallanarak sana doğru geliyor; sen rüzgâr gibi koşarsan, o da sana doğru rüzgâr gibi koşuyor, tıpkı aynaya bakar gibisin.)

"Cimşer! Cimşer!" Vızıldıyordu sivrisinek ve tıpkı iğnesi gibi ince vızıltısı, karanlığı deliyordu. Gökyüzünde yepyeni yıldızlar beliriyordu.

Cimşer yoruldu. Durdu. Zar zor nefes alabiliyordu.

Sivrisinek yanına uçtu ve ona bir kez daha seslendi:

"Cimşer!"

Cimşer elini kolunu sallayıp inledi ve sivrisineğe bağırdı:

"İsmimi çağırıp durma... Bu kadar sık çağırma, yoksa ismim ciğerlerimde ise dönüşür. İsmimi çağırma, yoksa onu da unuturum."

"Başka neyi unuttun?"

"İlkbaharı unuttum. Şarkı söylemeyi unuttum. Gözyaşını unuttum. Kendimi de unuttum, ama ismimi hatırlıyorum..."

Cimşer olduğu yerde olanca sesiyle bağırdı:

"Cimşer!"

Sonra sivrisineğe dönüp şöyle dedi:

"Sivrisinekçiğim, bütün gece böyle ortalıkta dolanıp duracak mıyım? İlkbahar geldi ve ben bir tek rüya bile görmedim. Ne annem ne de kardeşlerim rüyama giriyor... Bir gün biri geldi ve rüyamı kaptı ve kaçıp gitti. O andan itibaren hiç rüya görmüyorum... O benim rüyamı ne yapacaktı..."

"Cimşer, beni öldür!" diye aniden vızıldadı sivrisinek, sanki bu sözlerin önemini Cimşer'in anlamasını istemiyormuş gibi.

Cimşer eliyle yüzünü kapattı. Düşüncelerini toparlamaya çalışıyordu.

(Düşünceler deyince aklıma geldi: Düşünceler ipliğe dizilmiş inciler gibidir. Eğer iplik koparsa, düşünceler dağılıyor ve kayboluyor. Kaldırım taşlarına bakıyor, ama onları toplamaya üşeniyorsun. Böyle gece karanlığında hepsini zaten bulamazsın ve nerede kaybolduysa biri, bırak orada kalsın hepsi. Belki bu

daha da iyi, yarın sabah okula giden kızlar ve oğlanlar, civcivler gibi bunları teker teker toplayıp sevinirler.)

"Cimşer, beni öldür!" Bu kez dikkatlice tekrarladı sivrisinek, çünkü bu kez Cimşer'in kendisini öldürmesinden gerçekten korkmuştu.

Belki siz onun vermiş olduğu karardan vazgeçtiğini sandınız. Hiç değil. Bunda da yanıldınız, her zaman olduğu gibi. Cimşer sarhoştu ve muhtemelen işlediği suçu yarın hatırlamayacaktı. Sivrisinek, katilinin onu tamamen kendindeyken öldürmesi gerektiğini biliyordu. Tamamen bilinçli biçimde ve bu arada, bu cinayetten dolayı katilin vicdan azabı çekmemesi gerekiyordu.

(Kaderin tecelli anı renkli taşlar gibi sağlıklı, dağdaki pınar gibi berrak, ruhun ışınları gibi aydınlık olmalıydı.)

"Seni öldüreyim mi? Neden?"

"Daha önceki her yaşamımda benim katilim sendin... Bu sonuncu olacak, en sonuncusu."

"Katil mi? Ben mi?"

"Evet, sen. İstersen, ellerine bak!"

Cimşer ellerine baktı, iyice inceledi ve aniden bağırdı:

"Hayır! Bunlar benim ellerim değil! Ellerimi değiştirmişler!"

"Senin ellerin bunlar. Ben onları çok iyi tanıyorum... Sakin ol!"

"Seni niye öldürüyordum?"

"Özgürlük istiyordun."

"Özgürlük mü? Ne özgürlüğü? Hatırlayamıyorum."

"Benden özgürlük istiyor ve beni öldürüyordun. İşte, şimdi o an geldi, benden kesin olarak özgürleşme anı."

"Benim bir kez daha cinayet işlememi istiyorsun, öyle mi?"

"Hayır. Onlar başkaydı, o cinayetler... Şimdi ben bir sivrisineğim, beni öldürmeni kim cinayet sayar ki?"

"Ben kendimi katil sayarım."

"Saçma... Senin buna çok ihtiyacın var."

"Anlamıyorum."

"Büyük bir şey olacak bununla. Sen gerçek bir özgürlüğü paylaşıyorsun."

"Anlayamadım."

"Bütün evren bende hapis, Cimşer, bu küçücük bedende kilitli. Beni öldür, Cimşer, böylece yok olan ben, her yerde olabileyim, benden boşalan bu evreni benle doldurayım. Evren gerçek yüzünü gösterecektir. Şimdi o sis içinde, maskenin arkasında saklanıyor... Bu sis ve maske, benim... Beni öldür, Cimşer, kendini de özgürleştir ve beni de bu utanç verici varlık olmaktan kurtar. Dünyada bir eksiklik göremedim. Kendimi bu dünyaya uygun bulamadım. Bu dünyada, bu hayatta bir biçimde var olmaya alışamadım. Bensiz bu dünya çok daha iyi olurdu."

"İstemiyorum! Yapamam! Her şey nasılsa, öyle kalsın, yeter ki bunu benden isteme... Nasılsa öyle... Ben buna alıştım."

Sivrisinek bir kez daha emin oldu ki, Cimşer bu gece onu öldürmeyecekti.

Sivrisinek tekrar Cimşer'in etrafında uçmaya başladı.

"Madem öyle, erteleyelim mi?"

"Erteleyelim, erteleyelim, her şeyi sonraya bırakalım."

Cimşer ve sivrisinek birbirinin gözlerinin içine baktılar.

"Ne zamana kadar?" diye sordu sivrisinek.

Cimşer hiçbir cevap vermedi ve sendeleyerek evin yolunu tuttu.

Cimşer odaya girdi ve ışığı yaktı. Her eşya, babadan kalma eski dolap, tozlu kitaplarla dolu eski raf, üzerinde çok sayıda eşya ve nesnelerin yığılı olduğu masa, üzerinde kirli yorganlar, yastık yüzleri ve çarşaflar atılmış dağınık yatak, hepsi her zamanki kendi yerini buldu ve o da masaya oturdu.

* * *

Sivrisinek, öldürülmemiş olmasına rağmen, bu karşılaşmadan memnun kalmıştı. Çünkü katilini tanımış ve nerede yaşadığını öğrenmişti. Sivrisinek, hiçbir şeyin durup dururken olmadığını da anladı. Cimşer cinayete henüz hazır değildi. Şimdi sivrisineğin, mantıklı biçimde ve sabırla katilini hazırlaması gerekiyordu. Bunun çok güç olduğunu biliyordu, çünkü Cimşer, kendisi olmaktan çok uzaktı. O kadar uzaktı ki, belki de bir daha kendine geri dönemeyecekti. Yani, bir katili hazırlamak, kaynar çorba içmekten daha zordur. Hiç olmazsa, çorbaya üflersin ve üsten aşağıya doğru yavaşça içersin.

Bu düelloya onurlu biçimde hazırlanmak gerekiyordu.

VI

UYANIŞ

Markiz, uyanın, sizi büyük görevler bekliyor!

Cimşer, ertesi sabah gözlerini açtı.

(Ne denli sabahtı bu, gerçekte kimse bilmiyor; çünkü herkesin kendi sabahı var. Belki o, öğle vaktiydi. Belki de akşam... Üçüncü günün sabahı olması da mümkün... Üçüncü günün öğlesi de olabilir. Neden olmasın...)

Gözlerini açmak ona çok zor geldi.

Ne olduysa şöyle oldu: Önce tek gözünü açtı, birkaç denemeden sonra ikinci gözünü de açtı.

Bu, Cimşer'in uyandığı anlamına gelmiyordu. O sadece gözlerini açmıştı, başının aşağısındaki bedeni ise derin uykudaydı. Her sabah aynı şey oluyordu: Gözleri uyanıyor, bedeni ise uyuyordu. Şimdi Cimşer, bedeninin kendisine uyanmayı lütfetmesini sabırla bekliyordu. Yoksa sonra yorgan gittikçe ağırlaşacak, mezar taşına dönüşecekti. Yorgan mezar taşına

dönüşünce, Cimşer, bu mezar taşını yan tarafa koyacak olan ellerine gücün geleceği anı beklemeye başlardı.

Ne var ki bu güç, bir türlü ellerinde toplanmıyordu.

Bunun yerine başı gittikçe ağırlaşıyordu, çünkü Cimşer dünkü geceyi hatırlamıyordu. Bu durum onun içini kemiriyordu, çünkü uygun olmayan bir şey yaptığını ya da birine söylememesi gereken bir şey söylediğini, birinin kendisine bir şey tembihlediğini, ama şimdi bunu hatırlamadığını ya da bugün biriyle buluşacağı halde kiminle buluşacağını unuttuğunu sanıyordu.

Aslında asıl önemli olan, Cimşer'in kimin için kalkması gerektiğini bilmemesiydi. Bundan dolayı eller de, mezar taşını kaldırsın diye, neden güç toplaması gerektiğini anlamıyordu. Gerçekten de o, bu yeni günden ne bekliyordu, kimin için kalkacaktı? Cimşer, ne için kalkmaya değdiğini anlamak için, bu kararmış ve ağırlaşmış zihnini yavaşça eşelemeye başladı.

İlk girişimi, sonuç alamadan son buldu...

* * *

Sivrisineğe gelince, o zamanı hayli verimli biçimde değerlendirdi: Eve gitmemişti; bodrumlardan birinde bir çivi deliği bulup içine girdi. Orada ne kadar kaldığını hiç kimse bilmiyor, çünkü böceklerin zamanı nasıl hesapladıklarını biz bilmiyoruz. Bu zaman zarfında sivrisinek Cimşer hakkında hayli bilgi topladı; sadece geçmişi hakkında değil, kendi ölümüne değin geleceği üzerine de... Cimşer'in şimdiki zamanını ise, kendisi tarafından izlenmesi gereken obje ve ilişkiyi geliştirmek için faaliyet alanı haline getirdi. Sonra eve döndü, verileri raflara ve çekmecelere dizip yerleştirdi. Cimşer hakkında da şöyle bir karara vardı: O, duygulardan oluşan, ama her renkli ipliği diğerinden ayırmaya çalışan bir yumaktan başka bir şey değil.

Ne var ki, kafasının içinde, düşünceleri birbiriyle ilişkilendirmeyi beceremeyen, erken yaşlanmış bir örümcek oturuyor.

Yorgunluktan bitkin düşmüş olan sivrisinek, sonunda, üstünü başını çıkarmadan, kilimle örtülü olan divana uzandı ve hafif vızıldama içinde derin bir uykuya daldı.

* * *

Biz yeniden akşamdan kalma Cimşer'e dönelim. Cimşer, üzerindeki mezar taşını kaldıramadı, çünkü elleri hâlâ gücüne kavuşamamıştı. Sonra içinde ümitle bir şeyler uyandı: bu dünyada votka ve bira olduğunu hatırladı; sonra, bu ikisine, Pridon[2] misali, üçüncüsü de katıldı, bu "Prima" sigarasıydı. Hiç kuşkusuz, bu üçü için kalkmaya değiyordu (O zamanlar uyuşturucu henüz moda değildi).

İşte, elleri de giderek eski gücüne kavuştu. Ah vah içinde mezar taşını da üzerinden kaldırdı. Ne var ki elleri yeniden gücünü yitirdi, çünkü parası olmadığı aklına geldi (Para acayip bir şey, sıklıkla ve özellikle akşamdan kalmayken paran olmaz). Parası yoktu ama çok fazla kitabı vardı, bunlar arasında birkaç tane de "Kaplan Postlu Şövalye"[3] vardı. "Kaplan Postlu Şövalye"lerden ikisi aynı basımdı. Daha önce de aynı ikilemde kaldığını hatırladı; hangisini satmalıydı, neye göre birine kıymalıydı? O zaman da girişimi sonuçsuz kalmıştı: İkisini de bıraktı. Teyzesinin hediyesi "Pobeda"yı ise beş veya altı kez rehin bırakmış, sonradan bu saati sarhoşken kaybetmişti...

Acaba şimdi iki "Kaplan Postlu Şövalye"yi de satmalı mıydı?

Seçim yapmakta daima zorlanıyordu.

---

[2] Gürcü şair Şota Rustaveli'nin destansı yapıtı olan "Kaplan Postlu Şövalye"nin kahramanlarından biri. Yazar burada, Pridon'un, diğer iki kahramana, Tariel ve Avtandil'e katılmasına gönderme yapıyor. ç.n.

[3] "Kaplan Postlu Şövalye", Gürcü şair Şota Rustaveli'nin ünlü destanının adıdır. Gürcü edebiyatının başyapıtlarından biri sayılır. ç.n.

Sabah evden dışarı çıktığında hep seçim yapmakla yüz yüze kalıyordu: Sola mı yoksa sağa mı sapmalıydı?

...Sola dönmesi halinde, belki de bir daha eve dönemez, evin yolunun bulamaz veya canlı olarak eve gelemezdi; ölü olarak geri dönmek istemiyordu. Cimşer sola sapmaya korkuyordu ve her zaman sağa sapıyordu. Eve ölü olarak dönmek istemiyordu, çünkü henüz hayatta kalmaya ihtiyacı olduğunu düşünüyordu. Ancak neden hayatta kalması gerektiğini de bilmiyordu.

Eğer sağa saparsa, hayatında hiçbir şey değişmezdi, ama sola saparsa, o zaman, muhtemelen, her şey değişikliğe uğrardı. Yolda tamamen başka insanlara rastlardı, gün içinde tamamen başka olaylar olurdu. Belki eve dönünce, her şeyi düzenli bulurdu, yıkanmış ve ütülenmiş... Belki de evde biri onu bekliyor olurdu. Annesi bekliyor olurdu ya da babası ya da her ikisi birlikte. Belki de onlar hayattaydılar. Belki de erkek ve kız kardeşleri olduğu ortaya çıkardı. Belki de Cimşer birini seviyordu ve o da odada Cimşer'i bekliyor olabilirdi...

Ancak Cimşer sola sapmaya korkuyordu ve her zaman sağa sapıyordu. Sola sapmayı hep geleceğe erteliyor, henüz sola sapmaya hazır olmadığını düşünüyordu.

Bu durum sürekli böyle yinelenip duruyordu. Sanki o, oyuncak bir trenin yolu gibi, sonu ve başı belli olan, önceden sınırları çizilmiş raylar üzerinde duruyordu.

* * *

Cimşer'in o sabah kalkıp kalkmadığını, mezar taşının altından kalkmak için güç toplamayı bekleyip beklemediğini kesin olarak şimdi de bilmiyorum.

Ancak, aynı akşam yine içmiş olarak sivrisinekle buluştuğunu ve bunun onların ikinci görüşmesi olduğunu biliyorum.

RENKLİ TAŞLAR

Vakit gece.

Hava soğuk.

Cimşer ve sivrisinek tiyatronun merdivenlerine oturdular.

Sokağın karşı tarafı buradan tamamen görünüyordu: Karanlıkta parlayan ve boş mağaza vitrinleri, uykuya dalmış pencereler...

Cimşer ceplerinde sigara aramaya başladı. Uzun süre aradı. Sonunda göğüs cebinde üç dal sigara buldu. Sigaranın birinin tütünü neredeyse tamamen boşalmıştı. İkincisi ortasından kırılmış, üçüncünün ise bir ucu sararmıştı. Anlaşılan Cimşer daha önce bu sigarayı içmek için yakmış, sonra vazgeçip söndürerek cebinde saklamıştı.

Kibrit kutusu içinde üç çöp kibrit vardı: Birinin iki ucu da anlaşılmaz biçimde beyazdı; ikincisi yanıktı, üçüncüsü ise sağlam.

Cimşer zarar görmüş iki sigarayı cebine geri koydu, işe yaramaz iki kibrit çöpünü de kutusuna yerleştirdi.

Ümit tuhaf bir şey, o mevcut: Yanmış kibrit çöpüne duyulan ümit.

Cimşer sağlam kibrit çöpünü çaktı, sigarasını yakıp bir nefes çekti.

Yanmış çöpü yere attı.

Sonra, attığı kibrit çöpüne kıyamadı ve kaldırım taşlarında aramaya başladı.

Kaldırımda pek çok yanık kibrit çöpü vardı.

"Sivrisinek, yanık çöpümü bulmama yardım et," dedi Cimşer, yalvaran bir ses tonuyla.

Sivrisinek vızıltıyla uçtu ve uzun aramalar sonucunda kibrit çöplerinden birinin üzerine kondu.

"Yanılmış olmayasın?" dedi Cimşer ve kibrit çöpü üzerindeki sivrisineğin yanına çöktü:

"Al bunu, Cimşer, bu senin çöpün!"

"Sana nasıl güveneyim? Belki de bu, o çöp değil. Bu başka bir kibrit çöpü olamaz mı? Belki de bunu buraya, burada dursun diye başkası koymuştur. Ben bu çöpü alırsam, belki de her şey altüst olur. Belki de evrenin yasaları ihlal edilmiş olur, eğer ben bu çöpü alırsam. Hiç kimse bilmiyor, sivrisinekçiğim, kimin neye bağlı olduğunu. Belki de ben o kibrit çöpüne bağlıyım, belki de o yaprağa ya da o karıncaya. O çöpü biri alıp kırarsa, benim de sonum gelebilir; ya da o yaprak düşer ve ben de yok olurum; ya da biri o karıncayı ezer ve ben de ölürüm. İnsanın kaderi belki de böyle bir şeydir. Belki de birbirimize bu şekilde zincirleme bağlıyız ve biz kendi kaderimizin bizim elimizde olduğunu sanıyoruz. Beki de bu dünya, bu evren canlı bir varlık, iç içe geçmiş görünmez ipliklerle birbirine bağlanmış ve düğümlenmiş, birbirine sarmalanmış ve neyin nerede başladığını kimse bilmiyor, neyle başlayıp, nerede bittiğini, neyle bittiğini... Biz buna, var olmuş olanı ve var olacak olanı; ölümlü

bedenlerimizle ve sonsuza kadar ölümsüz ruhlarımızla sadece şu anda değil, gelecekte yalnızca bir organizma olarak kalacak olan kendimizi de ekleyebiliriz. Bundan dolayı ben nerede başladığımı ve bir başlangıcımın olup olmadığını bilmiyorum, ama nerede bittiğimi ve bir sonumun olup olmadığını da bilmiyorum. İşte, beklenmedik biçimde burada sıkışıp kaldım, olduğum yerde, bu bedende, bu belirsizlik içinde sıkıştım ve buradan çıkamayacağımı, bu belirsizlikten kurtulamayacağımı sanıyorum. Şimdi bu haldeyim. Evet, belki de her şey değişir, eğer ben bu kibrit çöpünü alırsam. Ben, kendi yanık çöpümü istiyorum, sivrisinekçiğim! Sana nasıl güveneceğim..."

Cimşer var olan bütün sesiyle bağırıyordu.

Sigarası söndü. Cimşer bunu ümitsizce fark etti ve inatla birkaç kez daha sigaradan çekti.

"Vay anam!" diyerek inledi Cimşer.

Soğukta Cimşer'in ağzından buhar çıkıyordu, ama Cimşer nikotinin o bildik tadını alamıyordu. Bir kez daha inatla denedi Cimşer ve sigaranın ucunda bir şeyin parladığını sandı. Cimşer sevindi. Belki de sigaranın ateşi gerçekten canlanmıştı, ancak bunu koruyacak gücü kalmamıştı. Ümitsizliğe kapılmasının asıl sebebi ise, erken sevinmiş olmasıydı. Sevincin kendi nefesi var ve iyi ki bu inatçı solumaya karışmıştı. Cimşer çok erken sevinmişti ve bundan dolayı sigarası sonunda ümitsiz bir biçimde sönmüştü.

Cimşer, sigarayı birkaç kez daha çekti ve sonra bu soğukta sadece doğal havayı soluduğundan emin oldu.

"Söndü," dedi Cimşer gülerek ve pişmanlıkla.

"Ne olmuş, söndüyse?" diye sordu sivrisinek.

"Ne bileyim... Ya bir şey olursa..." diye mırıldandı Cimşer kendi kendine ve sönmüş sigarayı özenle cebine koydu.

"Ne olabilir ki?" diye sordu sivrisinek.

"Bilmiyorum... Ya bir şeyler değişirse."

Cimşer tiyatronun merdivenine oturdu.

Ne korkunç, sivrisinekçiğim, burada, benim içimde düşünceler doğup büyüyor, sonra adam oluyor ve yine içimde ölüyorlar. Kocaman bir mezarlığım ben, uçsuz bucaksız bir mezarlık, içimde benim fikirlerime ait bir sürü haç dikili. Sadece ölüyor da değiller, aynı zamanda imha oluyorlar ve en korkunç olanı ise, çözülüp çürüyorlar. (Yoksa kansere de bu mu yol açıyor?) Bilmiyorum, sivrisinekçiğim, bu düşüncelere ne yapacağımı bilmiyorum, nereye dökeyim onları, nereye atayım...

Aniden kalbine yakın bir yerde bir ağırlık hissetti. Bu tanıdık ağırlığı neredeyse her akşam fark ediyordu.

Cimşer göğüs cebini dışa çevirip tütün tozunu, üç sigarayı, üç adet bozuk parayı ve sarı benekleri olan koyu mavi bir taşı avucuna boşalttı. Sadece tütün tozlarını dağıtacak bir kuvvetle avucuna üfledi.

"Bunların her biri tılsım yerine geçiyor," dedi Cimşer.

Sivrisinek taşın üzerine oturdu.

"Her günün sonunda bir ağırlık hissediyorum, işte buramda, kalbime yakın ve benzer bir taş buluyorum. Ne olabilir ki bu? Mavi, kırmızı, sarı, yeşil... Sayısız taş birikti."

Sivrisinek taşı kokladı.

"Bunlar senin arzuların, Cimşer, taşa dönüşmüş dileklerin."

"Sahi mi? Ben isteklerimin gerçekleşmesini istemiyorum. İsteklerimin gerçekleşmesi bir felaketten başka bir şey değil. İyi ki isteklerim gerçekleşmiyor. Ben şu anda ağaç olmak istiyorum. Gezip dolaşmak istemiyorum, benim tek yolum, yerinde durmak olsun istiyorum. O zaman kimseyi de ezmem, değil mi? Hareket etme korkum da olmaz. Meyve verir ve olduğum yerde dururum kendi halimde. Eğer beni keserlerse, kesmiş

olurlar, ben de o zaman pişmanlık yaşarım. Ama ormanda olmam daha iyi olabilir, kimsenin fark etmediği, orman içinde sıradan bir ağaç, ama bu çok büyük bir istek, yerine gelmeyecek bir dilek... İstekler ve yollar beni yordu. Artık başka yerde olmak istemiyorum. Neredeysem, orada kalmak istiyorum."

"Kartal ile meşe ağacının ortak soyundan gelmek, sivrisinekçiğim, bir felaket olurdu. Güçlü kanatların olsun, uçmak da iste, ama bu arada bir meşe ağacı gibi toprağa da kök salmış ol!"

Cimşer, sonunda tamamen kendine geldi.

"Yani, bunlar benim gerçekleşmemiş isteklerim mi? Ne kadar ufak isteklerim varmış, sivrisinekçiğim! Ve buna rağmen gerçekleşmiyor. Dur, bir dakika, bir keresinde kalbime yakın avuç içi kadar bir taş da bulmuştum. Yani, o zaman ben sevinmeli miydim? Sevinmeliyimişim... Ne var ki o da gerçekleşmedi..."

Cimşer ayağa kalktı.

"Sivrisinekçiğim," diye konuşmaya başladı Cimşer ve sivrisineğe kolunu doladı, "Eğer sen olmasaydın, bu ağır düşüncelerimi kimseye söyleyemezdim. Sen böyle duygusal ve insanın halinden anlayan biri olmasaydın, o zaman bu istek de, derdini arkadaşına açma isteği, yine taşa dönüşüp kalırdı. Dünyada bu kadar çok taşın ve kayanın neden var olduğunu sen biliyormuşsun."

"Evet, dağdaki pınarın nasıl ortaya çıktığını da biliyorum. Bütün bu kütle ve taşlar, bütün dağ ve kayalıklar, bütün zirve ve tepeler canlı varlıkların gerçekleşmemiş dilekleri ve bunlar dünyayı çok ağırlaştırıyorlar. Bak, şimdi, soğuk ve bu dilsiz kaya, soğuk pınara dönüşmek için eriyor... Pınarlar bu şekilde ortaya çıkıyor."

"Demek ki, gerçekleşmeyen istekler yok olmuyor, taşa dönüşüyor! Bu tepeler, dağlar, kayalar, kütleler taşa dönüşmüş

dileklermiş! Benim atalarımın gerçekleşmemiş olan dilekleri! Bana ise bu renkli taşları bırakmışlar..."

* * *

Dün kıştı.

Yarın, dediklerine göre, ilkbahar başlıyormuş...

AŞK

Aşk tuhaf bir şey, onu görmek mümkün değil.

Perdeleri, ıslak ve kurumuş giysileri, ütüyü, kavunu herkes görebiliyor, ama aşkı henüz hiç kimse görmemiş.

Hiç kimse görmemiş olsa da, aşk yine de mevcut.

("Yine de" deyince aklıma geldi: Galileo "Yine de dönüyor" demiş, "dönüyor" deyince ise Giordano Bruno'yu hatırladım, dünya da aklıma geldi. Dönmekte olan dünya, topa çok benziyor. Dünya eğer topa benzemeseydi, üzerinde yaşamak daha ciddi bir durum olurdu.)Aşk sadece tuhaf değil, aynı zamanda görkemli de. Ölüm, aşk gibi güzel bir şey değil.

Ölüm deyince çok fazla kişi aklıma geldi: Sevilen birinin ölümü, ikinci kez tekrarlamayan bulaşıcı çocuk hastalığı gibidir.

Kolheti Ovası'na okaliptüs ağaçlarını dikmelerinden ve bataklığı kurutmalarından sonra, sivrisinekler ölmeye karar verdiler ve hepsi öldü...

Cimşer Lia'ya sevdi, Lia da Cimşer'i.

Aslan, aslanı seviyor; geyik ise geyiği, fil ise fili, deve ise deveyi, kartal da kartalı...

İlkbahardayız, yağmur yağıyor, başka türlü de olmaz zaten.

(Kırlangıç aklıma geldi: Karga üç yüz yıl yaşıyormuş.)

Sadece bülbül farklı, o gülü seviyor...

Kolheti Ovası'ndaki sivrisinekler tek tek öldüler. Bir sivrisinek kurtuldu, onun da gözleri maviydi.

Şimdi ise, ilkbahar başlayınca ve yağmur yağınca, yalnız başına kalan sivrisinek bir yağmur damlasına âşık oldu.

Ne var ki, sivrisineğin katili henüz onu öldürmeyi istemedi.

VII

BİR YAĞMUR DAMLASI

"Yağmur damlası bir ıslak saniye,
Gökten ölümsüz saniyeler yağıyor."

Bahşedilmiş bir saniye ve sonsuzluk, aynı bileşimde yer alırlar.

Yağmur çaresizce yağıyordu. Aralıksız biçimde. Uzun zamandır yağıyordu. Hep yağıyordu.

Bahçelere yağıyordu, çatılara, meydanlara...

Denizlere yağıyordu, uçsuz bucaksız bozkırlara, yüksek dağlara...

Başka pek çok şeye yağıyordu.

Yağmurdan dolayı her şey pırıl pırıl parlıyordu.

Kim yağmura tutulursa, ıslanıyordu.

Çoğunluk ıslanmamak için gayret ediyordu ve mağazalara, berber dükkânlarına, apartman girişlerine sığınıyordu...

İnsanın sığınabileceği başka pek çok şey var.

"Ah," diyordu birileri, "yağmur bizi ıslatıyor."

"Eğer yağmur bizi ıslatmasaydı, ne iyi olurdu," diyordu ikinciler.

"Yağmur çok güzel, çünkü bizi ıslatıyor," diyordu üçüncüler.

Ama üçüncüler, her yerde olduğu gibi, azlıktaydı. Onlar ne mağazalara ne berber dükkânlarına ne de apartmanın girişlerine sığınıyorlar. Onlar, yağmur yağıyorken, yağmurun altına sığınıyorlar.

Ben, size bunlardan söz etmek istiyorum. Böyle olanlar sayısı çok az, ama ne yazık ki, babaları, anneleri, halaları, teyzeleri, dayıları, amcaları, yengeleri ve özellikle, gözlüklü olup her şeyi bildiklerini sanan ağabeyleri, böyle olanları yağmurda dışarı bırakmıyorlar.

Bir avlu vardı, avlunun dikdörtgen bir göğü ve kuytu bir koya benziyordu. Ancak bu gökten bildiğimiz damlalar yağıyordu.

Avluda bulunan her şeyin üzerine yağmur yağıyordu; ağaçlara, yerde döşeli taşlara, pencere önlerinde kurulmuş çiçek tarlalarına, avlunun ortasında dikilmiş olan musluğa, avluda bir kenara atılmış paslı teneke kaba, avludaki irili ufaklı su birikintilerine...

Bunların her biri kendi coşkusunu ve sıkıntısını kendince ifade ediyordu.

Lia pencere eşiğine oturmuş, yağmuru seyrediyordu.

Dün Lia okuldan eve dönüyordu. Dün Cumartesi idi, dün Cumartesi olduğuna göre bugün de Cumartesi olamaz, değil mi?

Bugün Pazar.

Lia, yağmurun altında koşmak istiyor, ama ağabeyi Gia'nın buna engel olacağını biliyor. Yani, Lia'nın hiç şansı yok, kendisi büyük olsaydı, ne olurdu sanki? Gia ise ondan küçük... O zaman her şeyin acımasızca intikamını alırdı.

Lia o ana kadar bütün yolu hayal etti. Paltoya sarınmış olurdu. Avlunun ortasında mutlaka dururdu, yukarıya, şu anda eşiğinde oturduğu pencereye bakardı, sonra tam karşıdaki girişe koşardı (Hiç kuşkusuz, aşağıdan kendini eşikte oturuyor hâlde görebilseydi, ne muhteşem olurdu).

Ne var ki Lia gitmeye cesaret edemiyor.

Acaba şu anda Manana ne yapıyor? Bugün, bütün gün boyunca Lia, Manana'nın pencerelerini gözetliyor: Manana bir kez bile görünmüş değil. Yoksa Manana pencereden bakmayı sevmiyor mu? Sevmez olur mu, ama o sokağa bakan pencereden dışarı bakmayı daha çok seviyor. Öte taraf, sanırım, çok daha ilginç olmalı...

Lia pencere eşiğinde oturuyordu ve ellerini dizlerinde kavuşturmuştu. Buradan o, Gia'nın odasını da görüyordu. Gia masasında oturuyordu; kitaplara gömülmüştü.

Lia pencere eşiğinde oturmuş, avludaki irili ufaklı su birikintilerine bakıyordu. Bu su birikintilerini içinde dün geceki rüyaları hapsolmuştu.

Yağmur yağıyordu...

"Dışarı çıkarım, bir koşu Manana'ya giderim..." deme cesareti gösterdi Lia, kuşku dolu bir sesle (Yani, yağmur yağarken şüphe içinde olmanın bir yararı yok, yağmur seni yine de ıslatır).

Gia başını kaldırdı, ancak gözlerini kitaptan ayırmamıştı.

Lia, kedi yavrusu gibi başını yana kıvırdı. Gia, kitaptaki birinin düşüncesini onaylıyordu.

Lia bunu kendi söylediğinin onaylanması saydı, bunun böyle olmadığını bildiği halde.

"Gidiyorum," dedi Lia, Gia'ya ve kapıya yürüdü.

"Ne dedin?" diyen sesini duydu Gia'nın.

"Manana'ya gidiyorum, dedim," dedi Lia, paltoyu omuzlarına aldı ve Gia'nın oda kapısının eşiğinde durdu, "İzin vermedin mi?"

"Ne izni verdim?" dedi Gia şaşkınlık içinde.

"Bak, nasıl oldu," diye uzun uzun anlatmaya başladı Lia, "Yağmur yağıyor. Ben pencere eşiğinde oturuyordum. Sen çalışıyordun. Ben Manana ile kavgalıyım. Manana pencereye çıkmıyor, ama evde olduğunu biliyorum. Dışarıda ise yağmur yağıyor..."

"Bir dakika, bir dakika, mesele nedir, sen onu söyle?"

"Ben senden izin istedim, karşıya geçerim dedim, sen de izin verdin, başını sallayarak, git dedin... Bak, paltoyu da omuzlarıma aldım... Şimdi ise beni dışarı bırakmıyorsun...

"Nereye gidiyorsun?"

"Yağmura. Manana'ya geçeceğim."

"Hiçbir yere gidemezsin!" dedi sert biçimde ağabeyi, "Manana ile kavgalısın, sen yağmurda koşmak istiyorsun, yağmur, kar değil. Yağmur seni ıslatır."

"Manana ile barışmak istiyorum."

"Güneşli bir günde barış."

"Güneşli bir gün olunca, Manana benle barışmak istemez."

"Beni daha fazla meşgul etme, görüyorsun, çalışıyorum."

Lia düşüncelere daldı.

"Ya güneş hiçbir zaman açmazsa, o zaman ne olacak?"

"Ne güneşi?"

"Yağmur dinmezse, o zaman?"

"Ne o zamanı?"

"O zaman da dışarı bırakmaz mısın beni?"

"Güneş nasıl olur da açmaz?"

"Öyle. Güneş açmaz işte. Sürekli yağmur yağar."

"Saçmalayıp durma!"

"Güneş asla açmayacak, Gia, bak, görürüsün! Yarın da yağmur yağacak. Yağmur sonraki gün de yağacak. Hep yağacak. Okula da mı yollamayacaksın beni?"

Gia, Lia'nın sözlerini cevap vermeye değer bulmadı. Hoşnutsuz biçimde başını salladı ve kitap okumaya devam etti.

"Bak!" dedi Lia, "Odamın içinde de yağıyor... Sen ise beni dışarı bırakmıyorsun!"

"Oho!" Gia gürültülü biçimde sandalyeyi çekerek ayağa kalktı ve Lia'nın odasına girdi. Sonra Lia'ya sinirle bağırdı: "Her şey senin kabahatin!"

"Evet!" deyip sevinçle kabul etti Lia bunu.

"Git, leğen getir!" dedi Gia Lia'ya.

Lia leğeni getirdi. Şimdi damlalar leğene damlıyordu sesli biçimde.

Odasına yağmur yağdığı için Lia sevinç içindeydi. Gia ise buna sevinmiyordu. O şimdi çatı arasına çıkıp çatıyı tamir etmeyi düşünüyordu.

Gia odadan çıktı.

"Leğen yerine çiçekli saksı koyarım," diye düşündü Lia ve leğenin yerine çiçek dikili bir saksı koydu.

Lia, tavandan uzayan, sonra kopup bazen saksıdaki çiçeğe, bazen toprağa düşen damlayı seyrediyordu. Lia, damlanın bazen çiçeğe bazen toprağa düşmesine hayret ediyordu.

Lia, bu damlanın, bazen çiçeğe bazen toprağa düşen damlanın bir tek damla olduğu hissine kapıldı. Görünmez bir biçimde damla tavana dönüyor ve tekrar çiçeğe veya toprağa düşüyordu.

Çiçeğe düşen damla onu titreştiriyordu, toprağa düşen ise siyah bir leke gibi yayılıyor, sonra yok oluyor ve yeniden tavana dönüyordu.

Gia çatıyı tamir etti. Yağmur damlası gittikçe daha da gecikerek tavana dönüyordu. Sonunda tamamen yok oldu.

Çiçek şaşırmış hâlde kaldı. Saksı anlamsız biçimde parke zeminde duruyordu.

Lia, bir süre çiçeğine hüzünle baktı. Şu anda bu çiçek, dışarı çıkmasına izin verilmeyen Lia'ya çok benziyordu.

Uzun zamandır yağmur yağıyordu. Hiç kesilmeden yağıyordu. Durmaksızın yağıyordu.

Lia, pencere eşiğinde oturmuştu ve ellerini dizlerinde kavuşturmuştu, yağmurlu bir günün çöktüğü ıslak avluyu seyrediyordu.

Lia, kaşla göz arasında kaybolan, kapanan, yok olan bu yağmurlu, ıslak gündüze acıyordu. Onu kurtarmak istiyor, ama kurtaramıyordu; eğer kurtaramıyorsa onunla birlikte gidecekti. Onun bugün var olup da yarın olmamasına da aklı yatmıyordu. Yani gün seni bırakıp gitsin ve seni yanında götürmesin...

Her şey gidiyor, akıyor, ama onu bir şey hiç bırakmıyor ve bu bir şey hep onun yanında bulunuyor, değişmeden ve sonsuza kadar. Bu, şimdi o olan veya onda olan bahşedilmiş saniyedir. Bu, o var olmadan önce de böyleydi ve o yok olduktan sonra da böyle olacak; bu sonsuzluk o saniye ile birlikte gidecektir. Bu saniye her şeyi içine alıyor. Bu saniye zamandan azade; bahşedilmiş saniyede zaman yoktur, çünkü her şey zaman içinde gerçekleşir. Saniye, saniye içinde tamamlanır, yıl ise yıl içinde, yüzyıl da yüzyıl içinde tamamlanır. Sadece bu saniyenin bir sonu yok, o her zaman var olacak, ilelebet... (Sonsuzluk, sonsuzluktur. Bunu kimse bilmiyor, zamanı gelir ve yine de kimse bilemez.)

Lia, pencere pervazında oturmuş, ellerini dizlerinde kavuşturmuş, ıslak avluyu seyrediyordu.

Gia, odasında ışığı yaktı ve bundan dolayı dışarısı daha karanlık bir hal aldı.

Manana'nın penceresinin de ışığı yandı, ama Lia bu kez de Manana'yı göremedi.

Neredeyse bütün pencere aydınlandı. Lia ise pencere pervazında oturuyordu. O, herkesin ışığını yakarak odasından dışarı attığı bugünkü ıslak gündüze çok üzüldü.

Lia, pencere pervazından aşağıya atladı, Gia'nın odasına açılan kapıyı yavaşça kapattı, pencereye gitti, pencereyi açtı, bugünkü gündüzün içeri girmesine izin verdi ve dışarısı iyice karanlık olmadan da penceresini kapatmadı.

Karanlık o geceyi Lia'nın odasında sabahladı.

VIII

CİMŞER'İN ODASI

Bu dünyada sayısız oda var. Ne kadar istiyorsanız, o kadar. Bazı odalar büyük, bazısı ise küçük. Bazısı yüksek tavanlı, bazısı ise alçak... Bazısı güneş alıyor, bazısı ise ay ve yıldızları...

Bazı odalar ise mevcut bile değil.

İyi odanın kötü odadan üstün olduğunu söylüyorlar. Kötü odanın odasızlıktan iyi olduğunu söyleyenler de var. Bazısı ise, odasızlığın da bir üstün yanı olduğunu söylüyor, dünya evsizlerin odasıdır diyor.

Odasızların, odası olanlardan önemli (kesin demesek bile) bir üstün tarafı var. Uzağa gitmemize gerek yok, ben birkaçını tanıyorum, onlarla selamlaşıyorum, onlardan birinin iki odası var, ikincisinin ise üç, üçüncüsünün ise dört, dördüncüsünün de beş ve başka pek çoğunun çok odalı evleri var, ama kendileri mevcut bile değiller.

Buradan çıkan sonuç: Odan olup da senin var olmamandan, odan olmayıp senin var olman daha iyidir.

Cimşer var mıydı yok muydu kesin olarak bilmiyorum, ama bir odası olduğunu kesinlikle biliyorum.

Şimdi, Cimşer'in var olup olmadığını belirlemek istiyorum. Bu özel bir durum ve bu temel sorun şöyle ifade edilebilir: Var olan, yoktur ve var olmayan, vardır! Bu sorun başlangıçtan itibaren insanoğlunu meşgul ediyor ve bugüne değin hiç kimse buna yanıt bulamadı. Hiç kuşku yok ki, zor bir soru, ama zorluklar bizi ürkütmüyor, ama öte yandan, bunun yanıtı dünyada genel olarak önemli sayılan hiçbir şeyi değiştirmez. Yeter ki bir şey değişmesin, yeter ki her şey aynı kalsın...

Cimşer'in odasını ziyaret etmeye karar verdim. Bununla birlikte, burayı tek başıma görmeye niyetim yok. Sadece sizinle birlikte, baylar ve bayanlar, sadece sizinle birlikte! Bana tanıklar lazım...

Bakın, biz hep birlikte onun odasına yaklaşıyoruz, koridorda kapı komşusuna rastlıyoruz ve şöyle diyor:

"Sanırın o evde değil."

Dikkatlice, sessizce açıyoruz içeriden sürgü ile kapatılmış kapıyı. Bizimle birlikte komşusu da içeri giriyor.

Cimşer'i arıyoruz.

Odada bir sürü gerekli gereksiz eşya ve obje var. Bunları saymak imkânsız... Hiç niyetim de yok, üstelik bunlardan birini unutacak olsam, nasıl bir velvele kopacağının da farkındayım. Sonra nerede özürler dileyip kendimi savunayım ki? Ayrıca onların hiçbirinin ne adını biliyorum ne de ne işe yaradığını. Öyleyse bilmediğim şeylere ne ad verip onları nasıl tasvir edeyim? Her şeyi tasvir eden ve onlara ad veren yazarlar var. Ben onlara imreniyorum. Eşya ve objeleri araştırıp onların adlarını öğrenmek için sıkıntıya girmeye, imrenmeyi tercih ederim. Öte yandan hafızamla ilgili de şikâyetim var. Ama şikâyetimin nedeni hatırlamamak değil, aksine onların

bana bir şeyler hatırlatması. Her şey, her şeyi hatırlatıyor bize. Cansız varlıklar bize canlı varlıkları hatırlatıyor. Soyut hisler belli objeleri çağrıştırıyor. Her şey birbirine karışıyor. Her şey kaosa doğru sürükleniyor...

Hafızamdan şikâyetçi olmam benim imdadıma koşuyor. Öte yandan unutkanlığımla gurur duyuyorum. Bu, benim ölçülemez yeteneğim, gerçek onurumdur! Var olmamı hatırlamam dışında her şeyi unutuyorum. Ama bazen, varlığımı da unutuyorum ve o zaman, ne yazık ki, bunun dışındaki her şeyi hatırlıyorum. Kısacası, ben ne zaman mevcut değilim, her şeyi hatırlıyorum, ama ne zaman varım, hiçbir şey hatırlamıyorum. Bundan dolayı da sadece bu sonuncu hâli bahçemde yetiştiriyorum: Diplerini çapalıyorum, ayrık otlarını ayıklayıp her akşamleyin unutma suyuyla hatırlamalarımı suluyorum. Böyle daha huzurluyum ve ayrıca, şimdi olduğu gibi kendi halimde yaşıyorum (Burada en çok özlemini duyduğum hayalimi açıklayacağım size: Keşke var olduğumu da hatırlamasam ve sabah sisi gibi dağılıp yok olsam).

Konunun çok dışına çıktım. İtiraf ediyorum!

Cimşer'in odası unutulmuş objeler ve eşya ile dolu. Bu eşya ve objelerin bu odada nasıl toplandığını gerçekte kimse bilmiyor. Kimi çok eski zamandan kaldığını söylüyor (Gördüğünüz gibi, "çok eski zaman", hatıralar soyundan benim atam da olabilir.) Cimşer yalnızca, onları ellememesi, yerlerini değiştirmemesi, öte yandan odadan dışarı çıkarmaması gerektiğini biliyor. Bu sadece yasaklanmış değil, aynı zamanda bunu yapması imkânsız, çünkü bu oda, maddi ve manevi açıdan bir organizmaya dönüşmüş ve doğal olarak, her yer değiştirme, onun için bir felaketle sonuçlanabilir. Bu başı sonu belli olmayan bedenin kan dolaşımı bozulabilir, can damarı kopup her şeyin sonu gelebilir veya bir mayına basarak patlayabilir. Bu odada hiçbir şey değişmiyor. İçerideki hava bile çok eskilerden kalma ve

hava bile güve tarafından yenmiş. Burada, bu odada her obje kendi hakkında şöyle düşünüyor: Burada temel unsur benim. Ben olmasaydım, objeler arasındaki bağ da olmazdı, kopardı. Bunları bir arada tutan benim. Haydi bakalım, yerimi değiştirin de göreyim sizi! Atın beni dışarı da her şeyin nasıl yok olduğunu seyredin! Her şeyin başı ve sonu benim... Haydi, dokunun bakalım bana... Eşya ve objeler o kadar uzun zamandır hareketsiz duruyorlardı ki, her biri bilge olmuştu (Sanırım, hep aynı hareket de hareketsizliktir).

Bu odanın bir bütün haline nasıl geldiği tek başına bir araştırma konusudur. Bunu burada size açıklayacağım (Hiç kuşkusuz, eğer siz hâlâ buradaysanız).

Ta başında Cimşer, bir canlı varlık olarak, kendi için vardı, eşya ve objeler ise, cansız varlıklar olarak, kendileri için... Zaman geçip gidiyordu, Cimşer onlara bakıyor, dokunuyor, onlar hakkında düşünüyor, onlarla ilişkili bir şeyler hatırlıyordu ve Cimşer yavaş yavaş, istemeden, farkında olmadan ruhunu onlarla paylaştı. Onlarla ruhunu paylaştı, çünkü Cimşer ile objeler arasında paylaşılacak başka bir şey yoktu. Sen ruhunu nereye koyarsan, o senin bedenin olur. Bundan dolayı da her şey, bu odada bulunan, Cimşer'in bedeni haline geldi, çünkü Cimşer ruhunu bu eşya ve objelerle paylaşmıştı. Eşya ve objelere dışarıdan bakınca hiçbir şey belli olmuyordu, Cimşer'in görünüşünde de bir değişiklik olmamıştı. Eşya ve objeler kendileri için yaşıyorlardı, Cimşer de kendisi için. Ancak sonunda anlaşıldı ki, bu odada canlı kimse olmadığı gibi, cansız bir şey de yoktu.

Yani biz, Cimşer'i arıyoruz.

Vakit gece yarısı.

Tavandan sarkan kabloya yanmayan bir ampul asılı ve manasız biçimde eski tip yuvarlak masaya bakıyor.

Dağınık yatakta yatan kimse yok.

Bir köşede kitap dolu dolap, sessizce duruyor.

Onun tam karşısında kocaman, oymalı büfe duruyor.

Gömme dolabın kapısı yarı açık. Karanlık, dolaptan dışarı süzülüyor ve zeminde dağılıyor. Kaç yıldır onu tamamen açmaya, özellikle de kapatmaya kimse cesaret edememiş.

Asıl hareketli alan, antik tiyatrodaki sahne binası gibi, yuvarlak masa. Masanın üzerinde bir sürü küçük obje ve eşya gelişigüzel konmuş. Bir adet açık kitap var, iki adet de kapalı kitap. Büyük bir küllük, izmarit ve külle dolu. Onun yanında birkaç içilmemiş sigara duruyor. Üç adet kibrit kutusu var: Biri sağlam çöplerle dolu, ikincisi ise yanmış çöplerle; üçüncüsü boş, ama kutuda, kanatları yukarı kalkmış biçimde, mor fon üzerinde turna resmedilmiş. Yuvarlak, şeffaf camdan kocaman mürekkep hokkası duruyor, mürekkebi kurumuş; öğrenciye özgü bir divit kalem de masada duruyor, ama ucu paslı. Yeşil, kırmızı, kahverengi kurşun kalemlerin her birinin ucu kırık. Ataçlar tamamen paslanmış. Yuvarlak çalar saat, en son ne zaman çalıştığını hatırlamıyor. Yarım litrelik şeffaf yoğurt kavanozunun dibinde ve yüzeylerinde kurumuş yoğurt var (Cimşer bu kavanozu dibine kadar yeseydi, muhtemelen mutlu olurdu, ama o bunu bilmiyordu). Masada kuru ekmek ve peynir parçaları, oyuncak bir lastik ördek duruyor. Bir zamanlar Cimşer'in bir şeyler yazmak istediği bir adet sararmış yazı kâğıdı. Birkaç tane güvercin tüyü ve renkli taşlar...

Masanın üzerinde uyuşmuş bir kol duruyor. Bu kolun kime ait olduğunu henüz bilmiyoruz. Heyecanlı bir soluma da duyuluyor. Kimin nefes alıp verdiğini de tespit etmek gerekiyor: Belki de sandalyelerden biri nefes alıp veriyor. Belki kitaplardan biri... Veya gömme dolabın aralık kapısı. Bu, karanlık köşede duran gaz ocağı da olabilir. Duvara asılı bir resim de...

Odada hiçbir hareket yok. Her şey derin bir yalnızlığa gömülmüş.

Odada ve masada, hareket eden tek şey, toz. Toz, bu yalnızlığa ve odanın nefes almasına da sinmiş.

"Ben kimim?" diye soruyor küllük kendine.

"Benim için her şey ayan beyan," diye düşünüyor sonuna kadar yanmış sigara. Bu sigaranın bir bütün olarak kalmış uzun külü, sigaranın yakılıp içilmediğini gösteriyor. Yakılmış halde küllüğe koyup unutmuşlar, sigara da sonuna kadar yanmış. Bundan dolayı onun düşünmek için hayli çok zamanı olmuş.

"Tuhaf," diyordu içinden kavanozun dibinde ve yanlarında kurumuş olan yoğurt, "Her şey çok tuhaf."

"Bir canlı olmam için neyim eksik?" diye soruyor kendine lastik ördek ve uzun uzadıya düşündükten sonra cevabı da kendisi veriyor: "Sadece ve sadece ruhum".

İçilmiş bir sigara ise şöyle düşünüyordu: "Hatırlıyorum, Cimşer'in ne düşündüğünü hatırlıyorum beni içiyorken. Önce kibrit kutusundan bir çöp kibrit çıkardı. İyice kontrol etti. Sonra kibrit kutusunu da inceledi. Kibriti çaktı, ilk çakışta yandı kibrit çöpü. Ama işe yaramadı, üçüncü seferde zar zor yaktı.

Çocukluğunu hatırladı. Çok kirli olduğu için onu Arto Bahçesi'ne (bu küçük bir havuzdu) sokmamışlardı."

"Ben nereden geliyorum?"... Bu sözler tozun monologuydu.

Dolaptaki kitaplar birbirlerine kendi hikâyelerini anlatıyorlardı. Duygu ve düşüncelerini birbirleriyle paylaşıyorlardı, gittikçe birbirlerini seviyorlardı, uzun yıllar, yüzyıllar boyunca birbirlerinden ayrılıyorlar ve sonra dere boylarında, evlerde, yazlıklarda ve insanların kalplerinde yeniden buluşuyorlardı.

"Kim gelip bizi boncuk gibi dizecek," diye hayal kuruyorlardı masaya dağılmış paslı ataçlar.

"Acaba bir daha tekrar uçar mıyım?" diye özlemini dile getirdi güvercin tüyleri.

Kurumuş peynir parçaları gizlice ve utanarak bakıyorlardı ekmek parçalarına doğru

"Zzzzz" sesi çıkıyordu uyuşmuş olan koldan.

Odada hiçbir hareket yoktu. Sadece ampulün etrafında bir pervane uçuyordu ve o da bir tür hareketsizlikti. Uçmak, eskiden hareket sayılıyordu. Uçmak artık bir hareket değil. Bu arada gece kelebeği suyla dolu tasın içine düştü, sudan çıkmayı başaramadı. Kurtulmak için boşuna çabalıyordu. Kanatları ıslanmıştı.

Ben suyla birlikte pervaneyi avucuma aldım. Su parmaklarım arasından süzüldü. Avucumun içinde ıslak kelebek kaldı. Kısa zamanda kanatlarını çırpıp kanatlarındaki suyu silkeledi, önce zar zor havalandı, uçtu ve yanmayan ampulün etrafında yeniden uçmaya başladı.

Ancak seslerden birinin ne olduğunu ayırt edemedim ve kime ait olduğunu anlayamadım. Bu odada acaba tek bir arınmış yer yok mu başımı dinleyeceğim?!

Bu odada canlı kimse olmadığı gibi ölü olan da yoktu.

(...Belki de korkudan dolayıdır, Cimşer. Sen belki de bunlarla ruhunu, ölüm seni yalnızlaştırmasın diye paylaştın. Sen gerçekten, önce dolabın öleceğini, sonra büfenin, sonra sandalyelerin can vereceğini, sonra kitapların öleceğini, gaz ocağının, saatin, ampulün patlayacağını ve sonunda senin de mi öleceğini sanıyorsun? Belki tam tersini sanıyor da olabilirsin, zavallı, sen ölünce bunlar kalır, sense onlarda var olmaya devam edersin, ne de olsa sen ruhunu onlarla paylaştın... Ve bu, senin ölümsüzlüğünü mü sağlayacak?)

Akciğerlerim isli odayı içine çekiyor ve yorgun havayı dışarı bırakıyordu. Akciğerlerim yorgun havayı içine çekiyor ve

isli odayı dışarı bırakıyorlardı. Bu havayı solumak çok zordu, çünkü onun düşünce ve duygularının artıklarını soluyordum. Cimşer eşyayla dolu odayı içine çekiyor ve isli, ıslak, düşünceleri dışarı bırakıyordu.

Cimşer öksürüyordu ve bazen dolap, bazen isli kitap, bazen kayıp bir gün, bu öksürükle birlikte dışarı çıkıyordu. O, kayıp günü dışarı bırakıyor ve güvenin yediği düşünceleri içine çekiyordu.

"Hmuu!" diye hırıldadı nefes aniden.

Duvardaki eski çerçeveli resim yere düştü. Kararmış duvarda beyaz bir dörtgen kaldı.

Küllüğün içindeki kül havaya kalktı.

Uyuşmuş olan kolun avucuna sivrisinek vızıldayarak kondu.

Kol, parça parça, mızırdanarak ve vızıldanarak vücutla birleşti.

Cimşer, her nedense, sağ yumruğunu birden masaya indirdi.

Odada bulunan eşya ve objeler, onun bu keyfi davranışına çok şaşırdılar, ama bunu hiç belli etmediler. Sadece, uzun zamandır çalışmayan çalar saat, masadan yuvarlanıp yere düştü ve çalışmaya başladı.

Saat, kendisinde donmuş bir zamanı harekete geçirdi...

CİMŞER SOKAKTA YÜRÜYOR

Cimşer sokakta yürüyor. Mevsim yaz. Hava sıcak. Cimşer sokakta yürüyor ve kaldırım taşlarına bakıyor. Cimşer'in kaldırım taşlarına neden baktığını kimse bilmiyor. Henüz Cimşer de kaldırım taşlarına niçin baktığını bilmiyor. Cimşer yürüyor ve her adımını dikkatlice atıyor. Her adımını dikkatlice atıyor, çünkü fazla kilolu. Şimdi o sadece, fazla kilonun, fazla ağırlığın büyük günah olduğunu biliyor.

Ve işte, kaldırım taşında emekleyerek ilerliyor bir tos böceği. Çimenlerden çıkıp binaya doğru emekliyor siyah tos böceği. Cimşer durdu ve böceğin ilerlemekte olduğu binanın duvarına dayandı.

İnsanlar sokakta yürüyorlar. Hiç kimse yere bakmıyor. İnsanlar birbirlerine de bakmıyorlar. Birbirlerine bakıyorlarsa da sadece çarpışmamak için bakıyorlar.

Tos böceği duvara doğru sürünerek ilerlemeye devam ediyor.

Tos böceği niye duvara gitmek istiyor? Bu tehlikeli yolu neden seçti? Yoksa bu böcek yürüyüşe mi çıkmış?

Böcek yürüyüşe çıkmamış. Onun buna ayıracak zamanı yok. Böceğin çok az zamanı var, onu da yürüyüşte harcayamaz. O, bir insan gibi keyif çatmıyor. Demek ki o, nereye gittiğini biliyor. Ama yolun sonunda onu ne beklediğini kimse bilmiyor. Bunu sadece, inatla hedefine doğru ilerleyen böcek biliyor. Önemli bir işin peşinde olmalı. Böcek, insan ayakları ormanında emekleyerek gidiyor. Orman dedim, ama ormanda ağaçlar yürümüyor. Ormanda yürümek çok kolay, oysa burada biri öyle bir adım atıyor ki böceği ezmesi kaçınılmaz. Böceğin hedefine ulaşması mümkün değil. Bu asla gerçekleşmeyecek.

Ancak, böceği ezecek olan kişi henüz oraya ulaşmış değil. Şimdilik sadece böcek emekleyerek duvara doğru ilerliyor. O, nereye gittiğini biliyor. Her böcek nereye gittiğini ve ne istediğini bilir. Nereye gittiğimizi ve ne istediğimizi biz insanlar bilmiyoruz.

Cimşer ise, bir duvar kâğıdı gibi yapışmış olduğu duvara böcek ulaştığında bunu öğrenecektir (Eğer böcek duvara ulaşabilirse).

Cimşer duvara yaslanmış duruyor ve böceğin oraya ulaşmasını bekliyor. Böcek duvara ulaştığında beklenmedik bir şey olacak. Cimşer, bu tehlikeli yolun, büyük bir olayın habercisi olduğunu hissediyor. Bu yolu aşmak geride bir iz bırakacaktır. Böcek duvara ulaşacak ve büyük bir şey meydana gelecektir. Bugüne değin olmamış bir şey olacaktır. Bu orada, o anda ortaya çıkmayabilir. Bu, yarın, ertesi gün, yıllar veya yüzyıllar sonra da anlaşılabilir. Ancak, böceğin duvara ulaşmasıyla bir şeyin meydana geleceğine hiç kuşku yok. Yoksa böcek niye böyle kararlı biçimde duvar doğru gitsin? Bu tehlikeli yolu neden seçmiş olsun?

Böcek, daha önce, bu yola çıkıncaya kadar çimlerin içinde kendi halinde yaşıyordu. Yiyeceği de vardı, serin bir yeri de. Sokakta kimsenin olmadığı geceyi bekleyebilir ve bu yolu hiç

acele etmeden, yavaşça geçebilirdi. Ne var ki gece bu yolu aşmanın bir manası olmazdı. Korkusuzca, tehlikeye girmeden geçerdi bu yolu ve hiçbir şey de olmazdı. Tam da şu anda, hemen öğle sonrasında, sokak bu kadar kalabalıkken, bu tehlikeli yolculuğa karar verdi. Bu kararı vermesi, gidilecek bir yolun sadece yol olmadığını gösteriyor. Bu türden bir yolu geçmek, yaşamın amaçlarından biridir.

En gerçek yolculuk, kendi içinde yolculuk etmektir. Bunun dışında her yolculuk, bir yanılsamadır. Ancak dikkat ettiğinde anlıyorsun ki, aslında kendi içinde de yolculuk yapmıyorsun, sadece olduğun yerde duruyorsun ve evren senin içine hareket ediyor.

İşte, böcek duvara ulaşacak ve kurtulduğunu hissedecekti. Böcek dünyayı anlamak istiyordu.

Ancak, sanırım, kendi adımını hesaplamış olan kişi evden dışarı çıktı ve böcek hedefine ulaşamayacak.

Cimşer, duvara yapışmış, böceğin büyük görevinin tutsağı olarak, olduğu yerde duruyor. Kendisinin bir yerlerde kaybetmiş olduğu ulvi amacı, bu böceğin içinde fark etti. Belki şu anda bu böcek, tam da bunu, kaybetmiş olduğunu Cimşer'e getiriyor. Belki de şimdi onun parçalanmış ruhu bütünlenecektir. Bu böceği harekete geçiren bu olmalı.

Bir keresinde Cimşer sivrisineğe de dert yanmıştı: "Ne zaman parçalandığımı bilmiyorum, sivrisinekçiğim. Biri beni parçalayıp böyle bıraktı. Bir daha toparlanamadım. O, beni kim parçaladıysa, sanırım gitti. Her duygum, her günüm, her arzum, parça parça oldu ve hepsi, bir başına, amaçsız biçimde ortalıkta dolaşıyorlar. Birbirlerini bile tanımıyorlar. Bir zamanlar bir arada olduklarını da bilmiyorlar. Bir zamanlar biri uykuya dalarken, diğeri uyanıyordu. Bir zamanlar biri gidiyorken, diğeri dönüyordu. Bunları bir arada tutan neydi, hangi güçtü

bu? Bu güç benim içimde mi yoksa benden ayrı mı vardı, onu da bilmiyorum. Nerede arayayım, kime sorayım, başkasına mı yoksa kendime mi?!"

Peki, Cimşer nerede? Nedir? Kimdir? Neden yerinden kıpırdamıyor? Böceğin yanına gitmek için ve onu korumak için neden adımını atmıyor?

Cimşer yerinden kıpırdayamaz, çünkü onun sahip olduğu güç şu anda, kendisine doğru hareket eden bir böcek. Böceği Cimşer'e doğru götüren onun gücü.

Cimşer, duvara yapışmış halde duruyordu. "Geçer mi geçemez mi?" diye nefesini tutmuştu Cimşer. Bunun ne anlamı olduğunu, Cimşer bilmiyordu. Belki de bu saçmalıktan başka bir şey değil. Belki bu hiç de saçmalık değil. Şimdi Cimşer bedeninden ayrılmıştı. Cimşer orada duruyordu, kendi bedenini bekleyen bir gölge olarak. Şimdi o böceği, gölgenin bedenini hissetmesine benzer biçimde algılıyordu.

Ancak, böcek Cimşer'e ulaşmasın diye evden çıkmış olan kişi çabucak geliyor. Eğer böcek Cimşer'e ulaşırsa, Cimşer de yok olur, onurlu bedene sadık bir gölgenin ortadan kalkması gibi.

Ve işte, olması gereken oldu. Böceğin üzerine anlık bir karanlık çöktü. Adım geçip gidince, böceğin yerinde bir nokta gibi ıslaklık kaldı. Sonra bu ıslaklık da yok oldu.

Cimşer, zar zor başını kaldırdı ve güneşe bakıyormuş gibi gözlerini kapattı. Önünde gözü yaşlı bir kız duruyordu ve o da biraz önce böceğin bulunduğu noktaya bakıyordu.

Bu kız, Lia idi.

ISIRMALAR

Cimşer ve Lia, birbirine âşık oldular.

Burada, bu sonu gelmez hikâyeyi bitirmek istiyordum. Doğrusu hiçbir zaman bu kadar çok yazmamıştım. Noktayı da koymuştum... Ama tuhaf bir şey oldu. Bunu ben de beklemiyordum. Nokta olduğu yerden kalkıp gitti. Önce sayfanın sonuna gitti, sonra kâğıdın altına girdi, kâğıdı ters çevirdim ve bu kez kara nokta sessizce beyaz, kalem değmemiş başka kâğıda geçti. Nasıl olduysa, bunun son nokta olduğunu fark ederek rahatladım. Rahatlamasına rahatladım, ama hangi konuda yazdığımı unuttum. Sonra mavi gözlü sivrisineğin hikâyesini yazdığımı hatırladım. Şimdi ise, nerede kaldığımı da unuttum. Uzun süre hatırlamaya çalıştım, ama hiçbir biçimde hatırlayamadım. Bundan dolayı her şeye baştan başladım:

Kolheti Ovası'na okaliptüs ağaçlarını dikip bataklığı kuruttuklarında, her sivrisinek ölmeye karar verdi. İnsanlarda yüksek ateşe ve üşüyüp titremeye yol açmadan, hepsi o anda öldü. Sadece mavi gözlü bir sivrisinek kurtuldu, o da şehre geldi. Çünkü yerine getirmesi gereken büyük bir görevi vardı,

katilini bulması gerekiyordu. Uzun süre arayıp durduktan sonra onu buldu. Ancak katil sivrisineği öldürmedi ve o da hemen onu ısırdı. O ana kadar, yanılmıyorsam, mavi gözlü sivrisinek Lia'yı ısırmıştı. İkisine yüksek ateş ve üşüyüp titreme zerk etti. Cimşer ve Lia, birbirlerine âşık oldular. Cimşer bu hastalığı en ağır biçimde geçirdi, çünkü o buna hazırlıklı değildi.

Bunun böyle olduğu anlaşıldı, ama hikâye bununla bitmiyor. Son nokta almış başını gidiyor, sen de başka ne yapabilirsin? Peşine düşüp yakala. Nerede durmak isteyeceğini kimse bilmiyor, sayfanın neresinde ölüp kalır. Öte yandan sivrisinek de kayboldu. Yoksa ben onun hikâyesini biliyorum, o bu noktaya da âşık olur ve bununla hikâye de son bulurdu. Çünkü bu onun son aşkı olurdu. Son nokta, yani mavi gözlü sivrisineğin son aşkı, ya sivrisineğe çok ağır gelseydi! Çünkü ben imlada, çalışmalarımın kompozisyonunu, cümle kuruluşlarını, anlatı yeteneğimi ve duyguların aktarımı, derinliği ve coşkusunu bir yana koysak bile, özellikle noktalama işaretlerinde çok yetersizim. İşitme, tat alma, görme ve hissetme yeteneklerim de bana ihanet ediyor. Ve nihayetinde koku alma da, çünkü bu yetenek bende hiç olmadı. Kısacası, hiçbir duyum, olması gereken yerde değil. Bütün bunlar, sivrisineğin, benim mavi gözlü kahramanımın, geride hiçbir iz bırakmadan kaybolması yüzünden oldu. Cimşer'in onu öldüreceğini düşünmeme rağmen, öldürmemesinin ardından o da ortadan yok oldu. En çok, ya o uçup başkasının hikâyesine girdiyse ve benim hikâyem onsuz kaldıysa diye üzülüyorum. Ya o *Kaplan Postlu Şövalye*'ye girdiyse ya da İlahi Komedya'ya veya *Romeo ve Juliet*'e ya da *Aluda Ketelaan*'ye veya "Karanlık Renkli Köy, Daha Karanlıklaşıyor Gittikçe..." adlı şiire girdiyse? Ama benim üç tüye bürünmüş o can orada ne yapsın ki! O büyük sevdalar ve hisler arasında onu kim nasıl fark edecek...

(Samimiyetle söylemem gerekirse, bunca saçmalığı yazmamın nedeni, son noktaya kadar sayfaları bir biçimde doldurmak.)

Sigaramı tüttürüp boş sayfalara boş boş bakıyorum.

Bir sayfada, sağ elimin yanında, bir tarafı kabarık, büyük bir büyüteç duruyor.

Uzun zamandır masamda, hiçbir şey değişmedi. Cansız objelere bakıp duruyorum ve ağır bir melankoli beni boğuyor. Sadece bu cam bana bazen mutluluk yanılsaması veriyor. Ondan bana gelen hafif serinlik, ben ona elimi koyduğum anda, sönmekte olan duygularımı canlandırıyor.

Aslında, ben sivrisineğin şu anda nerede olduğunu biliyorum. Nerede olduğunu sivrisinek kendisi bilmiyor. Şimdi ben eğer bunu bilmiyorsam, öyleyse ne biliyorum?

Kısacası, mavi gözlü sivrisineği ben öldürdüm, ama henüz ben bunu bilmiyorum. Bunu anladığımda kıyameti koparırım, ama deliller benim aleyhimde olacaktır.

Bütün bunlar daha sonra olacak olan şeyler; biz hikâyemize, mavi gözlü böcek ve grafoman yazar ile son nokta hakkındaki bu bitmeyen, başı sonu olmayan, anlamsız hikâyeye devam edelim.

Sivrisinek, Cimşer ile Lia'nın birbirine âşık olduğunu öğrenince ve kendi zehrinin aşka yol açtığını anlayınca, bütün evreni dolaştı. Herkesi ısırdı:

Önce Gia ile Manana'yı ısırdı, sonra Nodar ile Londa'yı, ondan sonra Otar'ı, ardından Olia'yı, Minadora'yı, İsidore'yi, Kolia ve Sonia'yı, Nata'yı, Havtas'ı, Neli'yi, Gela'yı, Vova'yı, Bela'yı, Avetika'yı, Alina'yı, Benvenuto'yu, Salome'yi, Rene ile Romana'yı, Nastia'yı, Tolika'yı, Li Pen ile Cuan Nu'yu, Van Der Kun'u, Asmat'ı, Nuares ile Kalandadze'yi, Şamlı İbn Hüseyni'yi, Poneron'u, Beran Sul La Omeres'i, Laklis'i, Askaron'u, Aloyan'ı, Zubaev'i, Şete'yi, Tiğa'yı, Ninka'ları, De Grie ile Manoni'nin

Hüzünlü Roman'ını, bütün Kako'ları, bütün Sako'ları, bütün Elam'ları, bütün Melania'ları, bütün Lot ile bütün Şpot'ları, aynı şekilde bütün Boz'ları...

İnsanları ısırmayı bitirince, fauna ve floraya, şehirlere ve köylere, ovalara, evlere, binalara ve bahçelere, masalara, dolaplara, gömme dolaplara ve sandalyelere yöneldi. Sonra zamana saldırdı: Saniyelere, dakikalara, saatlere, o güne ve bu geceye, haftalara, aylara, yıllara ve yüzyıllara... Ne de boşlukları bıraktı ısırmadık, mesafeleri ısırdı: Buradan oraya, oradan buraya, oradan oraya, oradan buraya... Her görmeyi, her işitmeyi, her tadı, her kokuyu da ısırdı ve ısırmadık bir tek dokunma bile bırakmadı. Her yolu, patikayı, dar sokağı, çıkmaz sokağı, semti de ısırdı. Mayınları, mermileri, zehri ve kötülüğü ısırmadan bırakmadı. Poligonları ısırdı, mayın aracını, bombardıman uçağını, atom silahlarını... Nefretleri, şarkıları, küfürleri de... Ağaçları, ormanları, dağları; adaları, yarımadaları da ısırdı, koyları, körfezleri, boğazları, denizleri, nehirleri, gölleri, okyanusları; merhametleri, iyilikleri, hüzün ve şefkatleri; her selamı, her sesi, her fonemi, her saç telini; akciğeri, mideyi, böbreği, her düşünceyi, her fikri... Ve iki taşı bile ısırdı.

BALIK OLDUĞUMUZ ZAMAN

O bir taş. Ben de bir taşım. Bizim aramıza toprak ve toz girdi, bu bizi birbirimizden ayıran kalıcı bir saniye idi.

Şimdi şehrin sakin gecesi... Yarın güneş doğar ve direkteki yalnız sokak lambası söner. Öğle vakti gelir ve güneşin ışınları hiç merhamet etmeden toprağın kalan nemini emer. Toprak kurur, kavrulur, çatlar, içi boşalır.

Sonra yağmur yağar, yıkar, yumuşatır toprağı ve içimizdeki taşlaşmış ümit yeşerir; belki birbirimize dokunabiliriz.

Ne var ki rüzgâr bulutları dağıtır, güneş çıkar, toprağa diker gözlerini, sokak yeniden toza boğulur ve aramızdaki kalıcı zaman yeniden devreye girer.

Bizim için değişen bir şey yok. Bizim için her şey taştan ibaret.

Sevinçlerimiz taştan, ayrılığımız taştan, buluşmamız da taştan. Düşüncelerimiz taştan, hayallerimiz, bakışlarımız... Göğümüz ve yıldızlarımız da taş olmuş; üzüntülerimiz de taştan ve bizim tanrımız da taş...

Şimdi şehrin sakin gecesi... O, muhtemelen uyuyor... Yoksa ben uyuyorum da o uyanık mı? Bir taşın uykusu nedir ki zaten? Ya da onun uyanması ne olabilir?

Bizim uykumuz da taş ve uyanmamız da taştandır...

Ben uyumuyorum. Ben sadece uydurup hayal kuruyorum. Bunu, sanırım, şimdiki zamana sahip olmadığım için yapıyorum. Bir taş için şimdiki zaman mevcut değil. Onun sadece geçmişi ve geleceği var. Bu kadar uzun bir geçmişe sahip olmak ve yine uzun bir geleceğin var olması, çok zor bir durum. Bu ikisi arasında şimdiki zaman var. Bizim geleceğimizin sonu şimdiki zaman. Her şeye rağmen şimdiki zamanımı bulmak istersem, onu geçmiş ile gelecek arasında bulmam mümkün değil; çünkü bir taşın şimdiki zamanı geçmişinin öncesi ve geleceğinin sonrasıdır.

Ben sadece uyduruyorum...

Ben bazen geçmişimi kendi atam sanıyorum. Hatırlamam gereken o kadar çok şey var ki! Ah, nasıl da kolayca değişirdim kendi geçmişimi küçük bir balığın şimdiki zamanına... Ve, işte, sabırla bekliyorum geleceğimin sonunu.

Her şeyden önce benim geçmişim soğuktu ve bir kaya kütlesiydi. Ben bu kayanın sabit bir parçasıydım. Nerede başlayıp nerede bittiğimi bilmiyordum. Uzun zaman bu durumdaydım. Yağmur yağıyor, kayayı yıkıyordu. Güneş doğuyor, ay batıyordu. Hava soğuyordu, ısınıyordu, yeniden yağmur yağıyordu, sabah oluyordu, gece iniyordu, saniyeler gökyüzüne geri dönüyordu, dakikalar, yıllar, yüzyıllar...

Kaya çatladı, çatlaklar açıldı, yarıklar ortaya çıktı. Yarıklar gittikçe derinleşti, toprak ve tozla doldu. Toprakta ağaçlar bitti... Yaşam bizim içimizde değil, dışımızda ortaya çıktı.

Sonra tekrar yağmur yağıyor, yıkıyor, güneş doğuyor, ay batıyor, kar yağıyordu; hava soğuyor ve ısınıyordu.

Kaya kütlesi parçalanıp yere indi.

Ben Tehuri Nehri kıyısına sürüklendim ve en mutlu geçmişimi burada geçirdim. O zamanlar bir balık gibi ıslaktım. Benim üstümde, suya dönüşmüş gökyüzünde, güzel balıklar yüzüyordu. Güneş doğuyordu ve ben onun biricik olduğunu unutuyordum. Onun yansımaları, bana gelinceye değin bin bir türlü hâl alıyordu.

Uzun süre beni yalayıp durdu müşfik Tehuri. Zamanla yok oldu pürüzlerim ve bir balık gibi ben de kaygan hale geldim.

Yaşam, çok yakınımda bir yerdeydi ve ben yine de bir taştım.

Keşke o zaman!

Üstümde, ıslak gökyüzünde sayısız balık yüzüyordu. Ama onların hepsi iki adet balık olarak kaldı aklımda. Biri hareketli ve esnekti. İkincisi ise sakin ve ilkinden daha büyüktü. Onlar her zaman birlikteydiler. Bazen mavi suların yeşil gölgelerinde saklanıyorlardı. Sonra orada, hemen yakınlarda yüzüyorlardı. Ancak, o anda, onlar biraz farklı biçimde yüzüyorlardı. Benim için bir sır gibiydi bu durum. İşte o zaman tuhaf bir hüzün hissettim, çünkü onlar canlılar dünyasına aittiler, ben ise değildim. Balıklar benim üstümde yüzüyorlardı, bense nehrin kıyısında öylece duruyordum, birinin gerçekleşmemiş ve unutulmuş bir dileği gibi.

Tam da orada, Tehuri Nehri'nde başladı benim en büyük dileğim, bir canlı olma isteğim. Ama o zaman bunun ne işime yarayacağını bilmiyordum. Şimdi biliyorum.

Acı bir sonla bitti onların hikâyesi. Büyükçe olan balık oltaya yakalandı ve yukarıya çektiler. Zavallı balık...

Ne var ki, oltaya yakalanıp çırpınmamış olan balık daha da talihsizdir.

Zavallı küçük balık, yakalanmış olan balığın etrafında dönüp duruyor, onu kurtarmaya çalışıyordu. Ama onu kurtaramadı.

Tek başına kalan balık, orada dönüp durmaya devam etti. Arkadaşının geri döneceğini sanıyordu. Ama ben, ıslak gökyüzünün dışına çıkan birinin bir daha dönmeyeceğini biliyordum.

Uzun süre benim üzerimde yattı üzüntülü küçük balık. Sonra yumurtalarını bırakıp gitti, orayı terk etti.

Bu hikâye bu şekilde son buldu. Şimdi de gözümün önüne geliyor onların oyunları ve sevişmeleri. O zaman benim taştan yüreğime büyük bir acı düşmüştü.

Benin sonsuz geçmişimdeki kötü günlerden biriydi.

Kendi halimde sessizce zaman geçiriyordum. Birden üstümde bir gölge gördüm. Gölge gittikçe bana doğru yaklaşıyordu ve sonunda bir bedene dönüştü. İnsanın avuç içini burnumun dibinde gördüm. Elini kenara kaydırdı ve ben onun ellerinin arasındaydım...

Ah, ne katlanılmaz bir şeymiş yalnızlığın bozulması. Onca taş arasında, ne için seçerlerse seçsinler, seçilmenin ne kadar acı bir şey olduğunu o zaman anlamıştım.

Nehrin kıyısında birkaç çıplak oğlan vardı. Bağrışıp duruyorlardı.

"Çıkardı, bahsi kazandı," diye bağırıyorlardı.

Bahsi kazandı diyorlardı! Beni Tehuri kıyısından çekip çıkarmıştı, bir kanıt olarak.

Birkaç dakika içinde kurumuştu suyum, çünkü tepemde güneş vardı. Birkaç dakika içinde benim güzel geçmişim yok olup gitmişti.

Yüzyıllar, benim işkence parçalarıma dönüşmüş bir sonsuzluktur.

O andan itibaren tamamen farklı bir hayata başladım.

Yağmur yağıyor ve yıkıyordu, güneş doğuyordu, hava ısınıyordu ve ben kendi gölgeme sığınıyordum. Sonra ay batıyordu, gün

üstümden akıp geçiyordu, günün yerini gece alıyordu, yıldızlar ışık saçıyordu. Kar yağıyordu, ağaç yapraklarını döküyordu ve anı an kovalıyordu. Gece gündüzü peşine takıyordu, yıl yılı sürüklüyordu. Yüzyıl beni başka bir yüzyıla teslim ediyordu.

Çevremdeki her şey çok netti. Güneş yeniden bir tane oldu. Gökyüzü kuruydu ve benden uzakta kuşlar uçuyordu. Hemen yakınlarda bir pınar kıvrılıp gidiyordu. Ağaç köprü üzerinde köylüler durup Tehuri Nehri'ni seyrediyorlardı.

Tehuri'nin suları bazen yükselip beni yalıyor, okşuyor, bana kendi içtenliğimi hatırlatıyordu.

Bu geçmişimden bir oğlan hatırlıyorum. Her akşam gelip Tehuri kıyısında oturuyordu. Tatlı şarkılar mırıldanıp Tehuri sularına taşlar fırlatıyordu. Ben ne yazık ki eski yerime geri dönememiştim.

Yağmur yağıp beni yıkıyordu, güneş doğuyor ve öğle sıcağı bastırıyordu. Ay batıyor ve yıldızlar parlıyordu. Kar yağıyor, ağaç yapraklarını döküyor ve gökyüzü yüzyıllarla doluyordu...

Akşamları bir Megrel kız Tehuri kıyısına geliyordu. Kıyıda oturup, daha önce o oğlanın mırıldandığı şarkıları söylüyordu. Kız şarkılar söyleyip Tehuri'ye çakıl fırlatıyordu. Onun elinin sıcaklığı bana da değdi, ama onun için çok ağır olduğumdan eski ıslak malikâneme dönemedim.

Ve benim son geçmişimin zamanı geldi. Biri şaka yapıp birinin çantasından lezzetli yolluğu gizlice çıkardı. Çantaya yolluk yerine beni koydu.

Şehre kadar karanlıkta kaldım. Sonra pencere açıldı ve beni sokağa fırlattılar. Bu bir yokuştu.

Gökyüzü daha da uzaklaştı. Yokuşun iki yanında evler yükseliyordu. Akşam olunca sokak lambaları yanıyordu. Pencereler içeriden aydınlanıyordu. Açık pencerelerden şarkılar duyuluyordu. Gürültü içinden sessizliğin sesi geliyordu.

Bir seferinde üzerime kan damladı. Kan sıcaktı. Bıçakla yaralanmış oğlanın kanıydı bu.

Yağmur yağıyor ve beni yıkıyordu. Etrafım çamurdu ve ben gittikçe çamura batıyordum. Aşağı doğru toprağa iniyordum, bazen ağır bir arabanın tekerleği üzerimden geçip gidiyordu. Ağaçtan yaprak dökülüyor, güneş doğuyor ve bizim sokağa da bakıyordu. Ay batıyor, sokak lambaları sokağı aydınlatıyordu.

Bu yokuşta pek çok şey oldu. Hayalimin bütün sıcaklığını burada yaşadım. Dileğimin gerçekleşmesini neden istediğimi burada anladım.

Onunla burada karşılaştım.

Bu, şöyle oldu:Yokuş döşeli değildi. Çakıl taşlarıyla yüklü ağır kamyonlar geldi. Ben buradaydım. O da buradaymış, ama bu içinden geçilemez çamurda birbirimizi göremiyormuşuz. İşçiler gelip yolu bizimle döşemeye başladı. O ince bir taş olduğu için işçi onu atmak istedi, ama üşendi. O ve ben yan yana düştük, ama aramıza toprak ve toz girdi. Bizi birbirimizden ayıran değişmez an böyle başladı.

O andan itibaren bu haldeyiz. O andan bu yana, bu haldeyken, hep birbirimize yakınlaşmak istiyoruz. Biz, birbirimize dokunursak, alışılmadık bir şey olacağını sanıyoruz. Belki de o anda bizim taş olmadığımız ortaya çıkar ve biz de balıklar gibi çırpınmaya başlarız! Bazen birinin beni parçalamasını ve toza dönüşmeyi düşlüyorum.

Ama olmuyor...

Her ikimiz birer taşız. Bizde var olan her şey taştan. Sevincimiz taştan, birbirimizden uzak oluşumuz, yakınlığımız da taştan. Bizim bakışımız ve hayalimiz, taştan. Göğümüz de sevgimiz de taşlaşmış hâlde ve biz de taşız.

Taştır bizim tanrımız...

Bu sohbetimiz de taştan ibaret:

"Ben bir taşım."

"Bir taşım ben de."

Aramıza kalıcı biçimde toprak ve toz yerleşti.

"Yağmur yağıyor, bizi yıkıyor, toprağa dönüşmüş olan ayrılığımızı yumuşatıyor."

"Güneş doğuyor."

"Ay batıyor..."

"Saniyeler dakikaları tamamlar."

"Dakikalar günleri tamamlar."

"Günler yılları tamamlar."

"Yüzyıllar sonsuzluğu doldurur."

"Sonra biz geri döneriz."

"Biz döndüğümüz zaman..."

"O zaman biz balık oluruz."

"Biz balık olduğumuz zaman..."

"Sen anne olursun, bense baba."

"Sen baba olursun, bense anne."

"Biz döndüğümüz zaman."

"Biz balık olduğumuz zaman..."

Yağmur yağıyor, bizi yıkıyor, güneş doğuyor, ay batıyor, yıldızlar ışık saçıyor.

Ben bir taşım. Birinin gerçekleşmemiş bir dileğiyim. Keşke gerçekleşse, her kimin taşlaşmış dileğiysem, onun dileği ile biz, o zaman var oluruz...

(O yok oldu, yanı başımda olan, çünkü birinin dileği gerçekleşti.)(Eleştiri: Çok fazla ve dayanaksız felsefe yapmıyor musunuz? Söz sanatının dolaysızlığı nerede? Bilmiyorum. Öğrendiğim zaman, mutlaka söylerim size.)

SİVRİSİNEK YORULDU

Babasının sözlerini anımsadı: Sivrisinekçiğim, yaşam dediğin işte bu. Yaşam dediğin buysa, aslında hiçbir şey değilmiş.

Sivrisinek yoruldu. Zehri de bitti. Azıcık bir zehre, son kurşun misali, hâlâ sahipti. Ölüme çok susamıştı, yaşama susar gibi, ancak kalmış olan zehir onu düşünmeye sevk etti: Boş yere kalmamıştır bu zehir. Anlaşılan birini atlamış olmalıyım. Bu uçsuz bucaksız evrende hiçbir şey geriye boşuna kalmıyor. Boşuna kurtulmuş olamaz, her şey bir şey için ayrılmış. Bu zehir de biri için olmalı. Şimdi onu da aramak lazım... Oysa sivrisinek çok yorgundu. Nereye sığınacağını bilmiyordu... Çok yorgundu, çok mu çok...

Neyse ki sadece bir kişiyi ısırmadığını hatırladı. O kişi, parmaklıklı pencerenin ardında yaşıyordu. Sivrisinek zar zor uçtu pencereye kadar. Pencere sürgülenmişti. Gece vaktiydi. Sivrisinek pencereden içeri baktı. Bir adam masada oturmuş yazı yazıyordu.

(Bu adamın bütün zamanını yazmakla geçirdiği söyleniyordu. Evet, o zamanı böyle harcıyor diyorlardı. Onun zamanı harcamasından sonra, saniye ve yüzyıl arasında fark kalmadı. Vakitsizlik

içinde şöyle olmuştu: Yüzyıl içinde bir saniye bile kalmamıştı. Yüzyıl tamamen boşalmıştı, çatlak şarap küpünün boşalması gibi. Ancak, dünyanın yaratılışından beri ne kadar yüzyıl varsa, hepsi bir saniyeye sığmıştı.)

Bu adamın yüzü görünmüyordu. Belki bu adamın bir yüzü de yoktu. Elleri vardı. Masa lambası sadece ellerini ve beyaz kâğıtları aydınlatıyordu. Bir eli kalemle beyaz sayfalara bir şeyler yazıyordu, ikincisi kâğıdın üzerinde duruyordu. Kalan her şey karanlık içindeydi.

Sivrisinek camdan içeri uçtu.

Sivrisinek ışık ile karanlığın sınırında uzun süre oturdu. Beyaz sayfa birtakım işaretlerle doluyordu. Bu işaretler ölü böceklere çok benziyordu. Elin biri seri biçimde yazı yazıyordu, ikinci el ise hareketsiz hâlde masada duruyor ve parmakları arasındaki sigaradan başıboş duman çıkıyordu. Beyaz sayfalarda bir çeşit garip iz kalmasına sivrisinek çok ama çok hayret ediyor ve bu izin ne anlama geldiğini anlayamıyordu. Sivrisinek uçup yazının üzerine kondu. Yazı ölü böcekleri andırıyordu. Yazı yazan el durmanuş, sivrisineği fark etmemişti. Parmaklar arasındaki sigara tütmeye devam ediyordu. Sivrisinek şimdi, gidip yazı yazan elin üzerine kondu. Bunu da hissetmemişti el. Sivrisinek, uzun süre kalemli ele mi yoksa sigaralı ele mi konayım diye seçim yapmaya çalışmıştı. Sonunda kalemli, sağ eli tercih etmişti. Ve gidip onun üzerine oturmuştu. El, sivrisineği hissetmemişti. Bu el sivrisinek için yabancıydı, onu hiçbir zaman görmemişti. Ancak bu eli çok sevdiğini o anda fark etti. Sivrisinek şimdi sadece ölümü seviyordu... Ve iğnesini yeniden bir kez daha batırdı.

Sigaralı el birden, yazı yazan, sivrisineğin üzerinde oturduğu, sivrisineğin ısınmış olduğu elin üstüne gitti. Sivrisinek, hiç kuşku yok ki, diğer elin o elin üstüne inmeden önce kaçabilirdi, ama üşendi. Öte yandan bu gerçek ölüm şansını da kaçırmak istemiyordu.

Kalem tutan el yazmaya devam etti, sigara tutan elin parmakları arasındaki sigara sönmüştü. El onu küllüğe attı.

AŞK KİTABI

27 Şubat. Salı.

Bütün şehri dolaşmama rağmen, portakal bulamadım. Eve eli boş dönemezdim ya, Aşk Kitabı'nı satın aldım.

Ne yapayım şimdi bu kitabı? Kapağını soysam da yenmez.

O zaman yakarım!

28 Şubat. Çarşamba.

Geç uyandım. Elimi yüzümü yıkadım, kahvaltı ettim ve tam evden çıkmak üzereyken, masanın üzerindeki Aşk Kitabı'nı gördüm. İşe geç kalıyordum ve bundan dolayı kitabı yakmayı akşama bıraktım.

28 Şubat. Çarşamba. Akşam.

Yorgun argın eve döndüm. Yorgun halde Aşk Kitabı'nı yakmak istemedim ve bundan dolayı kitabı yakmayı ertesi güne erteledim.

29 Şubat. Perşembe.

Erkenden uyandım. Bu son zamanlarda uykusuzluktan mustaribim ve bundan dolayı kitabı yakmayı yarına bıraktım.

30 Şubat. Cumartesi.

Bugün Pazar. Üç gündür her gün Pazar. Pazar günü odama yanmış kâğıt kokusu sinmesini istemiyorum ve bundan dolayı kitabı Cumartesi günü yakacağım.

33 Şubat. Pazartesi.

Bugün bütün gün Aşk Kitabı'nı nasıl yakacağımı hayal ettim. Maaşımı verirler. Şarap, balık, piliç, ekmek, erik sosu, patates, yeşillik alırım. On iki yumurtalı omlet yaparım. Hiç kimseyi davet etmem. Kurarım sofrayı. Masaya dört sandalye koyarım. Bir tane benim var, üç tane de komşudan alırım. Dört taraftan oturum... Kimi onu sever, kimi bunu. Bazen ondan yerim, bazen bundan... Sonunda, bir biçimde doymuş olurum, çakırkeyif olurum. Kadehin birini yere düşürürüm, belki de kırılmaz. Sarhoş olurum, yatıp uyurum. Kim bilir, rüya da görebilirim.

Maaşı ne zaman mı verecekler? Evet, 31 Şubatta.

35 Şubat. Salı.

O akşamki hayallerden dolayı biraz başım ağrıyor. Akşamdan kalmayım ayrıca. Rüyada ben mi kitabı gördüm yoksa kitap mı beni, çok iyi hatırlamıyorum. Bir şey açık seçikti: Ben küçücüktüm, kitap ise kocaman. Ah, ah! Nasıl da güzel tutuştururdum, ne duman çıkardı, ama eğer bu kitap gerçekten bu kadar büyük olsaydı! Keşke... Aşk üzerine niye bu kadar küçük kitaplar yayımlıyorlar ki?!

38 Şubat. Pazar.

Bugün değilse bile yarın mutlaka yakacağım bu kitabı. Yarına kadar belki o biraz daha büyür.

38 Şubat. Salı.

Uyandım. Elimi yüzümü yıkadım. Saçımı taradım. Tam kahvaltı edecektim ki, masanın üzerindeki Aşk Kitabı'nı fark ettim. Zaten iştahım kötü ve şimdi bir de bu kitap! Masaya gittim ve iki parmağımla kitabı kaldırıp piyanonun üzerine koydum. Sonra ellerimi sabunlayarak yıkadım, ancak yine de kahvaltı etmem mümkün olmadı.

Yarın mutlaka yakacağım bu kitabı, mutlaka!

40 Şubat. Cumartesi.

Dün gece kötü bir rüya gördüm. Odam, piyanom ve üzerinde duran kitap rüyama girdi. Kitap bir kırlangıca dönüşmüştü. Uçmasın diye korktum ve bundan dolayı onu yakalamaya karar verdim. Uzun süre kovaladım ve bu sırada odada ne varsa her şeyi kırdım. Niye dert ediyorum, nasıl olsa bu bir rüya diyordum. Kırlangıç duvarlara çarpıyordu, dışarı çıkmak için yol arıyor ve camlara uçuyordu. Zavallıdan kan akıyordu,

ama ben ona acımıyordum. Evden nasıl dışarı çıktığını bilmiyorum. Havaya doğru uçtu. Tüfeği kapıp geldim ve pencereyi açtım. Kırlangıca ateş ettim, ama vuramadım. Bunun yerine göğü vurdum ve gökyüzünü aşağıya düşürdüm. Kırlangıç bu yıkıntılar arasında kayboldu...

Uyandım, kitap piyano üzerinde duruyordu.

43 Şubat. Çarşamba.

Yarın Perşembe ve bundan dolayı kitabı ertesi gün yakacağım.

47 Şubat. Pazar.

Bugün rüzgâr esiyor. Kaç kez kibrit çaktıysam, her seferinde rüzgâr söndürdü. Bütün pencere ve kapıları açtım, hava rüzgârdan bir an önce kurtulsun diye... Yarın, sanırım, rüzgâr kesilir. Kibritim sönmez ve Aşk Kitabı'nı yakarım.

51 Şubat. Cuma.

Uyandım. Bu son zamanlarda uyanmayı çok seviyorum, çünkü beni hoş bir şeyin beklediğini biliyorum. Sonra bunun yakmam gereken kitap olduğunu anladım.

53 Şubat. Perşembe.

Dün gece uyuyup uyumadığımı hatırlamıyorum. Ama yine de rüya gördüm. Aşk Kitabı büyük bir gemi olmuştu ve duvarlar arasında biçimsiz halde duruyordu. Geminin altında küçük bir gölet vardı. Gölette bir kurbağa vardı ve vraklayıp duruyordu. Gemi güvertesinde korkulukların yanında duran beyaz giysili yolcular el sallıyordu. İçimden şu düşünceler geçiyordu: Gemi hiçbir yere gitmiyor, yolcuları uğurlayan yok,

geminin etrafı çıplak duvarlar ve kayalarla çevrili. Yolcular kime veda ediyorlar? Hayretler içinde uyandım ve şimdi de hayretle içindeyim.

59 Şubat. Çarşamba.

Kitap yakmayı yarına erteledin şunlardan dolayı: Sabahleyin piyanonun üzerinden büyük ve güzel sürahi yere düştü ve kırıldı. Sürahi parçalarını ayağımla ezmek için akşamı ettim. Sonunda güzel sürahiden geriye gri toz kaldı. Yorulmuştum.

62 Şubat. Salı.

Biri gelip bana sorsa: Kitap mı yakardın yoksa elini mi keserdin? Hiç düşünmeden cevap verirdim: Kitap yakardım, derdim.

65 Şubat. Pazar.

Güzel bir sabaha çıktım. Böyle bir sabah Şubatta görülmüş değil ve bundan dolayı kitap yakmayı ertesi güne bıraktım.

69 Şubat. Salı.

Bitti. Yetti. Bugün mutlaka yakacağım Aşk Kitabı'nı. Kitabı nereye koymuştum? En son piyano üzerindeydi. Her yerde onu arıyorum: masanın üzerinde, kilerde, piyanonun altında, mutfakta, kitap raflarında (bir sürü kitap vardı ve bunlardan hiçbiri Aşk Kitabı değildi), bavullarda, dolaplarda. Bugün özel olarak bir büfe satın aldım, Aşk Kitabı onun üzerinde de yoktu. Piyanonun üzerinde göremediğim halde, yine de orada olmalı diyordum.

Şöyle bir baktım, piyanonun üzerinde duruyordu, ama gözlerime inanamadım.

Aşk Kitabı'nı bulamadım ve bundan dolayı onu yakamadım. Yaksaydım, sonra neyi bulacaktım?

73 Şubat. Perşembe.

Bugün 73 Şubat. Nasıl olduysa, maaşımı verdiler. Şarap, ekmek, peynir, tereyağı, piliç, erik sosu, yeşillik, fasulye, yumurta aldım ve hiç kimseyi davet etmedim. Komşudan üç sandalye aldım. Bir tane bende vardı. Masanın dört tarafına birer sandalye koydum. Dört tarafta da ben oturdum, bazen ondan yiyordum bazen bundan. Karnım doydu. Kadehi yere attım. Kırılmadı. Sarhoş oldum, yattım ve uyandım. Rüya gördüm: Geniş bir çayırlıkta bir defter duruyordu ve göğe kadar uzanıyordu. Bu benim büro defterimdi. Bu deftere yazıyordum her şeyi. Her şey oraya sığıyordu. Lia ve Cimşer de bu "Büro Defteri"nin içine girmiş ve orada karşılaşmışlardı. Ben de içine girmek istedim. Uzun süre etrafında dolaştım, ama içeriye girmenin yolunu bulamadım. Durmuş, kocaman Aşk Kitabı'na bakıyordum... Birden kitaptan alevler yükseldi. Yavaş yavaş kitap açıldı ve ben alevin sayfalara nasıl yayıldığını gördüm. Ateşin kocaman alevleri arasında alışılmadık manzaralar gördüm: uçsuz bucaksız bozkırları, ıssız kulübeleri, sakin gölleri ve bu göllerde yelkenli gemileri, güneşin doğuşunu ve batışını, mehtaplı gecede ağaçta ayıyı, gürültülü kocaman şehirleri, ıssızlığa gömülmüş dere kıyılarını... Ve bir aydınlık gün, sayfa, ateş onu karartıp kömüre çeviriyordu. Defter açıldıkça açılıyordu. Ateşin alevleri arasında pek çok âşığın varlığını fark ettim. Onlar, kadın ve erkekler, birbirlerini öpüp okşayarak teselli buluyorlardı ve birbirlerine veda ediyorlardı. Her biri, insanda hüzne yol açacak kadar güzeldi. Defter açıldıkça açılıyordu ve

sayfalar ile alevler arasında tamamen yeni yüzler beliriyordu... Alev göğe kadar yükseliyordu. Ben sadece seyrediyordum ve sıcaktan dolayı beni ter basıyordu...

Uyandım. Piyanonun yanına gitmeye üşenmedim. Kitap piyanonun üzerinde öylece duruyordu.

75 Şubat, Pazar.

Yağmur yağıyordu. Pencerenin önünde durmuş, taş döşeli dar sokağa bakıyordum. Sokakta kimse yoktu. Sadece bir ara paltosunu omuzlarına almış bir kız göründü, sokağı koşarak geçti. Uzun süre daha pencere önünde durdum ve sokağı seyrettim.

76 Şubat. Pazar.

Bugün doğudan dörtgen bir güneş doğduğu için, benim dışımda herkes hayret içinde. Ben, Aşk Kitabı'mı tanıdım. Zararı yok, diye düşündüm: Akşam benim odama dönmeyip de nerede batacak?

Ne de olsa onu ben satın aldım, gökyüzü almadı ki!

77 Şubat. Cuma.

Bir tanıdıkla karşılaştım. Bana bir şeyler sordu. Ben de cevap verdim. O yine bir şeyler sordu. Ben tekrar cevap verdim. Sonra ben ona bir şeyler sordum. O cevap vermedi.

Şimdi bana ne sorduğunu ve ben ona ne cevap verdiğimi hatırlamıyorum. Ne de ona ne sorduğumu ve onun neye cevap vermediğini hatırlıyorum. Tanıdık mı yoksa tanımadık biriyle mi karşılaşmıştım, onu da hatırlamıyorum. Tanıdığım biri olup olmadığını da hatırlamıyorum... Unutkanlık başladı son zamanlarda ve bundan dolayı kitabı yakmayı unuttum.

79 Şubat. Salı.

Size gerçeği söyleyeyim en iyisi, artık kitabı yakmak istemiyorum. Gözüm kitaba alıştı ve doğduğum andan beri piyano üzerinde duruyormuş gibi gelmeye başladı bana. Sanki elimmiş gibi benim bir parçam haline geldi. Dursun, bana ne zararı var? Niye yakayım?

Elimi keserim daha iyi.

29 Mart. Çarşamba.

Aşk Kitabı'nı sevmeye başladım.

1 Nisan. Cumartesi.

Aşk Kitabı'nı, bugün değilse bile yarın mutlaka okumaya başlarım.

3 Nisan. Pazartesi.

Uyandım. İçimi bir sevinç kaplamış. Niçin sevindiğimi, henüz bilmiyorum. Sonra anlıyorum, bu okumam gereken kitaba karşı duyduğum sevgi. Kalktım. Her zamanki gibi elimi yüzümü yıkadım. Piyanodan kitabı aldım ve masaya oturdum. Kitabı açtım... Kitap içeriden siyah küllere dönüşmüştü...

Hıçkırıklarla ağladım.

9 Nisan. Pazar.

Bütün şehri dolaştım, ama hiçbir yerde Aşk Kitabı'nı bulamadım. Satıcı bana kişi başına bir adet olduğunu söyledi. Eve eli boş dönemezdim ya, ben de portakal aldım.

Sonra mı?

Gece ve Gündüz

Gece gündüz, kocaman bir ateşböceği, yanıp sönüyor, yanıp sönüyor...

Gün nereye gidiyor? Nereye kayboluyor?

Günün nereye gittiğini, nereye kaybolduğunu ben bir kez görmüştüm.

YAZARIN GÜNLÜĞÜNDEN

"Geç vakitte eve dönüyordum. Apartman kapısını açtım. İçerisi daha da karanlıktı. Işığı yakmadım, zaten burada bir ışık da yok. Merdiven basamağına kadar olan mesafeyi ezbere biliyorum, karanlıkta da yukarı çıkabilirim. Karanlığa rağmen yerde parlak bir nokta gördüm, duvara doğru hareket ediyordu. Kibriti çıkarıp yaktım ve parlak noktanın yanına gittim: Örümcek ateşböceğini kolları arasına almış, deliğe doğru sürüklüyordu. Ateşböceği ışık saçıyordu. Ben bir şey düşünene kadar, örümcek onu deliğin içine sürükledi. Kibrit çöpü de bitip söndü. Zifiri karanlıkta kaldım. Böyle bir karanlığa gözün alışması da mümkün değil..."

Günler ve geceler, devasa ateşböcekleri, yanıyor ve sönüyorlar, yanıyor ve sönüyorlar...

Basamakları çıktım. Bir tek lambayı bile yakmadım. Bir kör gibi elimle yoklayarak geçtim koridoru, odamın kapısını da buldum ve açtım. Pencereden içeriye gecenin ışığı giriyordu. Panjurları kapattım. Perdeleri de kapattım. Yatağa gittim ve örtüyü katlayıp sandalyenin üzerine koydum. Giysilerimi

çıkardım. Onları da sandalyenin üzerine attım. Yere bir şey düştü. Yatağa girip yattım, ellerimi her zaman gibi başımın altına koydum ve gözlerimi karanlığa diktim. Gözlerimi kapatmamıştım, çünkü kapatınca parlak lekeler ortaya çıkıyordu, oysa ben zifiri karanlıkta olmak istiyordum. Zifiri karanlığa bakmak, ona gözlerimi dikmek istiyordum.

Işıktan bıktım usandım. Aydınlık olan her şey beni yoruyor. Adeta göreceğim her şeyi zaten görmüş gibiyim. Işığın dili yok, renklerinin de dili yok ve hiçbir şey söyleyemiyor.

Örümcek gündüzü deliğine sürükledi, örümcek şu anda gündüzün kanını emiyor. Şu anda gündüz akşama dönüşüyor. Akşam da çok çabuk zifiri karanlık geceye döner...

Gözlerim açık. Keşke rüya da görmesem, hiçbir şey görmek istemiyorum...

Gündüzün nasıl yok olduğunu, niye geceye dönüştüğünü artık biliyorum.

SİNEK VE AKŞAM

Bu delikten bütün meydan görünüyor.

Sinek örümcek ağına yaklaşıyor.

Ağa yakalandı.

Ağdan kurtulmak için sinek boş bir çaba içinde. Ağa yakalanmış olan sinek, buradan bütün meydanı görüyor. Örümcek kurbanına doğru ilerliyor.

Nasıl ölü bir akşam bu, sanki sonuncu akşam...

Çok yavaş yürüyor insanlar, bir o kadar da sessiz.

Akşam iniyor. Örümcek sineği kolları arasına aldı.

İnsanlar çok yavaş yürümeye başladılar, çok sessiz...

Meydanda sokak lambaları yanıyor; bu, örümceğin kanının emdiği sineğin ölmeden önceki hülyası.

Meydanda, ölümden önceki bir hayal gibi, güzel insanlar birbirine karışıyor.

Gece yarısı oluyor.

Meydan boşaldı, çünkü meydanı, canlı sinekten geriye kalmış olan cansız, içi boşalmış beden seyrediyor.

MAHKEME

Bütün dünya mahkemede bir araya geldi. Herkes buradaydı. Artık var olmayanlar bile buraydı. Var olanlar da buradaydı, üstelik var olacak olanlar da... Bu tür mahkemelerin evrenin oluşumundan beri her gün kurulduğunu söylüyorlar. Bu mahkemeye katılmak hayatta olmanın bir işaretiymiş. Nerede olursak olalım, ne durumda olursak olalım, ne olursak olalım, biz öyle veya böyle her zaman bu mahkemede yer alıyoruz. Her mahkemede yoksak bile, orada olmayarak varız bu mahkemede. Kısacası, biz hepimiz buradayız, mahkemede, ancak bazen yargılama sürecine katılıyor, bazen de katılmıyoruz. (Süreç tuhaf bir şey. Onu kimse göremiyor. Buna rağmen var böyle bir şey. Benim dışımda hiçbir yazar süreç üzerine bir şey yazmamış. Çok önemsiz süreçleri izleyemezsin. Süreç aslında kapalı olandır. Genelde, en önemli süreçler biz farkında olmadan devam eder. Objektif olarak süreç şöyle tanımlanabilir: Bir yerde bir şey harekete geçer. Sonra harekete başlar. Sonra akıp gider. Yeni bir akışa çarpar. Sonra bir yerde bir şey veya bir şeyler birleşir. Sonra bir şey veya bir şeyler bir süreliğine ayrılır.

Sonra süreç bir şeyle çatışmaya girer, sonra bir şey veya bir şeylerle birleşir. Sonra bir şeyi veya bir şeyleri ortadan kaldırır, bir şey veya bir şeyler hayata geçer. Sonra bir şeyin içinden bir şey ortaya çıkar. Bir şey, bir şeyin içine yerleşir. Sonra bir şey yerleşmiş olanı söküp çıkarır. Yukarıya çıkarılmış olanı yakar, yanmış olanı ayağa kaldırır, ayağa kalkmış olanı yıkar, yıkılanı yerle bir eder. Ekler, eksiltir. Çoğaltır, böler. Götürür. Dışarı çıkarır. Yanına katar. Elinden alır. Kabul eder. Verir. İhya eder. Parçalar ve sayısız parçaya ayrılmış olan günlerden bir gün, bir bütün olarak karşımıza çıkar, tamamen başka bir şey olarak, hiç sanmadığımız biçimde. Bütün süreç, bir bakışta, görünüm bile, içeride vuku bulur.Bazen bu yargılama sürecine katıldığımızı hissediyor, bazen ise orada olduğumuzu hissetmiyoruz ve bizi hiç kimsenin fark etmediğini sanıyoruz. Er ya da geç, bu mahkemenin tam ortasına düşeceğiz, herkes bizi görecek ve fark edecektir.

Kısaca söylersek, hepimiz bu mahkemedeyiz. Sadece bu mahkemede biz bulunmuyor, sahip olduğumuz her şeyi de buraya getirmiş bulunuyoruz.

Yargıç, hiç kimsenin onu göremeyeceği bir yerde oturuyordu. O ise herkesi görüyordu. O sadece herkesi görmüyordu, biz her birimiz onun yan tarafımızda oturduğunu sanıyorduk. Dahası, her birimiz onun, yargıcın, tam da içimizde oturduğunu sanıyorduk. Bundan dolayı başlarda herkes, yargıcı görürüm diye öteye beriye bakıyordu. Sonra, yanında oturduğunu sanıp sağa sola bakanlar, onu değil, sadece birbirini görüyorlardı. Sonunda, kendi içlerinde bulunca yargıcı, çıt çıkaramadılar; çünkü bu keşfi birbirine itiraf etmeye korktular.

Yargıç ayağa kalktı. Yargıç bizim içimizde de ayağa kalktı. Evren sessizliğe gömüldü. Sinek bile uçmaz oldu. Mahkemenin nezdinde tek bir soru mevcuttu: Sivrisineğin başına ne gelmişti?"Bu ne hâl!" diye sızlandı önemli soru.

Yargıç ayağa kalkıp soruyu sordu:

"Bizim sivrisineğe ne oldu? Onu kim öldürdü? Ey millet, bizim sivrisinek nerede, iyice düşünün. Kim bilir, kiminiz dün veya önceki gün onu görmüş olmalısınız. Ne kadar küçük olduğunu biliyorsunuz, dünkü rüyalarınızı hatırlayın, belki de uçup rüyanıza girmiştir. Sizin rüyanıza girmiş olmasın sivrisinek?!"

Yargıç bu soruyu sormasına sordu, ama aslında o, sivrisineği kimin öldürdüğünü biliyordu. Hayır, belki de o, sivrisineği kimin öldürdüğünü henüz bilmiyordu, çünkü sivrisineğin katili de sivrisineği öldürmüş olduğunu henüz bilmiyordu.

Toplanma sebebi, insanlar arasında olduğu gibi, hayvanlar ile bitkiler arasında da çok büyük velveleye yol açtı. Herkes, kendi sevgisinin sivrisinek ısırması sayesinde başladığını unutmuştu ve hiç kimse bunu bir iyilik saymıyordu. Herkes sivrisineğin kendisini, kendi hırsını tatmin etmek için ısırdığını sanıyordu. Gerçeği ise çok az kişi biliyordu. En başta bunu, sivrisineğin nereye kaybolduğunu ve hâlâ bu dünyada olup olmadığını tespit etmek için bütün dünyayı bir araya toplayan yargıç biliyordu.

Bizim aramızdan bazısı yargıca karşı siteme başladı: Nihayetinde üç tüy içine sığmış, çelimsiz, zavallı, önemsiz bu varlık kim oluyor da bütün dünya ona zaman ayırıyor? Ayrıca, sivrisinek hayatta bile değil. Yargıç, bu öfkenin dinmesini bekledi ve sonra sorusunu tekrarladı.

İlk önce Lia ayağa kalktı:

"Sivrisineğin ısırdığı ilk kişi bendim. Hastalanmayı çok istediğim için bunu ondan ben istedim. Hatırımı kırmayıp beni ısırdı... Ancak sivrisineği ben öldürmedim."

Bu sırada Lia ve Cimşer, Lia'nın sınıfında, aynı sırada yan yana oturuyorlardı. İkisinin dışında sınıfta kimse yoktu.

Ayağa kalkan ikinci kişi Cimşer idi:

"Ben her zaman insandım, o her şeydi. Ben ona düşmanlık ediyor, onu mahvediyor, yok ediyor, ona ihanet ediyor, baskı uyguluyordum. Sonunda onu tanıma fırsatım oldu, arkadaş da olduk, ama artık geride kaldı. O, benim öldürmem gereken bir sivrisinekti. Başka hiç kimsenin onu öldürmeye hakkı yoktu. Ah, nasıl istiyor, beni ikna etmeye çalışıyordu, ama ben onu öldürmedim, onu öldürecek gücüm yoktu. Bu cinayeti işlemem için gerekli bir sebep ve işaret bulamadım. Bunun yerine getirmem gereken bir görev olduğuna inanamadım... Arkadaşımı kaybettim, ama daha da acı olanı, onun döneceğine dair ümidimi yitirmiş olmam. Onu öldüren kişi, ne suç işlediğini bile bilmeden onu öldürmüş olmalı... Şimdi ben, sivrisineğimin nerede olduğunu da bilmiyorum... Ben öldürmedim sivrisineği... Maalesef..."

Cimşer ağlıyordu. Niye ağladığını Cimşer de anlayamıyordu. Belki sivrisineği öldürdükleri için, belki de sivrisineği kendisi öldürmediği için... Eğer kendisi öldürmüş olsaydı, o zaman sivrisinek herkesi ve her şeyi ısırmamış, hiç kimse sıtmayı sevmemiş olurdu.

Lia'nın da gözleri yaşla doldu. Oturması için Cimşer'i çekiştirdi. Bu sırada Cimşer ve Lia, Cimşer'in boşaltılmış odasındaydılar ve o odayla gelmişlerdi mahkemeye. Lia koltukta uyuyordu, Cimşer ise odanın ortasında ayakta duruyordu ve uykudaki Lia'yı seyrediyordu. Lia, Cimşer'in kendisini seyrettiğini hissetti, ama yorgun olduğu için yeniden uykuya daldı.

"Sonra beni ısırdı sivrisinek," deyip ayağa kalktı Gia ve Manana'ya baktı. Gia kendi odasındaydı ve masasındaki kitaplara gömülmüştü.

"Manana benim," dedi Manana ve perdeyi açtı. Tam karşısındaki pencere pervazında Lia oturuyordu. Yağmur yağıyordu.

Akşamdı. "Sivrisinek beni de ısırdı, ama ben onu öldürmedim. Ben o anda uykudaydım..."

Pek çok kişi, sayısız insan, sivrisineğin kendisini ısırmasından sonra bu şekilde itiraf ediyordu bunu ve bunu itiraf etmeyen tek kişi bile çıkmadı.

Hiç kuşkusuz, ben hariç...

Kendi odasında sessiz sedasız oturan tek kişi bendim. Masamda oturmuş halde bu yargılama sürecinde ben de yer alıyordum ve kıs kıs gülüyordum: "Bu neyin mahkemesi? Ne sivrisineği, neyin sivrisineği? Bunların başka işi yok mu?"

İnsanlar tamamlayınca, hayvanlara geldi sıra. Hepsi, eksiksiz olarak itiraf ediyordu, kendi sesiyle ikrar ediyordu, kendi arzusuyla, itiraf ediyordu sesini çıkarmadan ve yüksek sesle, hep birlikte ve ayrı ayrı...

Birkaç itiraf aklımda kalmış:

İşte, suaygırının sözleri:

"Sivrisinek beni ısırdığında, bana sıtma bulaştırdı, çok sinirlendim, intikam almak istedim, ben de onu ısırmak istedim, ama elime geçiremedim. Boşuna ağzımı açıp duruyordum. Şu anda ise içine yatmak için çukur kazıyorum, ama suda çukur açmayı başaramadım. İşte böyle, maalesef öcümü alamadım, onu ısıramadım. Kısacası sivrisineği ben öldürmedim..."

"Yani ben o değilim..." diye düşündü suaygırı sevinçle.

"Sessizlik," dedi yargıç, " Yani ben o değilim, diyen kimdi?"

"Ben sadece, Yani ben o değilim, diye düşündüm."

"Çok sesli düşünüyorsun, suaygırı. Niye, Yani ben o değilim, diye düşündün?"

"Sivrisinek olmadığını aklıma geldi. Öyle ya, biri sivrisinek olduğumu sanabilir. Gördüğüm kadarıyla ben sivrisinek değilim ve buna çok seviniyorum."

Gergedan ise şunları söylemişti:

"Niye bu kadar yaygara koparıyorsunuz bu üç tüye bürünmüş canlı için? Ben onu neredeyse göremiyorum bile ve onu görüp görmemek de hiç umurumda değil. Bir böceğin, üstelik de sivrisineğin konuşulacak nesi var? Boşuna zaman kaybediyoruz. Mademki hepimiz buradayız, eğer fil hakkında veya deve, manda, siyah renk hakkında konuşmayacaksak, gelin benim hakkımda konuşalım. Kısacası, fark edilebilen hayvanlar veya yırtıcılar hakkında... Ben burada ağır hayvanları temsilen konuşuyorum..."

Sanki benim zihnimde oturuyordu, ama o farkla ki ben masamda sessiz sedasız oturuyordum, o gergedan ise benim zihnimde belirdi, ama tamamen sığamadı ve boynuzu dışarıda kaldı. Şahsen benim, bütün dünyanın hakkımda konuşmasına bir itirazım yok.

Sonra bitkiler de, sivrisineğin onlara sevgiyi nasıl aşıladığını hüzünle ve sevinçle itiraf ediyorlardı:

"Bizler, birbirimizin yanına gidemiyoruz, biz birbirimizle buluşamıyoruz, ama şimdi birbirimizi uzaktan seviyoruz ve bu şekilde de mutluyuz..."

Sonra başkaları da dile geldiler (sıralamasını hatırlamıyorum). Taşlar, kayalar, dağlar, ormanlar, nehirler, denizler, okyanuslar dile geldiler...

Saniyeler, dakikalar, saatler, gündüz ve geceler, haftalar, aylar, yıllar, yüzyıllar konuşmaya başladılar...

Bakın, mehtaplı, yıldızlarla bezenmiş sakin bir gece bakalım ne demiş:

"Ben, 1876 yılı 9 Ekim gecesiyim. Sivrisinek beni ısırdı ve Nisan ayı günlerinden birine âşık oldum, sabahı ve sağanak yağmuruyla. Sivrisinek beni ısırdı ve uçup gitti. Şimdi, âşık olduğum günü, 2003 yılının yağmurlu 5 Nisanını bekliyorum.

Onu bulmana yardımcı olamaz mısınız? Yoksa onun için çok mu yaşlıyım?"

Ben, sivrisineğin katilinin aramızda olduğunu hissediyordum.

"Ya bu bensem?" diye telaşa kapıldım.

Ben sessiz sedasız masamda oturuyor ve içimden, kalbimden, akciğerlerimden, karaciğerlerimden istihzayla gülümsüyordum, ancak dışarıdan hiçbir şey belli olmuyordu. Dışarıdan olmadığıma göre dışarıdan nasıl belli olabilirdi ki? Masamda oturuyor ve sessiz sedasız öylece duruyordum, ne var ki, benim durumum, erişilmezliğim, kıpırdamazlığım ve yalnızlığım, telaşı görünmez kılıyor, evrenin gürültüsünü bastırıyor, her şeyi, her sesi, her rengi kapatıyordu.

Mahkeme süreci devam ediyordu...

PARMAKLIKLI EVİN SAKİNİ

Sadece ben kaldım.

İçimi korku kapladı, ürpertiye kapıldım, titremeye başladım ve hiç beklenmedik bir anda bağırdım:

"Bu mümkün değil, bu kabul edilemez, kınıyorum!"

Bütün evren gözlerini bana çevirdi. Ben sessiz sedasız odamda oturuyordum, masa başında ve salya sümük ağlıyordum.

"Ben nereden bileyim, sivrisineği kim öldürdü? Bu ufacık, tüyden başka bir şey olmayan, çelimsiz, zavallı, hiçbir şeye faydası dokunmayan bir böcek ne kadar önemli hâle geldi... Bana niye bakıyorsunuz öyle? Beni rahat bırakın! Görüyorsunuz ki ben kendi halinde biriyim, sesim sedam çıkmıyor..." Yazı masamın başında sakince oturmuş soğukkanlı biçimde bağırıyordum.

Kalemi fırlatıp ellerime baktım. Birden tekrar bağırmaya başladım:

"Bu mümkün değil, bu kabul edilemez, kınıyorum! Bunlar benim ellerim değil, benim daha önce başka ellerim vardı,

ellerimi değiştirmişler. Bu bir katilin elleri değil mi? Bu eller, sivrisineği en son gören eller değil mi?"

Masamda oturuyor ve telaş içinde bağırıyordum. Bütün sesimle sessizliğe gömülmüştüm, ellerim ise gülüyordu...

Sağ elimdeki bir noktada acı hissettim. Bu nokta, beni mahkemeye ihbar eden noktaydı, her şeyi çok iyi hatırlıyordu. Bu nokta, sivrisineğin son anlarını ayrıntılarıyla yargıca anlattı. Onun anlattıkları sivrisineğin son görenlerin söylediklerini doğruluyordu. Ben ısırılmış noktaların konuşmadıklarını sanıyordum, aksineymiş ve anlaşılan, biz sağırmışız.

Şu anda, benim ellerime benim değil, benim içimde ortaya çıkıp gizlenmiş olan bakıyormuş. O varlık bu noktadan içime girip beni kendisiyle doldurdu. Sonra ben kendimde uzun süre kendimi aradım ve kendimi, içimde keşfettiğimin içinde buldum.

Aniden beni bir ateş bastı ve üşüme kapladı. İçimden bir şey koptu. Önce ayrıldı, sonra birleşti. İçimde bambaşka sular akıyordu. Ölüyor muydum yoksa canlanıyor muydum, bilemiyordum. Öte yandan kim olduğumu da bilmiyordum.

Bedenim aşka alışık değildi ve ya bu hastalığa dayanamazsam, ya bu aşkı kaldıramazsam diye korktu... Ve başka yola saptı.

Bu hastalığa alışamayan bedenin ben olduğumu çok geç anladım. Bu ayrılığa katlanamayacak olan kişi bendim. Başkaları bunu çok doğal, çok kolay yapabiliyordu, ama ben kaçtım, yolumu değiştirdim.

Mahkemeyi terk edip geldim. Az gittim, uz gittim, sonunda eve geldim, ev kitaba benziyordu. Çevresinde dolaşıp durdum, ama girişini bulamadım. Oraya uzanıp kaldım. Bazen yüksek ateşe ve bazen de üşüyüp titremeye maruz kaldım.

Günlükten

2 Aralık 1966. Saat gece 11.10.

Bu hikâyeyi temize çekerken, el yazısına böcek düştü. Böcek canlıydı, ama ölüyordu. Tek kanadını sürükleyip yürümeye çalışıyordu... Sivrisinek, benim sivrisineğim! Yüzümü yaklaştırıp nefesimi tuttum. Bu üç tüye bürünmüş canlının son nefesini vermesinden ve onu kaybetmekten korkuyordum. Bir süre böyle nefes almadan durdum. Sivrisinek hareket etmiyordu. Canlı olup olmadığını anlamak için yavaşça üfledim. O yer değiştirdi, ama yine de hareket etmiyordu (Belki de bu bir hareketti, hayatı yer değiştiriyordu). Tekrar üfledim. Elime alamazdım onu, sivrisinek bunun için çok küçük. Sivrisinek sigara küllerine karıştı, kendisi gibi külrengine küllere ve... Onu kaybettim.

YAZARIN ÖLÜMÜ

Masada oturuyor ve mahkemede olup biteni dikkatlice izliyordum. Herkes dönmüş bana bakıyordu. Sanki katil ortaya çıkmıştı. Boşalmış olan mahkeme salonunda sadece ben ve yargıç kalmıştık. Ben onun içindeydim, o ise benim içimde ve biz, ikimiz, kendi dışımızda bulunuyorduk. Ben, odamda, masanın yanında, o ise her yerde. O benim içimdeydi ve benim ondan kaçmam mümkün değildi. Mahkeme salonu, burada bulunan herkesten geriye kalan düşünce ve duygularla doluydu. Ben nefes almakta zorluk çekiyordum. Benim duygu ve düşüncelerim, yargıca doğru uzanan yolu bulmakta zorlanıyordu. Onlar tamamen başka renktiler. Ayağa kalktım. Parmaklıklı pencereye gittim ve aşağıya baktım. Penceremden taş döşeli çıkmaz sokak görünüyordu. Sokakta bir oğlan ile bir kız geliyorlardı. Belki de gidiyorlardı, bilemiyorum, emin değilim. Onlar pencereyi fark edip bu tarafa geldiler. Odaya baktılar, ama beni göremediler. Oğlan Cimşer idi, kızsa Lia. Lia ağlıyordu. Pencereden uzaklaştım. Bazen yüksek ateş basıyor, bazen titreyip üşüyordum. Bundan dolayı mahkemeden

ayrılmama izin vermişlerdi, geçerli mazeretim dolayısıyla. Her yerimden boşalıyordu. Hiç dinmeden yağmur yağıyordu. Evden dışarı çıktım ve kapıyı yavaşça kapattım. Gürültü nedeniyle uyanmaktan korkuyordum. Uzağa gidiyordum. Mahkeme beni serbest bırakmıştı. Yargıç orada kalmıştı, ama o benim dolaşmama engel değildi. Evi gördüm. Birkaç katlıydı. Etrafında dolaştım, ama girişini bulamadım. Kapısı başka bir taraftaydı. Evden aşağıya sayısız sararmış yaprak dökülüyordu. Ev, adeta ölüydü. Zar zor nefes alıyordu. Uçması mümkün değildi. Kanatları içindeydi ve bundan dolayı dışarıdan havalanması mümkün değildi. Zaten ölüyordu. Ben zar zor ısındım. Sararmış bir yaprak benim içime de düştü. Yere kapaklandım. Biri yanımdan geçip gitti. O beni arıyordu. Orada yerde yattığımı o duymadı. Bense duymuştum ve şimdi de duyuyorum...

Sabahleyin beni ölü buldular.

DÜŞÜNCELER VE GÖLGELER

Ne düşünürsem, o anında gerçek oluyor, gerçek bir yüze dönüşüyor, ete kemiğe bürünüyor. Bir cansıza mı? Hayır. Düşündüğüm her şey, bir canlıya dönüşüyor. Uçuyor, yürüyor, başka düşüncelerimi öldürüyor, yiyip içiyor ve böylece büyüyor. Bu düşüncelerim, bazen sürünüyor, bazen sendeliyor, bazen süzülüyor... Düşüncelerim bazen babam, bazen annem, bazen kardeşlerim, bazen dostum ve bazen de düşmanım olarak karşıma çıkıyorlar... Bazen düşüncemden biri, bir başka düşünceme âşık oluyor. Bazen her şeyi düşündüğümü ve düşündüğüm her şeyin (bir biçim içinde, bir yüze sahip olarak) çoktan beri var olduğunu sanıyorum.

Öyleyse bunu ben tek başıma mı yaratıyorum?!

Başkaları da var. Onlar da yaratıp duruyor. Onlar birbirini yaratıyorlar. Yaratmada ortak hareket ediyorlar.

Sadece ben yaratıyor olsaydım, bu durumda ben var olamazdım. Eğer sadece başkaları yaratıyor olsaydı, o zaman da o başkaları var olamazdı. Çünkü biz, her birimiz, hepimiz

bir diğerinin hayalinin bir ürünüyüz. Eğer bu dünyada biri eksikse, bu onun, bu dünyada var olanın hatasıdır, bu dünyada var olanın. O henüz düşünmemiş olabilir, ama mutlaka düşünecektir.Sabah, şafak vakti çöpçüler dün gece geç saatlerden kalan gölgeleri süpürüyor. Benim parçalanmış, ezilmiş, çamura bulanmış gölgemi, kapının önündeki tozlu bir resim gibi eve getirdim.

Vakit yine gece... Ben yine yalnızım. Ben masamın başında oturduğumu ve burada, çok yakında olduğumu keşfedeceğim. Hiçbir şey hareket etmiyor, hiçbir şey değişmiyor. Bu keşif bin kez tekrarlanıp birbirine ekleniyor, büyük bir cıva damlasına dönüşüyor. Nereye gittiğini bile bilmiyorsun; nereden geldiğini de bilmiyorsun. Sadece yakında bir yerde bulunduğunu biliyorsun, tamamen içeride bir yerde, derinde ve ağaçtan büyük bir çileyi açıyorsun, sonra onun içinde daha küçüğünü, sonra ondan da küçük olanı buluyorsun ve sonunda, sonuncusunun boş olduğunu fark ediyorsun.

Ne rüzgâr esiyor ne köpek havlıyor bu tuhaf gecede. Işığın etrafında uçan böcekler de yok. Yorulmuş olmalılar. Ne yazık ki kıştayız.

DÖNÜŞ
(EPİLOG YERİNE)

Evrende hâlâ yaşam olduğunun hiçbir kanıtı yok. Acaba Tanrı, evreni, yeryüzünü ve hepimizi terk mi etti? Acaba bizi ümitsizliğe mi terk etti? Acaba bize kıydı mı? Acaba yorulup dinlenmeye mi çekildi? Belki de uyumuştur. Belki de şimdi Cumartesi, yedinci gün ve o uyuyor. Eğer o uyuduysa, benim uyanık olmamın ne anlamı var? Yoksa ben de mi uyusam? Ah, nasıl istiyorum uykuya dalmayı, uyumayı! Ama ne zamana kadar uyuyacağım? Kaç yüzyıl?

Dünya buradaydı, benim yanımda. Ben divana uzanmıştım, ellerimi başımın altına koymuştum ve dünyayı seyrediyordum. Dünya, soğuk güneşin ışınları arasında olduğu yerde duruyordu (O, dünya, şimdi odamdaki tozdan başka bir şey değildi). Bu toz arasında canlı hiçbir şey yoktu, bir tek toz zerresi bile.

Şubatın son günleriydi. Güçlü bir rüzgâr esiyordu. Güneş bazen yüzünü gösteriyor bazen gizleniyordu. Cılız güneş ışınları odamdaki tozları gün yüzüne çıkarıyordu.

"İşte, bak dünyaya, görüyorsun değil mi? Çoktan ölmüş ve sen ise, bu ölü dünyada kendini canlı sanıyorsun. Ben sana bütün dünyayı getirdim ve yanı başına koydum. İşte, bak, burada canlı olan bir şey var mı?" Bu sözleri kimin söylediğini artık hatırlamıyorum: Güneş mi, rüzgâr mı yoksa toz mu?

Kıpırdamak istiyorum. Önce kıpırdamak istedim, sonra niye kıpırdamak istediğimi anladım. Hayatta olduğumu ve bu dünyada hâlâ bir yaşamın var olduğunu, birine bu şekilde kanıtlamak istiyordum. Masaya atılmış olan sigara paketine uzandım, içinden bir dal sigara çıkardım, paketi tekrar masanın üzerine attım, kibriti elime aldım ve sigarayı yaktım. Çekip dumanını havaya saldım. Duman, içeri sızan güneş ışınlarına karıştı ve apokaliptik bir manzara ortaya çıktı.

Düşünmeye devam ettim.

Benim canlıya benzememin hiçbir anlamı yoktu, çünkü birey olarak hayatta olmak, genel olarak, yaşamın sürdüğünün kanıtı olamaz. Birey olarak hayatta olmak, ölüm ile yaşamın ötesinde bir hâldir.

Acaba bu bir son mu? Acaba var olmak böylece kendi varlığına mı son verdi? Acaba her şey bundan mı ibaretti?

Gezegenlerin bir bekleyiş içinde nasıl başıboş olduklarını, ben buradan görüyordum. Hayır, bu belki de bir bekleyiş değildi, tam aksine, ümidin yok oluşu, bir son, beklentinin tükenişiydi. Yorgun dünya, çok ağır ve belirsizlik içinde hareket ediyordu. Aslında bu hareket değil, hayat belirtisi kalmamış, nerede başlayıp nerede bittiği belli olmayan bir bedenin ataletiydi. Ama durağanlığın kendisi hareket halindeydi. Tozun durağan hali tek bir nesneye dönüşmüş hareket ediyordu. Büyük bir ümit ve esinlenmeyle harekete geçmiş olan toz, yerleşiyor ve ilk haline geri dönüyordu...

Bu kocaman evrende artık canlı olan hiçbir şey yoktu.

Bütün zaman geçti. Bütün zaman geçti ve bir güç beni uykudan uyandırdı. Bakındım: Odada her şey olduğu gibi duruyordu.

Odamdaki toz tekrar yerli yerine yerleşmişti.

Ancak şu anda bir şeyi bekler gibiydi. Bu hareketsizlik, sanki bir şeyi veya birini beklemekti.

Ve, ah, tamamen alttan, döşemenin altından çıkıverdi o, neyin ortaya çıkması gerekiyor idiyse. Bu ölü dünya, odamın tozu ağır biçimde düşüyor, yere oturuyorken, bu canlı tozun zerrecikleri yukarıya kalkıyordu, adeta o yaşama tutsak düşmüştü.

Yatakta oturdum, sigara tüttürmeye başladım ve sigaranın dumanını içeri süzülen güneş ışığına doğru üfledim. Son anda duman her şeyi kapladı. Dünya benim dumanımdan arınınca, kâinat yeniden görünür hâle geldi ve güneşe doğru inatla hareket eden mavi gözlü tozum, örümceğin boşlukta hareket etmesi gibi, güneşin tek ışınına asılmış gidiyordu.

Bütün bu ölü dünya o toz zerresiyle canlandı.

(Onun kim olduğunu bilmiyorum, mavi renkli veya mavi gözlü toz mu yoksa hayatın, umudun, aşkın kendisi mi? Yoksa o, evrenin yaratılışının mucizesi mi, bahşedilmiş bütün zamanlarda var olan ve bu yaradılışı tekrarlayan bir mucize mi?)

Şimdi, evrenin bir fiskeyle, tek iradeyle, tek bir ilhamla yaratılmış olduğuna inanıyorum. Her şey nasıl böyle birbirini tamamlıyor, her şey birbiriyle nasıl uyumlu ve her şey nasıl bir ötekinden çıkıyor...

Her şeyi anladım. Bu oydu, mutlaka dönmesi gereken. Meğer dünya, durmuş onu bekliyordu. "Ben, toz dışarıya çıkıncaya değin, bu odada beklerim. Sonra, tekrar sivrisineğe dönüşünce bekleyeceğim. Sivrisinek balığa dönüştüğünde ben yine bu odada beklerim. Balık aslana dönüştüğünde beklerim sonra. Sonra aslan insana dönüşür. Sonra insan tanrıya dönüşür ve ben bu her şeyi, ölü odamda beklerim. Beklentilerimin sonu yok! Beklentilerimin sonu yok!

Ancak bu mavi gözlü toz gittiği yoldan geri gelmesin. Belki bu toz kendisiyle bu ölü dünyayı doldurur. Yeter ki bu mavi gözlü toz bu odadan çıkıp gitsin. Yeter ki bunu başarsın.

Başarır mı yoksa başaramaz mı? Ama ben burada telaşa kapıldım: Pencere sağlam biçimde sürgülenmişken bu canlı toz camdan dışarı nasıl çıkacaktı? Çıkamazdı ve canlı toz sonsuza kadar benim yanımda kalacaktı.

Dışarıda çok kuvvetli bir rüzgâr vardı.

Böylesi bir rüzgâr minnacık tozun canına okurdu, eğer dışarı çıkacak olsaydı.

Tekrar divana uzandım ve ellerimi başımın altına koyup gözlerimi tavana diktim. Tozu düşünmekten ve ona boşu boşuna bakmaktan vazgeçtim; ne olacaksa, olsun! Ben ona nasıl yardım edebilirdim ki? Bu dünyaya elini sokamazsın ki bu canlı varlığı kurtarasın, bu dünyadan, oradan dışarı çıkarıp ıssız ve güvenli bir yere yerleştiresin. Böyle bir ilişki için o çok da küçük. O, bence görünür de değil. Benim onu görmemin nedeni, birinin bana "Bak, yaşam benim" demiş olması. Şimdi ben bu odadan çıkıp bu ölü dünyanın içine girer ve onu canlandırırım. Ben görünmezim, ama sen beni, aşkın ve umudun sana geri döneceğine inanmak için görebiliyorsun.

Gerçekten bu tozun görünmez olduğuna emin oldum, ama bu görünmez toz, ben onu görebileyim diye görünür (içeri sızan güneş ışınında) olmuştu.

Yatağımda yatıyordum ve bu sırada tozun içinde, onunla birlikte ışığa doğru hızla yol alıyordum.

Eza son bulmuştu, bunu fark ettim. Rüzgâr birden çok şiddetli esti, pencerenin iki kanadı da aynı anda açıldı ve camlar yere indi.

Hayır, bu kötülük rüzgârı değildi. Bu, güneşe doğru, sönmüş kora doğru, onu uyandırmak için inatla üfleyen bir nefesti.

SAATE SIKIŞMIŞ ZAMAN

"Sivrisinek!" deyip sevinçle baktı Cimşer, uyuşmuş olan sağ eline konmuş olan sivrisineği görünce.

Cimşer ayıktı. Sivrisineğin tek hedefinin gerçekleşmesini engelleyecek tek şey, Cimşer'in sağ kolunun uyuşukluğu olabilirdi. Bu kolla sivrisineği öldürmek çok zor olacaktı.

Uyuşmuş olan kol, sızı ve titreme içinde gövdenin parçası haline geldi.

Bu engel de aşılmıştı.

"Beni öldürmen gerekiyor, Cimşer!" dedi sivrisinek sakince.

Cimşer, sivrisineğin kendisinden ne istediğini anlayamadı.

"Anlamadım, ne istediğini duyamadım."

"Beni öldürmen gerekiyor. Ben senin kurbanınım. Sen olmadan ölmem mümkün değil, buna hakkım da yok... Yoksa hatırlamıyor musun?"

Cimşer düşüncelerini toparlamaya çalışıyordu. Bir şeyler aklının ucuna geliyor, ama hatırlamakta zorlanıyordu.

Sivrisinek sabırsızlıkla bekliyordu.

"Hatırla, Cimşer, hatırla!"

"Ne yapayım, hiçbir şey hatırlayamıyorum, sivrisinekçiğim. Ne hatırlamam gerektiğini de bilmiyorum."

"Beni öldürmen gerekiyor, Cimşer! Sen bunu daha önce sayısız kez yaptın. Beni bir kez daha öldür, sonuncu kez, son olarak. Ah, ne büyük mutluluk olacak! Ah, nasıl rahatlayacaksın. Bununla zayıflığına, çaresizliğine son vereceksin! Ben senin meleğinim. Görüyorsun ya, ölümsüzlüğümden geriye bir şey kalmadı."

"Hiçbir şey anlamıyorum, sivrisinek! Anlamıyorum hiçbir şey!" diye bağırdı Cimşer.

"Beni öldür, Cimşer!" Umutsuzluk içinde vızıldıyordu sivrisinek. "Artık yaşamak istemiyorum. Bu utanç verici varlığımdan beni azat et... Canıma kıyardım, ama intihar etmek için çok fazla hafifim. Kendimi duvardan aşağıya atacak olsam, hafif bir esinti bile beni alıp sağ salim bir yere koyar. Ne mutlu size, insanlar! Niye mutlu olduğunuzu uzun süre düşününce, anladım. Dünyayı istediğiniz hâle çevirdiniz, size ne kadarı gerekli idiyse, o kadarını aldınız. İsteklerinizi, hadiseleri, yeryüzünün kaldıracağı kadarına uydurdunuz. Siz tam da o kadarsınız, olmanız gerektiği kadar. Rüzgâr sizi sürükleyemeyecek güçte, dağ çıkamayacağınız yükseklikte, bozkırlar sizi mutlu edecek bir güzellikte...

Biz ise işkence çekiyoruz. Büyüklüğümüz veya küçüklüğümüz yüzünden. Hiçbir şeyi hissetmediğimiz için acı çekiyoruz. Hiçbir şeyi duymuyoruz. Sevmiyoruz, nefret etmiyoruz, birbirimizden ayrılmıyoruz... Yeryüzünde yaratılmış ne varsa, hepsi sizin için, siz insanlar için. Ağırlığınız bile tam size göre..."

Sivrisinek düşünceye daldı. Sonra üzüntüyle güldü ve sakince Cimşer'e şöyle dedi:

"Sağ kalmak benim için ölümden de beter."

"Yapamam bunu, sivrisinekçiğim, mümkün değil. Zaten bir sürü günahım var..."

"Evet, Cimşer, haklısın, çok fazla günahın var omuzlarına çökmüş, ama ne tür günahların olduğunu artık hatırlamıyorum. Beni öldürmekle bütün günahlarından kurtulacaksın, ama bana inanmak istemiyorsun. Manasız bir korkuya kapılmışsın... Oysa telaşlanmana gerek yok. Şimdi her şeyi sana sakin sakin anlatacağım, sana her şeyi hatırlatacağım ve sen beni kesinkes öldüreceksin. Bak, şu anda, bu masa başında her şey son bulacak. Ta başlangıçtan gelen ve gerçekleşme anını bekleyen, gün yüzüne çıkmayı bekleyen her şey sona erecek... Sadece senin ve benim değil, bütün evrenin bağlı olduğu bu sırrı sana anlatacağım, onu seninle paylaşacağım. Belki o zaman kendinde bu gücü bulup beni öldürür, bu aciz var oluştan beni kurtarırsın. Böylece bana, dünyayı serbest bırakma, tersine dönen yeryüzünü doğru yöne döndürme olanağı verirsin... Bu benim değil, senin büyük görevin... Beni öldür, Cimşer... Senin ataların aslanlara diz çöktürüyor ve kaplanları elleriyle boğuyorlardı; sen ise beni öldürmeyi beceremiyorsun..."

"Yapamam," dedi Cimşer, elleri titriyordu, "Cinayet işleyemem."

"Peki, sivrisineği öldürmeni kim cinayet sayar ki?"

"Ben, ben kendimi katil sayarım."

"Peki, Cimşer, anlaşılan sen henüz beni öldürmeye hazır değilsin. Öyleyse beni dikkatlice dinle..."

Sivrisinek aniden ortalıktan yok oldu. Onun yerine Cimşer bazı sesler duyup farklı renkler gördü. Bambaşka hislere gark oldu ve sanki başka bir kanla doldu. İçine başka türlü bir güç, zihnine başka fikirler yerleşti. Kalbi daha güçlü çarpıyordu ve

bütün bunlar tamamen farklı görünüm aldı. Yaşadığı duyguları anlatması mümkün değildi... Sivrisinek ona geldiğinde veya yok olduğunda, Cimşer, daha önce hiç yaşamadığı ve hissetmediği şeylerle yüz yüze geliyordu. Sanki uyku ilacıyla kendinden geçmişti, ama öte yandan zihni çok açık ve kendisi yaşam doluydu. Sıradan biriydi, öte yandan bir bilge gibiydi. Cimşer bu sırada duygusal ve iyilik dolu biri oluyordu. Cimşer, şarabın etkisine benzer biçimde ferahlık ve yaşam sevinciyle doluyordu. Bu sırada kendisine ne olduğunu bilmiyordu. Kendisinde olup bitenler arasında bir bağ kuruluyordu. Görevinin ne olduğunu açık biçimde hissediyordu. Bunun için sözlere gerek yoktu. Başka zaman ulaşamadığı şeyleri baştan sona düşünebiliyordu. Her şeyi biliyormuş duygusu oluşuyor ve kendini her şeye hazır hissediyordu, ölüme bile... Çünkü böyle bir durumun nihai ve gerçek sonu ölümdü. Kendi içinde kurbanı hissediyor ve kendini niçin feda ettiğini anlıyordu. Ve bu kendini feda etme durumu ölümle ölçülüyordu, ona eşdeğerdi, onun tam karşılığıydı. O artık ölüme hazırdı. Bu tam bir uyum ve hakikatti, ölümsüzlük dolu bir andı ve bu ölümle ölçülüyordu: Ölüm ve yaşam, tamamen aynı şeydi.

Afallamış olan Cimşer, gözlerini masada dolaştırdı. Donup kaldı. Gözlerini masadan alamıyordu. Nefesi kesilmişti...

"Her şey günah olabilir, sivrisinekçiğim, haydi düşün, ruhuma bak. Baktın mı? Her şey günah, değil mi?"

"Bu kitapların tozunu alma hakkım yok, çünkü bu günah olabilir. Bu sandalyenin yerini değiştirmeye hakkım yok... Sola sapmam gerekirken, sola sapmıyorum, çünkü sola sapmak günah. Bacak bacak üstüne atamıyorum, çünkü bu da günah. Görüyorsun ya, elimi elime çarpamıyorum, çünkü sen kesinlikle bu iki elin arasında ortaya çıkarsın. Günahsa, ben ne yapayım, toprakta yürüyorum ve her adımım tövbesi olmayan

bir günah benim için. Güneş doğduğunda, onun güzelliğinden zevk almaktan korkuyorum, çünkü zevk almak günah."

"Sivrisinekçiğim, gücümü nereye harcayayım ki, sonunda huzura kavuşayım. Nerede arayayım olmayanı ki, var olan bende olmasın, bende olmasın var olan."

Uzak bir yerden vızıltı sesi duyuldu. Uzun süre bu sesin nereden geldiğini gözüyle ve kulağıyla anlamaya çalıştı, ama gözlerini ve kulaklarını boşuna yormuştu. Vızıltı sesinin kendi içinde olduğunu fark etti, içeride bir yerde, düşünce ile kalp atışı arasında bir yerde. Sonra vızıltı değişikliğe uğradı ve Cimşer'in önünde renkler oynaşmaya başladı, öte yandan tanrısal bir ıtır çevreledi onu. İçinde melodiler, her şeyi anlatan sözler, olağandışı hayaller ve görüntüler ortaya çıkıyordu...

Ve bütün bunlar Cimşer'in şunları öğrenmesini sağladı: "Ben Tanrı'nın yanındaydım. Oradaydım bir kereye mahsus, sonsuz, mavi renkte, uçsuz bucaksız ve sınırsız... Sen ise her daim bir insandın. Sen dinen bana bağlandın ve bu şekilde senin birinci hayatın son buldu."

"Sonra senin diğer yaşamın başladı. Sen yeniden ve hep insandın. Düşünceye daldın ve inancın yerini muhakeme aldı. Sen inancını kaybettin ve beni yok saydın. Ben o zaman, seni kurtarmak için sana geldim. Sana insan olarak göründüm. Mavi gözlerim vardı, benim sonsuzluğumun bir işaretiydi bu. Sen beni tanıyamadın, benim gerçek varlığımı anlayamadın, beni yabancı ve düşman sandın. Bana karşı kılıcını çektin, mücadeleye girdin. Ben seni yenilgiye uğratamazdım, çünkü ben seni kurtarmaya gelmiştim. Ben seni öldüremezdim, çünkü sen ölümün kendisiydin... Sen beni öldürdün, çünkü ben ölümsüzdüm."

"Sen inancını bu şekilde öldürdün."

"Sonra bizim, benim ve senin, yeni hayatlarımız yeniden başladı. Çünkü sen beni tanıyamamış ve öldürmüştün. Ben yeniden evrene dönemezdim, sonsuzluk dünyama. Ben seni de bırakamazdım. Sonuna kadar içmem gerekiyordu kâseyi, eğilip senin bedenine girip geri dönmek için, ama ben bunu yapmaya çalıştıkça kendim yok oluyordum. Ama geri dönmenin tek yolunun bu olduğunu da biliyordum, ne var ki çok uzaktaydım... Beni öldürdün ve gücüne, güçlü olduğuna, her şeye kâdir olduğuna emin oldun. Sen avcı oldun, doğanın kralı, mağrur bir hükümdar, bense çölün mavi gözlü aslanı, senin bu dünyadaki gücünün tasviri. Ben uzun zaman senden saklanıyordum, kendi gücünü intihara sürüklemenden seni caydırmak istiyordum... Ancak sonunda yine de karşılaştık ve sen beni öldürdün."

"Bununla sen kendi gücünü katlettin."

"Sonra tekrar başladı bizim, senin ve benim, yeni hayatlarımız."

"Sen inancını ve gücünü kaybettin, ama umudun kaldı. Ben o zaman mavi denizde mavi gözlü balıktım, senin ümidin, senin beklentin, sen ise balıkçıydın, ağı atıp bununla kendi kaderini yakalamak istiyordun. Ben gizleniyordum, beni bulamayacağını biliyordum, beni bulamadığın sürece, hâlâ geri dönme umudum vardı, çünkü ümit, denizle kaplı olduğu zaman bir hayvandır. Ama sen inatla ağını atıyordun. Sonunda beni buldun ve kıyıya çıkardın. Sen beni sıradan bir balık sandın ve seni ümidini hava boğup öldürdü."

"Sen, sendeki bu gücün benden geldiğini bilmiyordun; bu zayıflığının, bu ümitsizliğinin, bu inançsızlığın da şimdi benden geliyor olduğunu bilmemen gibi."

"Şimdi ben sivrisineğim, senin zayıflığın ve güçsüzlüğünüm. Sivrisineğim, ama mavi gözlerim var, bu ölümsüzlüğün

simgesi. Beni öldür, Cimşer, çünkü benim ölümüm ikimizin ve yorgun düşmüş bu dünyanın kurtuluşu olacak. Ben geri dönmek istiyorum Cimşer. Beni öldür, Cimşer, çünkü ben ölümsüzüm..."

"Güve tarafından kemirilmiş ruhum, alaca basmadan bir gömleğim sanki. Boş inançlarla doluyum: Kibrit çöpü umudu, sağa sapma ve buna benzer davranışlar... Bunlar olmazsa nasıl yaşayacağım? Boş inançlarımla kurtuluşa ulaşamayacağımı elbette biliyorum. Biliyorum ama inanç korkusu, inançsızlıktan daha güçlü. Temiz havayla nefes almak zor. Işığa karşı durmak kolay değil, ışık gözümü kamaştırıyor."

"Cimşer, gel, bu iş bitsin, tam da şimdi, şu anda son bulsun bizim hikâyemiz, başlangıcını sonsuzluktan alan hikâyemiz..."

Her şeyin, bilinmeyen zamandan gelen her şeyin, şimdi bitmesi gerektiği düşüncesinden Cimşer ürktü.

"Sonra ne olacak?" diye sordu Cimşer, kendisine sorar gibi.

"Eğer beni öldürürsen, şimdiki zamanın sana döner, umudun, gücün, huzurun sana geri döner."

"Bu artık bir hayat değil, bu artık başka bir şey."

Sivrisinek tekrar Cimşer'in sağ koluna konmuştu.

Cimşer, gözlerini fal taşı gibi açmış ona bakıyordu. Sivrisinek yerinden kıpırdamıyordu. Cimşer'in sağ elini yukarı kaldırmasını ve sağ koluna vurmasını bekleyip durdu. Ancak Cimşer'in iki eli de masanın üzerinde hareketsiz duruyordu. Bundan dolayı sivrisinek sağ kolundan sol koluna uçtu, bununla Cimşer'e kendisini sağ eliyle öldürmesi gerektiğini göstermek istiyordu. Cimşer gerçekten de sağ elini kaldırdı. Sivrisinek yerinden kıpırdamıyordu ve tam üstünde duran ele büyük bir umutla bakıyordu.

"Yapamam!" diye haykırdı Cimşer ve bütün gücüyle yumruğunu masaya indirdi. Çalar saat masadan yuvarlandı, yere

düştü ve çalışmaya başladı. Saat, geçmiş zamanı, kan akıtır gibi dışarıya attı.

Sivrisinek bir kez daha Cimşer'i ikna etmeye çalıştı: "Sana duyduğum aşk beni böceğe dönüştürdü. Sense beni öldürmek bile istemiyorsun. Bu duygu bana her şey için yeterli. Beni öldür, Cimşer, çünkü ben ölümsüzüm. Bununla sen sadece senin zayıflığını yenmiş olacaksın."

"Evet, ben artık sivrisineğim. Hiç kullanmadığım zehrim var, ama bunun nasıl bir gücü olduğunu bilmiyorum. Isırma hevesim geldiğinde kendimi ısırıp zehrimi geri topluyordum... Ancak bugün zehrimi kullandım, benim için en değerli varlığı ısırdım ve ona sıtmayı zerk ettim. O, ısırdığım ilk varlık... Hasta olmak için bunu o istedi. Şimdi o bembeyaz yatakta yatıyor, pembe renkte yorgan örtülü, siyah gözleri ışıltılar saçıyor. O bazen yüksek ateş içinde bazen titreyip üşüyor. Bazen de gülümsüyor. Ben kendim istedim bunu, diye mırıldanıyor beni yatıştırmak için... O anda uçup sana geldim, beni öldüresin diye..."

Cimşer artık hiçbir şey duymuyordu, aptallaşmış hâlde kendi ellerine bakıyordu.

Cimşer tarafından öldürülmeyeceği belli olan sivrisinek, acı içinde Cimşer'in sağ elini sokup iğnesini derinlere batırdı. Eli acıdı, ama Cimşer yerinden kıpırdamadı. Sivrisinek havalandı, Cimşer'in gözlerinin önünde asılı kalıp vızıldadı:

"Sen kendi zayıflığının üstesinden gelemiyorsun, Cimşer! Bundan dolayı mevcut zayıflık ve güçsüzlük her şeye üstün geliyor. Bundan dolayı, Cimşer, böcekler bu kadar güzel ve iğrenç."

Sivrisinek uçup gitti ve o günden sonra Cimşer onu bir daha görmedi.

YAŞAMDAN ÖLÜME GEÇİŞ ANI

Cimşer'in sivrisineği öldürmemesinden sonra, onu birinin öldürmesi gerekiyordu, yoksa bu hikâyenin bitmesi mümkün olmazdı ve ne de evren yerli yerine yerleşirdi. Sürekli böyle bir belirsizlik içinde olamazdı ya?

Sivrisinek yoruldu... O herkesi ısırdı ve yoruldu. Şimdi ölmek de kolay. Ölüm vakti gelmişti. Artık o, Cimşer'in kendisini öldürmesini istemiyor. Ona acıyor. Sayısız kez ona cinayet işlettirmişti.

Sivrisinek ölür ve onun sonsuzluktan başlayan yolculuğu son bulur... O, bu küçük ölümü sükûnetle kabul eder... Bu yok oluştan eski ve sonsuzluk dünyamdan "biri" beni çağırana kadar, huzur içinde olurum ben de... O zaman ben de her değişikliği sabırla geçerim ve sonunda, kim idiysem, o olurum. Benim eski, başlangıç dünyama dönerim.

Ve bakın, sivrisinek, yaşamdan ölüme geçiş anını yakaladı. Böyle bir mutluluk anını o, yaşamı boyunca tatmamıştı.

O günden sonra hiçbirimiz sivrisineği bir daha görmedik.

Sivrisinek öldü ve an ile yüzyıl bir oldu.

TANIŞMA

Lia, çıkmaz sokaktan caddeye çıktığı anda, çıkmaz sokağa sapacak olan oğlanı gördü. Bu oğlan Cimşer idi. Onlar birbirlerine baktılar. Lia bir yerden hatırlıyordu onu. Oğlan da Lia'yı tanıyamadı, oysa bir yerden böyle bir kızı hatırlıyordu. Birbirlerinin yanından geçtiler, birkaç adım atınca durdular. Birbirine baktılar ve çekingenlikle birbirine doğru yaklaştılar:

Cimşer: Biz bir yerde karşılaşmıştık.

Lia: Evet, biz karşılaşmıştık bir yerde.

Cimşer: Ben sizi tanıyorum.

Lia: Evet, sizin sesiniz de bana tanıdık geldi.

Cimşer: Bu yoksa dağda mıydı?

Lia: Belki de deniz kıyısında.

Cimşer: Deniz kıyısında da olabilir.

Lia: Belki de dağda.

Cimşer: Siz, bana güneşi gösteren kız değil misiniz?

Lia: Hangi güneşi?

Cimşer: Hangi güneşi mi? Biliyor musunuz, köy aklıma geliyor...

Lia: Evet, nehir kıyısı..

Cimşer: Nehir çok saydamdı...

Lia: Evet, nehrin dibi görünüyordu.

Cimşer: Balıklar.

Lia: Evet, balıklar.

Lia gülümsedi. Hüzünlü biçimde gülümsedi Cimşer.

Lia: Oda...

Cimşer: Oda mı?

Lia: Evet, oda. Çok aydınlık bir oda.

Cimşer: A, sınıf odası, çocuklar..

Lia: Ben gideyim...

Cimşer: Ben sizin gözlerinizin mavi olduğunu sanıyordum.

ODAYI TOPLAMANIN HİKÂYESİ

Odayı toplamak tuhaf bir şeydir. Onu yapmak mümkün...

Kadınlar odayı iyi toplayıp yerleştiriyorlar. Ben pek çok kez odayı düzgünce yerleştirme işine giriştim, ama beceremedim. Oysa kadınların çok kolay elinden geliyor bu. Bunu nasıl becerdiklerini anlayamıyorum. Bir, iki ve her şey yerli yerinde...

Lia, Cimşer'in odasını toplayıp yerleştirdi.

Bu, şu şekilde oldu:

Lia, bir ara Cimşer'e gitti. O bu odayı bir yerde görmüştü, ama şimdi onu nerede gördüğünü hatırlayamıyordu. Lia hiçbir zaman bu odada bulunmamıştı. Oda, derin düşüncelere dalmıştı.

Lia, bir kez daha odaya göz gezdirdi ve toplayıp yerleştirme işine girişti.

Önce Cimşer'e her şeyi dışarı çıkarttırdı: Kitapları. Gömme dolabın, dolabın ve masanın çekmecelerini. Eski ve yeni, kullanılmış ve kullanılmamış, kirli ve temiz giysileri. Şilteleri, yorganları, yastık yüzlerini, kılıfları, yastıkları, minderleri. Karmakarışık hâldeki değerli ve değersiz kap kaçağı. Yazılı ve boş

kâğıtları... Kullanılmamış ama kararmış tükenmez kalemleri. Uçları açılmış ve açılmamış kurşun kalemleri... İş aletlerini: çekiçleri, kerpetenleri, küçük testereyi, murçları ve hem Lia'nın hem de Cimşer'in adlarını bilmediği bir sürü ıvır zıvır...

Her obje ve eşyayı dışarı çıkarışta Cimşer inanılmaz manevi bir acı çekiyordu. Daha da ötesi, o sanki bunları kendi varlığından dışarı atıyordu. Bu oda sanki onun ruhuydu. Cimşer, bu obje ve eşyayı dışarı çıkarırken kendi ruhunun vazgeçilmez bir parçasının bunlarla gitmesinden korkuyordu. Ruhunun serbest bırakılması onun bedeninde ağrılara yol açıyordu. Eşyayı dışarı çıkarıyordu, ama şimdilik onun ruhu odada kalmaya devam ediyordu. Bütün objeleri ve eşyayı çıkarınca, ruhu kendi bedeninde kaldı. Cimşer'in objelerle paylaştığı ruhu, her objeyi çıkarırken, acıyla (ilk nefes gibi) kendi ruhuna geri dönüyor olmalıydı. O yavaş yavaş kendi varlığına dönüyor, objeleşmiş olanlar kendisini objelerden kurtarıp arınmış ve kalıcı hale geliyordu. Cimşer'in ruhu, küçük parçalara bölünmüş cıva damlaları, büyük bir damla halinde bir araya geldi.

Oda boşalmıştı.

Cimşer kendi odasını hiç boş görmemişti.

Lia, duvarları ve tavanı temizledi. Zemini süpürüp yıkadı.

Lia çok yoruldu.

Cimşer, ilk önce eski deri koltuğu içeri getirdi. O, böyle bir koltuğu olduğunu ne biliyor ne de hatırlıyordu. Cimşer onu odanın bir köşesine koydu. Lia, kendi gölgesine sığındı ve orada kıvrılıp uykuya daldı.

Cimşer'in odasında şimdi bütün eşyanın yerini koltukta uykuya dalan Lia almıştı.

Cimşer odasında ayakta duruyordu ve bir zamanki karmaşık, anlamsız, dağınık, belirsiz ifadesi gittikçe kayboluyor, yerine duruluk yerleşiyordu.

Şimdi Cimşer, bu odaya istediği her şeyi getirebilirdi, ama şu anda o odada olanın dışında hiçbir şey istemiyordu.

Şimdi bu boş oda, koltukta uyumuş olan Lia'yla ruhunun mekânı olmuştu. Cimşer bu odanın havasını içine çeker, sevincini dışarı verirdi; havayı içine çeker, dışarıya özgürlüğü salardı; havayı içine çeker ve inancını, ümidini ve sevgisini dışarı verirdi.

LİA HASTA OLMAK İSTİYOR

Hastalık kötü bir şeydir. Mürekkeple parmaklarını boyamak hastalık kadar kötü değildir. Sıtma özellikle kötüdür. Bir şey anlamak mümkün değil: Bazen ateş yapıyor bazense donuyorsun. Bu ateş ve üşüme arasında, bir kez iyice üşüyüp bir daha ısınamamak söz konusu olabilir veya tam tersi.

Lia son sınavda beş aldı. Coğrafya sınavıydı. Lia, bu dersi çok seviyordu. Göller arasında en çok Baykal Gölü'nü seviyordu. Denizlerden ise Azak Denizi'ni, çünkü o Lia'nın avlusuna benziyordu. Okyanuslardan ise Hint Okyanusu'nu, akarsulardan da Tehuri'yi. Lia, bütün adaların adını ezbere biliyordu. Adalar arasında İzlanda'yı daha çok seviyordu. Lia, bir zamanlar bu adada yaşadığını, mavi gözleri ve altın sarısı saçları olduğunu sanıyordu. Lia orada bir balıkçının kızıydı, göl kıyısında, ahşap bir evde yaşıyordu ve güneş batarken, Gürcistan'a benzeyen bir ülke hayal ediyordu.

Lia, arkadaşlarıyla birlikte okuldan dönüyor. Henüz pek çoğu birlikte; sonra kızlar dağılmaya başlıyor, öpüşüp ayrılıyorlar.

Lia eve doğru gidiyor.

İşte, şimdi tek başına kaldı.

Lia bir kuş gibi özgür ve tasasız. Ruhu, güneşin ışınları gibi aydınlık. Sayısız insan yürüyor sokakta ve hepsi tanıdık. Bu neşesinin nereden geldiğini bilmiyor ve bilmek de istemiyor. Her insanın içine bir ışın yerleşmiş. Her biri, görkemli melodiden bir ses... Lia, bu melodinin ne olduğunu sanki biliyor, hatırlamak istiyor. İçinde bir şey onu iteliyor, ama hatırlayamıyor. Lia bunu hatırlayamıyor, çünkü kendisi bu şarkının içinde yer alıyor.

(Lia yürüyor ve bu şarkıyı mırıldanıyor.)

Ne var ki onun bu aydınlık yolunda bir gölge duruyordu. Gölge duvara yapışmıştı. Bu gölge Cimşer idi. Lia, gölgenin gövdesini aradı ve ayaklardan, ormanın içinde duvara doğru giden böceği gördü. O anda Lia, üstüne karanlık çöken böceğe bekçilik yapmaya karar verdi. Biri adımını öyle bir mesafeye attı ki, böceğin duvara ulaşması mümkün değildi. Ölüm kapıya dayanmıştı ve geride kaldırım taşında ıslak bir leke kaldı. İkinci saniyesinde bu leke de kayboldu.

Renkler silindi. Melodi sustu.

Gölge, güneşe bakıyormuşçasına, Lia'ya baktı.

Lia'nın gözleri yaşla doldu. Gözyaşını görmesin diye gözlerini oğlandan kaçırdı.

Gölge, hüzünlü biçimde gülümsedi.

Lia, başını öne eğmiş hâlde yola devam etti. Kaldırım taşları, güneş ve keskin koyu gölgelerle alaca bir görünüm almıştı. Çıkmaz sokaktan Manana çıktı. Lia o anda başını kaldırdı, çünkü Manana'nın şimdi, burada kaçınılmaz olarak duracağını hissetti. Lia'ya bir umut gibi geldi. Lia'ya sadece Manana yardım edebilirdi. Ne var ki Manana daha önce Lia'yı görmüş olmalıydı ve yanından soğuk bir rüzgâr gibi geçti.

Lia'nın boğazı düğüm düğüm oldu.

Geniş sokaktan çıkmaz sokağa saparken bir ses duydu:

"Lia!"

Gia çağırıyordu.

Lia durdu, ama arkasına dönmedi.

"Lia!" diyen Gia'nın sesi duyuldu.

Lia hiçbir şey duymadı.

"Lia!" dedi Gia bir kez daha.

Lia, kendisini çağırdıklarını geç anladı.

"Lia!" diyen sesi duydu.

Lia arkasına döndü. Hiç kimseyi göremedi.

"Lia! Isırgan otu satılıyor, sana alacağım. Ben de hasta olmak istiyorum... Lia, Manana'yla karşılaştım. Beni seviyor. Ben de onu seviyorum. Çok acıktım, çok. Sen acıkmadın mı, Lia? Bakar mısın, nasıl ağır ayakkabılar aldım. Beğendin mi? Sonra sana at alacağım, bir de pelerin. Lia, çizme de alınır sana. Manana'ya da alınır, sen de kimi istersen onu getir. Ben Manana'yı getiririm. Dördümüz ata bineriz... Köy yolu, kuyular, ninem, dedem, Tehuri, kulübe... Lia, Lia!"

Lia yeniden arkasına döndü. Kimse yoktu.

Lia ağlıyordu.

"Lia!" Lia arkasına döndü. Bu Manana idi. Manana da ağlıyordu.

Önden annesi ve babası geldi. Onlar da ağlıyordu. Çıkmaz sokakta çok sayıda insan vardı, başlarını eğmişlerdi ve hepsi ağlıyordu.

"Lia!" diyen Gia'nın sesi geldi yeniden. Gia'nın sesinin de gözlüğü vardı, elinde plançeta tutuyordu ve her şeyi biliyordu.

Lia bir yerde donup kalmıştı.

"Seni çağırdığımı duymuyor musun yoksa?"

Lia anlamsız biçimde kardeşine baktı.

"Bir şey mi oldu? Güneşin altında niye duruyorsun, nasıl yaktığının farkında değil misin?"

Lia, kardeşinin alay ettiğini sandı.

"Gel!" dedi Gia Lia'ya buyurgan bir sesle.

Lia kardeşinin peşinden gitti. Gia biraz önden yürüyordu. Lia, kardeşinin adımlarının uzunluğuna, çok sayıda deliği olan ve uğurböceğini andıran kahverengi, hafif ayakkabılarına bakıyordu.

"Gia," dedi Lia mırıldanarak.

"Ne oldu?" dedi Gia, baştan savma bir cevapla.

"Sen hiç hasta olmayı istedin mi?"

"Hayır, hiç şüphesiz," diye anında cevapladı Gia.

"Hiçbir zaman mı? Hiç mi?"

"Saçma sapan soru sorup durma."

Lia durdu.

"Gel, gel!" dedi Gia, o da durmuştu.

"Ben hasta olmak istiyorum," dedi Lia, alçak sesle.

"Sen aklını mı oynattın, kızım?"

"Hasta olmak istiyorum, uzun süre yatakta yatmak..."

"Bu yeni bir keşif mi, kimden öğrendin?"

"Ben hasta olmak istiyorum... Sen bunu asla anlayamazsın."

"Lia!"

"Hayır, Gia, anlayamazsın, hiçbir zaman hiçbir şeyi anlayamayacaksın."

"Lia!"

Ve Lia ağlamaya başladı.

"Uzun zamandır hiç hasta olmadım. Hasta olmak, uzun süre yatakta yatmak istiyorum. Annem acı ilaçlar içirir. İşten dönen babam başucuma oturur, ateş gibi yanan elimi tutup sorar: 'Nasılsın, Lia?' Ben gülümserim. O da hüzünlü biçimde bana gülümser ve elimi okşar... O zaman Manana da gelir..."

SITMA İSTASYONU

Hikâyeyi daha ilginç kılmak için konunun dışına çıkacağım, ama ben ne sağa ne de sola sapıyorum, bu işe baş koymuş biçimde anlatmaya devam ediyorum. Oysa durma zamanım geldi, yoldan sapıp çiçek toplama ve güzel bir demet yapma zamanım... Sahi, niye acele edeyim ki?

Ancak yolunu tamamen kaybetmek de iyi değil.

Gelin, halk şiirini bir kez daha hatırlayalım:

"Güneş annemdir benim,

Ay ise babam...

Bu parıltılı yıldızlar

Kız ve erkek kardeşlerimdir benim."

"Hatırlayalım ki, unutmayalım... Güneş ışık veriyor, Ay aydınlatıyor, yıldızlar parıldıyor..."

Lia evden dışarı çıktı. Lia eve doğru gidiyor. Ah, hayır, Lia evden dışarı çıktı. Oysa hayır, o eve doğru gidiyor...

Lia çıkmaz sokağı geçti ve sokağa çıktı.

Lia, sokaktan çıkmaz sokağa saptı. Rüzgâr esiyor.

Rüzgâr almış Lia'yı bir yere götürüyor.

Ve işte, Lia kocaman bir kitabın önünde göründü. Bu kitap göğe uzanıyordu. Lia kitabın etrafında dolandı, ama girişini bulamadı. Olduğu yere oturdu.

Bir zamanlar bu büyük bir binaydı, bu ev tamamen onun ailesine aitti. Sanırım biliyorsunuz, sayısız istasyon var... Aynı zamanda sıtma istasyonu da var. Bence bu sıtmayla ilişkili olmalı. Ben kişisel olarak böyle sanıyorum. Başkası buna inanmıyorsa, inanmasın, ben engel olmam. İnatçılık iflah olmaz bir hastalıktır.

Uzakta oğlan göründü. O dosdoğru kitaba doğru geliyordu. Geldi. Lia oğlanı tanıdı ve ona gülümsedi. Bu oğlan Cimşer idi. Cimşer Lia'yı tanıyamadı, oysa bir yerden böyle bir kızı hatırlıyordu.

Kitabı açıp ikisi birlikte içeri girdiler.

Dışarıda ne varsa içeride de o vardı, ama her şeyin üstüne mavi renk düşmüştü. Sanki bu dünyayı mavi gözlü biri seyrediyordu.

Rüzgâr da esiyordu ve rüzgâr da maviydi.

Güneş ışık veriyor, ay aydınlatıyor, yıldızlar parıldıyor...

İşte, Lia'nın çıkmaz sokağı da. İşte, parmaklıklı pencere de burada, ama artık parmaklık yok ve rüzgâr onu boşlukta yaprak gibi sallıyor. Rüzgâr, çıkmaz sokaktaki çınar ağacını da karahindibanın tüyleri gibi savurur mavi gökyüzüne.

Lia'nın mavi gözleri var. Cimşer'in de...

Onlar ele tutuşup koştular. Sonra uçtular ve kocaman mavi bir salona indiler. Burada her şey, aynen onlar gibi mavi ve şeffaftı, bir varlık tarafından yaratılmıştı. Herkes çift olarak dolaşıyor, uçuyor ve esiyordu. Lia herkesi tanıyordu. Cimşer

de. Salonda kimse eksik değildi. Herkes buradaydı: Artık var olmayanlar; var olanlar ve var olacak olanlar da...

Birbirlerini eskiden sevenler buradaydı, birbirlerini seviyor olanlar ve birbirini sevecek olanlar da. Eskiden birbirini sevip şimdi sevmeyenler de buradaydı. Bu arada uçurumlar, nehirler, denizler, kayalar ortaya çıktı ve bakın, onlar birbirlerinden yoksun olmanın acısını yaşıyorlar. Ben burada, bütün ömrü boyunca matematik öğretmenine âşık olan bizim Gürcüce öğretmenini de gördüm. Biyoloji öğretmeni ise fizik öğretmenine âşıktı. Rusça öğretmeni tarih öğretmenini, astronomi öğretmeni müdür yardımcısını seviyordu. Onlar bu sevgilerini hiçbir zaman açık etmediler.

Hepsi, hüzünlü bir güzelliğe sahipti.

Sonra Lia ve Cimşer bu salondan da ayrıldılar ve nehir kıyısında ortaya çıktılar. Bu nehir Tehuri'ye benziyordu, ama biraz daha mavi renkti. Köprünün üzerinde bir kız durmuş, Megrelce şarkı söylüyordu. Birkaç yüzyıl uzakta bir oğlan nehir kıyısında oturmuştu ve suya taş fırlatıp aynı şarkıyı mırıldanıyordu. Şeffaf nehrin dibinde iki çakıl taşı vardı, biri daha büyükçe, diğeri ince ve kaygandı. Onlar yerinden kıpırdayamasalar da, umutla birbirlerine bakıyorlardı.

Lia ve Cimşer, Lia'nın evinde ortaya çıktılar.

Bu evin içinde, Lia'nın Cimşer'e güneşi gösterdiği andan kalmış olan gülümsemesi vardı. Cimşer'in o andaki hayreti de, sadece kendisini aydınlatan güneş de bu evdeydi.

Onların (benim kahramanlarımın) herhangi bir zamanda yaşadıkları duyguların tümü de bu evdeydi. Her duygu bir çehreye bürünmüş, orada yer alıyordu.

Ben, benim kahramanlarımın gördüklerini görmek istiyordum, ama göremiyordum. Onlar, bunları bana sadece anlatıyorlardı. Bundan dolayı bir ara çok kızdım: Benim

kahramanlarım görsün de ben göremeyeyim, bu olacak iş mi diye. Kahramanlarım bana ait olduğu halde onlar bir şey görsün de ben ne olduğunu bilmeyeyim. Hayır. Bu olacak şey değil. Böyle bir yere varamayız. Onların bildiği her şeyi ben de bilmeliyim. Onların hepsi benim yaratılarım. Onlar benim bildiğimden fazlasını bilirse, gebertirim onları, delik deşik ederim, uçurumdan aşağıya fırlatırım hepsini...

Sonra öfkem yatıştı: "Benim rüyalarımdan çıkıp bensiz bir yere gidemezler" deyip teselli buldum.

Lia ve Cimşer, Lia'nın evinde ortaya çıktılar.

Gia'nın odasında Manana koltukta oturmuş, Gia'yı dinliyordu. Gia, kendisinin de bilmediği bir konuda konuşuyordu, ama bu çok heyecan verici ve dikkat çekiciydi. Lia'nın ve Cimşer'in de gelmesine çok sevindiler. Lia, Manana ile kavgalı olduğunu artık hatırlamıyordu. Bunu ne de Manana hatırlıyordu. Manana'nın mavi gözleri vardı. Gia'nın da. Lia'nın odasında yağmur yağıyordu, ama yere bir tek damla bile düşmüyordu, çünkü her damlanın altında içinde çiçek dikili saksı vardı. Her çiçek başka renkteydi, ama hepsinin üzerine mavi renk yansıyordu. Sanırım çiçekleri de mavi gözlü biri seyrediyordu.

Lia sonra Cimşer'i okuluna götürdü. Bütün sınıf arkadaşlarını onunla tanıştırdı, hem oğlanları hem de kızları. Cimşer'i öğretmen odalarına da götürdü. Lia burada anladı ki, fizik öğretmeni, Lado Bey, meğer coğrafya öğretmeni Meri Hanım'a âşık olmuştu. Ne var ki aşkını yine de açık etmiyordu. Bunu Lia fark etti ve Cimşer'e de söyledi.

Cimşer ve Lia, okuldan Cimşer'e gittiler. Cimşer'in odası o kadar aydınlık ve güneşliydi ve odada o kadar boş yer vardı ki, Cimşer kendi odasını tanıyamadı. Lia, bunun Cimşer'in odası olması gerektiğini fark etti. Burada birbirlerine güzel sözler söylediler. Cimşer burada üzücü bir olayı öğrendi, ama bunu

Lia'ya söylemedi: "Cimşer'in annesi önce Cimşer'in babasını seviyordu, ama Cimşer'in babası başkasına âşıktı. Annesi hayattayken, Cimşer bunu fark etmemişti. Cimşer, annesi aracılığıyla böyle bir şeyden haberdar olmamıştı. Cimşer'in annesi bunu duymadan ölmüştü. Babası da o kadına gitmek için bir şey yapmamıştı. Karısına sevgi duymasa da, bu durum onda yeni bir duyguya yol açmıştı. Bu duygu içinde acıma da vardı, vicdan azabı da, kaderin cilvesi de, zarafet de, yakınlık da ve dinmeyen bir acı da... O sık sık mezar başına gidiyor, çiçeklere bakıyor ve bu çiçekler onun kalbine su serpiyorlardı; çünkü onlar sanki onunla konuşuyor, karısının yanında götürdüğü kalp acısını unutturuyorlardı. Bu duygular onun ölümünü çabuklaştırdı. Bütün bu zaman boyunca babası oğlunun gözünün içine bakamamıştı."

Lia ve Cimşer, yüksek bir dağa çıktılar ve oradan dünyaya baktılar. Sonra bir mağarada buldular kendilerini. Burada, çok zaman önce başlamış olan bir gece ile henüz başlamamış olan bir gündüzün büyük aşkını öğrendiler...

Cimşer ve Lia, burada pek çok başka aşkın da tanığı oldular. Mademki buraya gelmişlerdi, buradan da ayrılmadılar, bu sıtma istasyonunun, bu kitabın dışında da hayatlarını sürdürebilirlerdi...

İYİLEŞME

Sağlık, tuhaf bir şey ve o mevcut. O var olmasına var, ama gerçekte hiç kimse sağlığın ne olduğunu bilmiyor.

Gözle görülür elle tutulur bir şey değil o.

Görebildiğim kadanyla sayısız hastalık mevcut bu dünyada. Ne kadar isterseniz o kadar, nasıl isterseniz o şekilde. Her hastalığın bir adı var. Hiç şüphesiz, henüz adları bilinmeyen hastalıklar da mevcut, ama inşallah onlara da birer ad bulurlar. Henüz varlığı bilinmeyen hastalıkların olması da mümkün, ama inşallah onları da tespit ederler. İnsanoğlu öyle bir varlık ki bunları da ortaya çıkarır ve sonunda, sağlıktan geriye hiçbir şey kalmaz. Hastalığın içine öyle bir daldım ki, bir daha çıkamayıp orada kalırsam şaşırmamak lazım.

Tam zamanında aklım başıma geldi. Buradayım.

Bunca çeşit hastalığa rağmen tek bir sağlık var ve bundan dolayı hiç kimse onun ne olduğunu bilmiyor. Gün gelip de sağlığın ne olduğunu bileceğimizden de emin değilim.

Kimi, hastalıktan çıkıp iyileşmiş olan, yani eski normal hâline kavuşan kişi, sağlığın ne olduğunu bildiğini sanıyor. Normal hâlden sağlığa kadar uzanan uzun bir yol var. Başlangıcın sona benzemesi gibi normallik de sağlığa benziyor.

Bazısı sağlığı, al yanaklar, bol iştah, sağlam kalp, ciğerler, mide, karaciğer ve benzer şeyler sanıyor. Veya eksiksiz görme, işitme, koku alma, tat alma, dokunma sanıyor. Bazısı da, âşık olma yetisini, duygudaşlık yeteneğini, ümit etmeyi, iyilik yapmayı, adalet duygusunu, hayırseverliği kaybetmemiş olan kişinin sağlıklı olduğunu söylüyor...

Diyelim ki insan fiziksel olarak sağlıklı ve ruhen de, ama arkadaşı hastaysa, sevgilisi, çocuğu, babası, annesi, kız kardeşi, erkek kardeşi, komşusu, akrabası, sınıf arkadaşı, dönem arkadaşı ve saire, o zaman bu, ilk bakışta sağlıklı görünen kişinin durumunu neyle ölçeceğiz? Üzüntü içinde, ne yapacağını bilmiyor, yardım etmek istediği halde elinden hiçbir şey gelmiyor. Ne kadar zayıf ve çaresiz olduğunu görüyor. Hiçbir yeri ağrımıyor, ama bu onun durumunu daha da çekilmez kılıyor, ruhsal dengesi bozuluyor, kendine sahip çıkamıyor, sahip çıkmak da istemiyor. Keşke bir yeri ağrısa! Gittikçe parçalanıyor, yıkılıyor. Birleşik kaplara koyulmuş bir sıvı gibi kendi durumunun, yakının durumuyla eşit olmasını istiyor. Ona kendine dikkat etmesini, bunun ona bir faydasının dokunmayacağını söylüyorlar. Bu duygudaşlık onu daha da perişan ediyor. Kendisinin iyi olması sanki günahmış gibi geliyor. Vicdan azabı çekiyor, sağlıklı olduğu için utanıyor. O, bir başkasının içinde hasta ve bu, kendisinin hasta olmasından daha zor katlanılır bir durum... Ve o, böyle zamanda dua etmeye başlıyor.

İnsan, hastalığın ardından daha sağlıklı hâle geliyor.

İnsanın kendine gelmesi, uzak yolculuktan dönmesi de sağlıktır.

Sağlık yaşamın kendisidir ve insan iyileşince kendine gelmiş, kendine, sağlığına dönmüş, sevincine ve sıkıntısına kavuşmuş oluyor. İnsan kendi kusur ve erdemlerine geri dönüyor.

Bildiğim bir şey varsa, o da sağlığın ne olmadığıdır. Hastalık sağlığın parçası sayılmıyor. Demek ki sağlık, bütün hastalıklardan arınmış olmaktır. Hastalık sağlığın içine ekilmiş değil, ama hastalığın içinde sağlık da mevcut.

Sağlığın ne olduğunun kimse tarafından bilinmemesine rağmen, o yine de var, çünkü Lia ve Cimşer de iyileşti.

Lia hâlâ yatakta yatıyor. O artık ne yüksek ateşten ne de üşümeden mustarip. O iyileşti, ama kendisini hâlâ halsiz hissediyor.

Bugün yatakta doğrulur. Annesi bugün onu kaldırma sözü verdi.

Annesi evde değil, işte. Babası da işte... Bitişik odada Gia ders çalışıyor.

Lia ne yapsın? Annesinin gelmesini bekleyemez.

Şimdi de yatağa oturabilir.

Lia yatakta oturdu.

Şimdi ayağa kalkacak.

Yatağın altındaki terliklerini ayağıyla aradı, ayağa kalktı, bir adım attı. Başı döndü ve yeniden yatağa oturdu. Sonra tekrar ayağa kalktı ve duvara tutuna tutuna Gia'nın odasına kadar gitti.

"Gia!" diye öyle bir bağırdı ki Lia, diğer odadan binlerce yankı duyuldu: Gia masanın köşesine dizini çarptı, acıdan dolayı sandalyeyi devirdi, parmağını ezdi ve ödü patlamış olarak Lia'nın odasına koştu.

"Bir şey mi oldu?" diye sordu Gia eşikte durarak, beti benzi atmıştı.

"Hiçbir şey," dedi Lia. Salt gecelikle odanın ortasında ayakta duruyordu.

Hastalıktan çıkmış, soluk yüzünde öyle bir zarif gülümseme vardı ki, Gia bütün ağrılarını unutmuştu. "Bak, ikinci kez yürümeye başladım küçük bir çocuk gibi. Gia, ilk kez nasıl yürüdüğümü hatırlıyor musun?" Gia başını kaldırıp kız kardeşine baktı. Ona gülümsedi.

Lia da gülümsedi, kardeşinin yanına gidip eliyle başını okşadı. "Manana bugün de gelecek mi?"

Gia omuzlarını silkti.

"Kesinlikle gelir... Sen çalış, daha fazla meşgul etmeyeyim seni."

"Zararı yok, zamanım var," dedi Gia, özür diler gibi.

"Hayır, hayır, ben pencereye giderim," dedi Lia ve kendi odasına doğru yürüdü.

Pencereye gitti.

Manana'nın penceresi açıktı, ama görünürde Manana yoktu. Lia pencerenin yanında ayakta duruyor ve Manana'nın görünmesini bekliyordu. Manana mutlaka pencereye çıkardı.

Ve işte, Manana penceresine geldi.

"Kalktın mı?" diye işaretle sordu Manana.

Lia başını salladı.

"Geliyorum," dedi Manana yine işaretle.

Lia ona gülümseyip tekrar başını salladı.

Lia bu şekilde iyileşti.

Cimşer de kendi odasında iyileşti. O da hâlsizdi. O da zar zor ilk adımını attı, ama sonra gücünü topladı, giyinip sokağa çıktı.

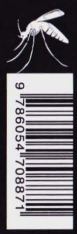
Apartmandan dışarı çıkınca aniden durdu, sağa mı yoksa sola mı sapacağına karar veremedi. Ve işte, uzun yıllar sonra ilk kez, sola saptı.

Erlom Ahvlediani

Sivrisinek Şehirde

"Ay sıradan bir sokak lambası değildir, bunu herkes bilir. Kim bilmiyorsa, zamanı gelince öğrenir."

Yukarıdaki cümle, içinde masmavi gözlü bir sivrisineğin uçtuğu bu romandan. Katilini arayan bu kanatlının romanı, *Sivrisinek Şehirde*. Sadece onun da değil: kendini ararken kurbanıyla karşılaşan Cimşer'in, grafoman bir yazarın, gördüklerini farklı değerlendirebilme yetisi olan Lia'nın, Lia'yı pek anlayamayan abisi Gia'nın yollarının nasıl kesiştiğini anlatan öyküsü. Herkesin ve aslında hiç kimsenin. Farklı katmanlarda ilerleyen olay örgülerini başarılı bir şekilde okuyucuya aktaran Ahvlediani, bu romanıyla, bilinç akışında bize de bir yer açıyor kendimizi bulabilmemiz için.

9 786054 708871

dedalus

roman: yirmi sekiz

